D794

Asgard

HET VERBLIJF DER GODEN

door

LEOPOLD WEBER

D 794

IC-S 916.4

WEBER, L.
Asgard; het verblijf der goden; vert. [uit het Duitsch] door M. van der Heijden- van der Velde; met zwarte ills. van J. Lutz. Naarden, Rutgers, [1944]. 139 blz.
Oorspronkelijke uitgave: 1920.

Nationaal-socialistische bewerking.

1983

Terugbezorgen uiterlijk:

Informatiecentrum Jeugdlectuur
Gemeente Bibliotheek Rotterdam

Niet uitleenbaar

Re 001

ASGARD

HET VERBLIJF DER GODEN

IC-0 K

LEOPOLD WEBER

Webe

ASGARD

HET VERBLIJF DER GODEN

VERTAALD DOOR

MIEP VAN DER HEIJDEN –
VAN DER VELDE

BIBLIOTHEEK EN LEESZALEN
DER GEMEENTE ROTTERDAM

83 42

N.V. UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ A. RUTGERS · NAARDEN

P 099 938 839
B 1001-317 755-4

Informatiecentrum Jeugdlektuur
Gemeente Bibliotheek Rotterdam

Copyright 1920 Thienemanns Verlag, Stuttgart
Bandontwerp en illustraties van Jan Lutz

Op een stormachtige winternacht zat Haakon, de hoofdman der Noren, voor het open haardvuur in zijn woonvertrek, de grote hal : in zijn huiskleed van fijne, witte wol, met een blauwe bies afgezet, een brede gordel met zilveren gesp om het middel, de loden kousen tot aan de knieën met leren riemen omwikkeld. Zijn haar viel in lange golven los op zijn schouders, slechts boven het voorhoofd werd het door een blauwe band saamgehouden.

Op een schemel voor Haakon glansde het bronzen blad van zijn strijdbijl. Hij hield de houten steel in zijn linker hand en, voorovergebukt, sneed hij bij het helder vlammenschijnsel met zijn mes daarin heilige tekens, die hem geluk moesten brengen in de slag : de „runen", de figuren, die de naam van den oorlogsgod Tyr betekenen. Naast hem stond een tienjarige knaap, steil en blond was zijn haar, blauw fonkelden zijn ogen. Haakons zuster had hem bij den hoofdman gebracht om door dezen opgevoed te worden ; want haar man, de gouwvorst, was kort geleden op de veldtocht in Zweden gesneuveld.

Buiten kraakte en barstte het ijs in de fjord, de boezem van de zee, die diep in het bergland binnendrong tot vlak voor Haakons huis en hof.

„Oom," vroeg de jongen, „waar komt dat barstend geluid daarbuiten toch vandaan ?"

Haakon legde de steel van zijn stijdbijl neer en wendde luisterend het hoofd.

„Ran," zei hij, „dat is de woeste Ran."

„Wie is Ran, oom ?"

„Aegir is een reus, die heer is over alle zeewateren ; zijn

vrouw heet Ran. Aegir is geweldig van gestalte. Zijn lang haar is donkergroen als het wier, dat aan het strand groeit en donkergroen is ook zijn baard; die hangt hem tot op de heupen. Zijn ogen zijn blauw. Meestal glanzen zij zo vriendelijk als de zee, wanneer zij stil voor ons ligt en de zon erop schijnt. Als hij echter toornig wordt, fonkelen zij donker als het staal van een sabel. Hij woont in een grote hal op de bodem van de zee en die hal is van doorzichtig glas. Inplaats van brandende lichten straalt daar goud van de zoldering en van de muren en ook de vloer is van stralend goud. Voor 's avonds de zon in het water daalt kun je het zelf zien glanzen uit de diepte van de zee. In de zomer, bij helder weer en wolkenloze lucht, stijgt Aegir uit het water omhoog, en geniet de zon tussen de rotsen, waar het 't warmste is. Dan horen wij van het strand dikwijls een zacht lachen komen, maar als wij gaan kijken, zien we niemand. Want als Aegir voetstappen van mensen hoort, duikt hij snel weer onder in de vloed. Maar zijn vrouw Ran is kwaadaardig: haar hoofdhaar groeit in dichte, uitstaande borstels, en haar ogen glinsteren grimmig en groen. Ran is het, die de zee in opschudding brengt zodat de golven hoog opslaan en bruisen. En als dan de schepen van de mensen schipbreuk lijden in de storm, dan danst zij van vreugde op de bodem van de zee en zij werpt haar netten uit en sleurt daarmee de schipbreukelingen naar zich toe in de diepte. Nu, in de winter, is het water in de fjord dichtgegroeid; daar toornt zij over en zij stoot met haar reuzenschedel tegen het ijs, dat het barst."

Een windvlaag viel van boven het dakluik binnen, zodat de rook in de hal teruggedreven werd, en de bergwind huilde gierend op en raasde, dat de muren van het huis sidderden.

De vrouwen op de dwarsbank achter in de hal slaakten een onderdrukte kreet en de knaap greep Haakon bij de mouw.

„Wat is dat, oom? Wil het ons iets doen?"

„Stil, Erik, stil!" fluisterde de oude dienstmaagd achter hem, „spreek de namen niet uit, van de monsters, bij nacht! Als je ze roept, staan ze achter je eer je het denkt!"

De jongen keek achterom. Hoofdman Haakon wierp het hoofd in de nek.

„Let niet op vrouwenpraat, Erik! Als je de vrees wilde leren, zou het beter zijn, dat je maar meteen ophield met leven. Buiten op zee, als je eens in het drakenschip uitvaart ten krijg, dan zul je pas de winden horen huilen, die de stormreus opjaagt — anders dan hier in de hal!"

„Hoe heet de stormreus, oom?"

„Hreswelg, de dodenverzwelger heet hij, want met het vlees der doden alleen voedt hij zich. Aan het einde der wereld huist hij, een arendskop heeft hij met een scherpe snavel en grimmig flikkerende ogen, en inplaats van armen enorme vleugels."

„Zijn er nog andere reuzen, oom?"

De knecht bij de deur begon te lachen.

„Dat was geen verstandige vraag, Erik! Alles op de wereld weet dat toch: overal huist het gespuis, waar het onherbergzaam is. De bergreuzen, de Thyrsen en Trollen, in de rotswanden met hun stenen schedels: dikwijls heeft één van hen drie, vier zulke stenen koppen tegelijk; en hele eikenstammen zwaaien zij als knotsen in hun harige vuisten. Als die een mens te pakken krijgen, dan is het met hem gedaan: met huid en haar eten zij hem op, met alles wat hij aan heeft. En nog groter en verschrikkelijker zijn de ijsreuzen ver in het Oosten, en helemaal die in het Noorden, op de eilanden in de zee, waar de zon de hele winter niet schijnt en ijsbergen in het water drijven."

„Zijn de reuzen sterker dan de sterkste mensen, oom?"

„Ongetwijfeld zijn de reuzen veel sterker."

„Zijn de reuzen zo sterk als de goden?"

„De goden zijn sterker," sprak Haakon. Dan keek hij naar

de grond en mompelde halfluid voor zich uit : „Nóg zijn zij het ! O, als zij het maar eeuwig bleven, als de goden maar nooit in de strijd met de monsters het onderspit moesten delven !"

„Waarom praat u zo zachtjes, oom ? Ik kan het niet verstaan. Wie is de allersterkste in de hele wereld, oom ?"

„Sterker dan mensen en reuzen, en sterker nog dan de goden is het almachtige Lot. Daarnaar moeten allen zich schikken."

„Wie is dat : het Lot ?"

„Dat is wat voor alle mensen bepaald is in het leven."

„En wie bepaalt het dan, oom ?"

„Ik weet het niet," zei Haakon en keek voor zich uit, „onze zangers en zieners weten het ook niet. Eens, het was in de oertijd — de goden zaten tesamen bij een vrolijke dronk en speelden met gouden dobbelstenen — toen zijn er uit het Noorden drie ontzaglijke vrouwen gekomen : zij spinnen met machtige handen het net van het Lot over de wereld. Maar wie over hen gebiedt, weet niemand."

„Moet u later ook sterven, oom ?"

„Zeker moet ik sterven, Erik. En ook jij zult eens sterven, zoals mijn vader gestorven is, en de vader van mijn vader en mijn overgrootvader."

„En wie wàs er vóór uw overgrootvader, oom ?"

„Toen was er de stamvader, jongen : Haakon, de donderbeer. En voor hém was Skuli, de bliksemspeer."

„En was er dan altijd nóg een vóór ?"

De dienarenschaar lachte. Erik keek boos hun kant uit.

„Waarom lachen ze, oom ?"

„Omdat ze er niets van begrijpen !" mompelde Haakon zacht :

„Onder lasten gebukt gaan de knechts door het leven :
eten en drinken hun troost.
Naar wetenschap dorst de ziel van den heerser,
naar wijsheid hongert zijn hart".

„Nee Erik," zei hij toen hardop : „eens was er een tijd, dat

er geen mensen waren, alleen goden en reuzen waren er toen. En nóg eerder een tijd, dat er alleen reuzen waren. En heel in het begin, toen was er helemaal niemand."

„Wat was er toen dan, oom ?"

„Leeg was de wereld, geluidloos en duister, niets dan een afgrond, in de hoogte en de diepte, naar links en naar rechts zonder einde. Geen hemel daarboven, geen aarde daaronder. Toen ontstond er een machtige dreuning en een ijswal met kartelige, sneeuwbedekte spitsen steeg in het Noorden uit de duisternis omhoog. De vorst barstte open, en daaruit snelden de huilende stormen als pijlen uit een boog. Maar ver in het Zuiden ging een schijnsel gloeien als van een reusachtige brand : daar bruiste en flakkerde het vuurrijk Muspeloord, het oord van het verderf, in de zwarte duisternis steeds hoger op. Knetterend schoten de vonken omhoog uit de sproeiende vlammenzee ; daar waren vonkenballen zo groot als zon en maan, en nietige vonkjes in hele scharen als de sterren aan de hemel. Over de lege afgrond suisden en snorden zij, dat het alom bliksemde in de duisternis, naar de ijswal toe. En waar zij voorbijsuisden, straalde hun hitte omlaag door de luchten. Toen begon het oerijs op de gletschers te kraken : het barstte open in spleten, een watervloed ontsprong aan het hart van de gletscher, en donderend stortten dampende stromen overal in de donkere diepte omlaag. Daar was het nog koud als voorheen. Daar verstarden de bruisende wateren opnieuw, en een geweldige klomp rees uit de omlaagstortende stromen steeds machtiger omhoog. En toen nu de warmte van boven langzaamaan óók daar in de diepte kwam, begon de reusachtige klomp zich te bewegen : een plompe kop kwam te voorschijn, armen en benen, en in de afgrond zat Ymir, de bruller, grimmig en koud als de gletscher, wild als de bergrivier. Zo staat het in het lied :

Vóór al het and're was Ymir, de oude,
vóór de bodem, het zand en de bruisende zee !
Daarbeneden geen aarde, daarboven geen hemel :
afgrond slechts gaapte in 't eeuwige grauw."

„En wat deed hij daar, oom?"

„Hij brulde, dat de hele afgrond dreunde, en toen hij uitgebruld was, sperde hij zijn muil open en slokte het water naar binnen, dat van het gebergte in de afgrond stortte. Daarop viel hij in slaap en snurkte, dat de lucht ervan trilde."

„Was toen alleen Ymir op de wereld?"

„Alleen Ymir was in de afgrond, het vuurrijk achter hem en het oergebergte boven hem. Maar eens, toen hij sliep, werd hij zo heet, dat het was alsof wolkennevels uit zijn oksels dampten. In zijn oksels begon het te jeuken, tussen zijn zware dijbenen begon het te kriebelen — en toen wemelde het overal uit het plompe lijf te voorschijn als het ongedierte wemelt op de grote mesthoop achter in de hof: groezelige kinderen, jongens en meisjes. Die groeiden als kool, al werden zij ook lang niet zo groot als hun vader, de oerreus, en raasden en rumoerden in de afgrond rond. „Thursen" noemden zij elkaar, dat betekent: de geweldigen, of ook wel „Joten", de veelvraten.

Ver, boven de ijswal echter, werd het steeds warmer door de sproeiende vonken, steeds sterker smolten de gletschers. Uit het smeltende ijs dampten de wolken en legden zich als een grauwe mantel dicht daaroverheen. Toen begon onder het dek een zacht gebrom, zoals wanneer de wachter van de toren heel stil de nacht inblaast. En toen de wolken in de wind uit elkaar gejaagd werden, blonken in de schijn van de glinsterende vonken twee hoge horens uit de damp tevoorschijn: Audumla, de nevelvochtige, stond boven de gletscher, de heilige hemelskoe."

„Audumla," mompelde eerbiedig de dienarenschaar van achter uit de hal: „geprezen zijt gij, zoogster der wereld, troost der noodlijdenden."

„Uit de gespannen uiers van Audumla stroomde de melk in de afgrond. De oerreus in de diepte brulde van hebzucht en sperde zijn muil nog eens zo wijd open! Audumla kreeg honger: zij likte aan het ijs met haar warme, grote, machtige tong, tot het wegsmolt en de rots te voorschijn kwam. Die was oververvol zout. En toen Audumla ook het zout had weggelikt,

begon het binnen in de rots te glanzen, alsof een licht werd aangestoken: een hoofd met wuivende haren hief zich uit het steen omhoog, en Boer, de Ase, de God, sprong bevrijd uit zijn stenen kerker. Zijn blond gezicht straalde door het donker. Met fonkelende ogen keek hij in de afgrond, waar de monsters te keer gingen en brulden. Toornig schudde hij het hoofd en stiet de kletterende speer in de grond; wat hij daar zag, beviel hem slecht.

Daarbeneden was er echter één onder de dochters van den reus, die in niets op haar broers en zusters leek: statig van bouw was zij, met lang, goudgeel haar tot op haar enkels en een zacht gezicht. Bestla heette zij, de verbindingsvrouwe, want zij hield van vrede en eendracht. Het was haar in de koude en de duisternis droef te moede, het viel haar zwaar temidden van het rumoer en gevecht van de monsters te wonen. Toen zag zij boven bij de

berg een licht opgaan: dat was toen Boer, de god, uit de rotsen sprong. En zij klom vol verlangen omhoog uit de afgrond. Daar ruisten rondom haar de bergwateren uit het groendoorschijnende ijs en voor haar stond Boer met zijn stralend gezicht. Zij ging hem tegemoet, en Boer sloeg zijn arm om haar heen. Zo werden zij man en vrouw. En hun eerstgeboren zoon was Odin."

„Odin!" jubelde de knaap: „Dat is onze god, oom!"

„Odin is onze god, Erik. De god van de krijgers en vorsten, de god van de zangers, die de roem der veldslagen bezingen, de heer van de hemel. Wodan noemen hem de zuidelijker volken. Maar er waren nog geen krijgers en vorsten, er was nog geen hemel. Toen besloot Odin in zijn geest de wereld te scheppen.

Hij beried zich met zijn broeders: met Wile, den stoutmoedige, en met den heiligen We. Hij greep de speer van zijn vader en

slingerde hem naar den oerreus Ymir. Geweldig brulde Ymir, dan stortte hij dood neer. Het bloed spoot uit zijn borst als een rivier en groeide aan tot een razende stroom, die alles, wat zich in de afgrond bewoog, in zijn maalstroom meesleurde.

Toen daalde Odin met zijn broeders omlaag en schiep uit de woestenij in de afgrond de wereld.

Ymirs vlees werd de aarde, zijn botten de stenen, zijn schuimende bloed de zee, en zijn enorme schedel het hemelgewelf. Maar duister en leeg lagen daaronder de landen. Slechts de kleine en grote vonken uit het vuurrijk Muspelheim snorden en suisden door de lucht, wild en zinloos als bliksemschichten.

Toen bezworen de goden ze en remden hun razende vlucht. Uit het vonkengewoel aan de hemel werd het sterrenleger opgesteld: daar straalde de zon, de maan en de sterren, het werd dag en nacht, en de jaargetijden trokken over de aarde."

„Was toen de wereld klaar, oom?"

„Klaar was de wereld nog lang niet, Erik. Als een ruwe aardklomp lag de aarde nog altijd in de bruisende bloedzee, zoals zij uit het lijf van den oerreus was ontstaan: stenen, gruis, en goed land door elkaar. Toen vormden de goden de aarde tot een grote, ronde schijf en maakten haar vast in de wereldzee, die rondom haar bruiste. Aan alle kusten bouwden zij een geweldige muur uit Ymirs gebeente. Daar suisden onafgebroken ijzige winden en schudden uit het wolkenpak sneeuw en hagel uit over het naakte bouwwerk, tot de toppen zilverwit glinsterden en blanke gletschers de diepe dalen vulden. Daar huisden de reuzen. Daar konden zij in de dorre steppen van Thursenheim naar hartelust razen en tieren. Maar eruit komen mochten zij niet, om de aarde niet te vernielen."

„Maar waar kwamen de reuzen dan vandaan: ze waren toch verdronken in het bloed?"

„Niet allemaal, Erik. Eén had zich in een boot met zijn vrouw gered: Bergelmir, berengebrul. Van hem stammen de reuzen af, die nu nog leven... Al het goede land nu en het kleinere bottensteen voegden de goden midden in de aardschijf samen

tot vlakten, dalen en bergen, en het reuzengebergte omsloot het aan de buitenkant als een beschermende muur. Dit land noemden zij Middelgaard, Midgaard. En toen nu de machtige vuurbal uit Muspelheim, de zon, daarover ging stralen, begon het daar te leven... Zoals in het lied staat:

Eens brachten Boers zonen, de wereldbouwers
het land uit de diepte naar 't stralende licht.
Toen scheen op de zeeklippen blinkend de zon.
Toen kiemde uit de bodem het eerste groen.

Planten ontsproten overal, bomen groeiden tot ruisende bossen. Uit de bruine grond sprong een bonte dierenwereld te voorschijn, en witte vissen gleden snel door het water."

„Heeft de zon dat allemaal gemaakt?"

„Gemaakt heeft de zon het niet; dat kan ze niet, Erik. Maar haar straal heeft de krachten, die in de aardbodem sluimeren, gewekt. Toen drongen de planten en dieren omhoog naar de warmte en het licht. En tegelijk met hen wemelden allerlei wezens te voorschijn, die in de grond geslapen hadden. Baardige dwergen kropen overal als maden uit het lijf van Ymir, de aarde. Maar het helle licht deed hun knipperende ogen pijn, want zij waren aan het donker gewend. Toen slopen zij weg in de holen en spelonken van het gebergte.

De geesten van de aarde en van de wateren ontwaakten. In de bronnen en stromen, de heuvels en wouden, overal begon het gonzend gefluister van hun heimelijke stemmen. En in de luchten speelden de scharen lichtelfen, klein als kinderen, met glanzende ogen en gouden haren — zo licht, dat zij slechts als een vluchtig schijnsel opflitsen en weer verdwijnen. Alleen de duistere nachtgeesten, de spoken, bleven in het donker huizen, onder de grond; vandaar kropen ze 's nachts stiekum naar de bovenwereld en haalden dolle spokerijen uit.

Toen daalde Odin van de hemel omlaag naar de aarde om zijn werk te bekijken, en met hem nog twee goden: Hoenir en

Lodur. Want de Asenbroeders hadden hun zusters tot vrouw genomen, omdat er immers niemand anders was, en nu waren er al veel goden : vaders, moeders, dochters en zonen. Het begon juist zomer te worden en de goden verheugden zich erover, hoe alles gedijde, de lammeren en de kalveren sprongen en blaatten vrolijk op de weidegrond rond en de vogels in de lucht jubelden het uit. En toch hadden de goden het gevoel, dat er nog iets ontbrak. Toen zagen zij aan de bosrand twee jonge, slanke stammetjes glanzen in het zonnelicht : Ask, de es, en Embla, de olm. Zij stonden vastgegroeid in de grond, maar hun loof ruiste en hun toppen bogen zich naar elkander over alsof zij elkaar iets toe te fluisteren hadden.

Toen riepen de goden : „Mensen willen wij van hen maken !"

De adem gaf hun Odin, de geest gaf hun Hoenir, en Lodur schonk hun levenslust en het warme, rode bloed.

Toen schudden de boompjes hun kruinen, het loof viel van hen af, en daar stonden twee mensenkinderen, met lange haren, die waaiden in de wind. Zo ontstond het eerste mensenpaar : Ask, de man, en Embla, de vrouw.

Maar wanneer de mensen en dieren hun tijd in jeugd en kracht geleefd hadden, werden zij oud, kregen gebreken en stierven. Toen stichtten de goden nog een onderaards rijk voor de doden, helemaal onder op de diepste bodem, veel dieper nog dan daar, waar de spoken huizen : dat noemden zij het dodenrijk Nevelheim. Daar heerst een eeuwig donker, daar donderen de rivieren van de onderwereld met ijskoud water voorbij, daar wemelt het in de duistere spelonken van slangen, en reusachtige draken ratelen met hun geschubde lijven door de bergkloven. Daarom is ieder rechtschapen mens op zijn hoede, Erik, dat hij na zijn dood niet daar naar toe hoeft, maar dat de goden hem eens in hun rijk opnemen.

Nu waren dus alle wezens en werelden en rijken geschapen : Reuzenheim, Dwergenheim, Elfen- en Spokenheim, de rijken der geesten, de onderwereld, en het Mensenheim Midgaard.

En toen groeide het grootste van alle wonderen uit de diepte

van de aarde omhoog : de boom aller bomen, de wereldes Yggdrasil. Zij verhief haar stam tot de sterren, haar kroon ruiste hoog in de hemel, en haar takken breidde zij over alle levende wezens uit :

„Er streeft een es uit de bodem der aarde
omhoog en het hemelrijk in.
Schaduwgevende twijgen spreidt zij beschermend
uit over het aad'mend Heelal."

Blanke hemelregens geven daar het golvende loof van de wereldes te drinken. Boven het witte wolkendek zit in de hoogste top een adelaar. Daar kijkt hij omhoog in de zon, en hij roept zijn lied de sterren toe. Maar helemaal beneden, in het donker onder de grond, waar al het leven ten verderve voert, daar knaagt aan de wortels van de es, vol woedende afgunst Nidhøgg, de giertand, de draak."

„Wil hij de wereldboom vernielen, oom ?"

„Uit alle macht wil hij dat, Erik. Vol haat loert hij van onder de grond omhoog naar het licht, waar hoog in de top de zonnearend zingt. En zijn onderaards grommen rolt uit het donker grimmig de lucht in. Tussen draak en adelaar glijdt het, lekkend als een onweersvlam, de stam op en neer en het sist : het is een eekhoorntje, vuurrood, dat Nidhøggs dreiging uit de diepte naar omhoog draagt. Maar de zonnearend lacht helderklinkend uit het blauw en vergeefs knaagt Nidhøgg, dat het in de wortels eeuwigdurend knerpt en kraakt. De immergroene stam groeit verder en breidt steeds machtiger en breder zijn takken uit. Want een heldere vijver blinkt, in de schaduw van het dichte loof, aan de voet van de es : aan de oever van de vijver zitten de drie geweldig grote zusters, de Schikgodinnen, de hoofden door grijze sluiers bedekt, en spinnen het net van het Lot over de wereld. Urd heet de oudste, zij spint de draad van het verleden ; Werdandi de ander, die tot stand brengt, wat thans gebeurt ; Skuld heet de jongste, die bezig is met dat, wat eens

zal zijn. Zwijgend spinnen de noodlotsdochters : zij behoeden de wereldboom, dat hij ondanks Nidhøggs verwoede knagen toch gedijt, en met water uit de heilige vijver besproeien zij zijn wortels.

Heilig, Erik, is de plek aan de voet van de es. Hier komt alles samen, wat hoog in de hemel heerst en wat in het donker onder de grond zijn woning heeft : hierheen rijden de goden om rechtspraak te houden over alles, wat ademt. Over een brug rijden zij uit de hemel omlaag, en die brug spant in een grote boog tot aan de aarde. Een mensenvoet kan haar niet betreden, want uit fonkelend vuur hebben de Asen haar gesmeed : in talloze kleuren straalt zij door het luchtrijk heen. Maar alleen als de zon in het donker wolkendek binnenstraalt kunnen de mensen haar zien :

Er slingert een brug zijn schitt'rende boog
van de woonstee der goden tot d' aard :
Wijd welft zij zich in de donkere wolken,
uit fonk'lende kleuren gesmeed."

„Oom, die heb ik ook wel eens gezien ! Toen vader van de zomer uit wilde trekken op veldtocht, brak er een onweer los — en toen het opgehouden had, en hij wegreed van de hof, toen straalde hij boven hem in de wolken."

„Dat was de brug. Bifrøst, „sidderweg" noemen de goden hem, want hij straalt en siddert in de luchten.

Maar bij het bruggehoofd, daarboven in de wolken, fonkelt de hemelpoort. Als de godenwachter op de hoorn blaast, gaat hij open, en de glans uit de gelukzalige landen doorstraalt de lucht. Soms is het ons vergund, ze in de verte te zien : dan glinsteren witte, zonnige heuvels in het blauw van de hemel en gouden bergtoppen blinken."

„Wonen de goden daar allemaal op één plaats bij elkaar ?"

„Nee, Erik, vele woonsteden zijn er in Asgard, en naar eigen goeddunken bouwt zich ieder de zijne."

„En welke god heeft de mooiste ?"

„De heerlijkste woonstee heeft Odin. In de hemelwolken, die om de top van de wereldes deinen, bouwde hij op een heuvel zijn huis. Wie het huis van den oorlogsgod nadert, hij herkent het al van verre. IJzeren schilden zijn de dakpannen van de hal, schachten van speren met blinkende bronzen punten kruisen zich in de gevel. Uit de nevel weerklinkt van het dak een hoog geblaat : daar weidt met zijn gouden horens Heidrun, de hemelsgeit ; met langgerekte hals trekt zij het loof uit de twijgen van de wereldboom, en uit haar uiers stroomt de nooit-opdrogende kostelijke mede voor Odins gevolg. Maar in kunstig houtsnijwerk spert boven de boog van de huisdeur een wolf zijn muil open, alsof hij leefde. En boven de wolf spreidt een adelaar zijn vleugels uit en spiedt met vooruitgestrekte kop uit naar de komende gasten. Gewapend treedt Odin uit de deur, wanneer zich op aarde de mannenstrijd verheft ; want dat is zijn hoogste vreugde : de geslachten der mensen in de strijd te voeren ; de dapperste en de flinkste moet heerser zijn op aarde, zo wil hij het. Met zijn gouden helm, in zijn blinkende wapenrusting, Gungnir, de dreunende speer, in zijn rechterhand, schrijdt hij zijn hal uit voor de tocht naar de slagvelden, en zijn machtige grijze baard waait in de wind. Achter hem aan stroomt uit de hal de schare der schildmaagden : dat zijn zijn boden en helpsters in de strijd, de Walkuren. Hun haren fladderen onder de helmen :

Vol strijdvreugd schudden de schonen de schilden,
En juichend zwaaien de maagden het zwaard.

Voor de poort klinkt een hel gehinnik : Odins appelschimmel Sleipnir, de glijder, schraapt met de hoeven en schudt de glanzende manen. Op Sleipnirs rug springt de god en stormt door de wolken voort. Acht voeten heeft Odins hengst, en daar heeft hij nauwelijks genoeg aan, zo moet hij draven. Strijdkreten galmen rondom den god : op hun luchtrossen stuiven de schildmaagden naast hem.

Boven de legers houdt Odin op Sleipnir stil : die trekken daarbeneden tegen elkander op, aan de spits de vorsten en achter hen, schild aan schild, steeds breder, de menigte krijgers als een wig grimmige evers.

Gungnir, de speer, slingert Odin over de legers, dat het suist en klinkt in de lucht. Strijdwoede springt op in de harten van de mannen en zij stormen op elkander in.

Dan glijden de schildmaagden uit de wolken omlaag. De helden, die vallen in de strijd, tillen zij uit het bloed voor zich op de zadels van hun paarden en springen met hen door de lucht naar Odinsheim. Daar ontwaken de doden tot nieuw leven."

„En wat doen zij dan, oom?"

„Vechten, Erik, zij vechten opnieuw."

„Maar tegen wie vechten zij dan daarboven in Asgard?"

„Onderling vechten zij, steeds de een tegen de ander. Wigrid heet een grote vlakte voor de poort van Asenheim. Daar stormen de snellende scharen van de Odinshelden dag aan dag op elkander in. En dan kun je begrijpen Erik, dat daar enorme slagen vallen, waar alleen uitgelezen krijgers de strijd voeren. En er komen ernstige wonden, en menigeen stort neer in zijn bloed. Maar als de zon ondergaat, zijn alle helden weer levend, gezond en sterk als tevoren. Schertsend rijden zij samen huiswaarts, dezelfde die zoeven nog verbeten met elkaar gevochten hebben, en treden binnen in Odins zaal. Walhalla noemt men hem, dat is de heldenzaal der gesneuvelden. Daar schittert het van de glans der wapenen aan alle wanden, en op de troon zit hij, die de hoogste vreugd der helden is : Odin. Zijn oog fonkelt als de zon, zijn grijze baard valt hem laag op de borst, aan zijn rechterhand blinkt de heersersring, het wereldsieraad Draupnir, de druiper, uit louter goud. Aan de voeten van den god liggen twee wolven met

boosaardig overeind staande borstels op de rug : de begerige Geri en Freki, de woeste. Op de leuning van de troon zitten aan weerszijden van Odins hoofd twee raven, met veren zwart als de nacht en vlammende ogen : Hugin vliegt snel als de gedachte van den god, Munin spiedt scherp in het verborgene als de herinnering in de diepte van het verleden. Elke morgen vliegen zij uit, elke avond keren zij weer en fluisteren hun heer in het oor, wat zij daarbuiten hebben afgeluisterd en afgekeken. Zo weet Odin alles, wat er in de wereld gebeurt.

Van zijn troon heet hij de helden welkom. Vrolijk nemen zij plaats in de hal van den god : strijdensmoe zijn zij geworden, hongerig en dorstig. Dan komen de schildmaagden in blanke gewaden, zonder helm en wapenrusting en groeten met lachende ogen de strijders, die zij van het slagveld omhooggedragen hebben op hun rossen. In de bokalen en drinkhorens schenken zij schuimend bier en koele mede, en kostelijk vlees dienen zij hun op, zoveel zij believen. Want in de keuken van het Walhalla staat altijd de kok voor het knetterende vuur, en het zweet stroomt over zijn roetzwart gezicht, zo moet hij werken : Walhalla's bruinzwart everzwijn braadt hij, dat nooit minder wordt — hoeveel de kok ook van hem uitdeelt, 's nachts is hij opnieuw heel en gaaf. Dan drinken en smullen de helden en praten en lachen met de schildmaagden, tot hun ogen toevallen van de slaap.

Odin echter eet niet van het vlees en drinkt niet van het bier, zoals het in het lied staat :

Geri en Freki, begerige wolven,
eten uit Krijgsvaders hand.
Walvader zelf, de wapenblije,
leeft van wijn alleen.

Maar alleen hij, die in de strijd iets betekent en zijn leven niet ontziet, mag naar Odinsheim trekken. Wie in zijn bed sterft op de bussels stro, moet naar de onderwereld... Oud was Haakon, de donderbeer, geworden, onze stamvader, Erik :

de wapens voeren in de strijd kon hij niet meer. Toen liet hij op zijn drakenschip een brandstapel oprichten, die hij met de helm op het hoofd besteeg : het hout ontvlamde en het schip dreef de open zee op. Maar Haakon, de donderbeer, zat in de vlammen en zong van zijn roem en van de goden — dan trok hij zijn zwaard en bracht zichzelf de dodelijke wonde toe. Zo stierf hij de heldendood inplaats van de dood op 't ziekbed. . . En dàt hoop ik Erik, als ik eenmaal naar het Walhalla trek : dan treedt mij aan de poort Haakon tegemoet, mijn stamvader, en leidt mij zelf voor de troon van Odin."

De hoofdman zweeg en tuurde in de vlammen.

Zijn vrouw aan de andere kant van het vuur legde het bonte doek, dat zij aan het borduren was, in de schoot. Zij streek haar vlechten uit haar voorhoofd en zuchtte :

„Boos is Odin. Onrechtvaardig is de god dikwijls. Naar lust en luim deelt hij nederlaag en overwinning uit, niet naar verdienste. De knapen van koning Harald wonnen in Bocksfjord — mijn grootvader sneuvelde tegen hen."

Haakon keek op.

„Dat zijn vrouwengedachten," sprak hij, „ik maak je daar geen verwijt over, Gudrun : jullie zijn niet anders. Maar wij mannen menen : niet geringer dan te overwinnen en in leven te blijven, is de eer, gevallen in de slag naar Odin te mogen opgaan. Want niet voor de verveling brengt de god de helden samen in zijn hal, en niet alleen voor hun plezier oefenen zich de helden in de onderlinge strijd op Wigrid, het Walveld. Eens heeft de god ze nodig voor de laatste strijd met de monsters en reuzen."

„Is Odin bang voor de reuzen, oom?"

„Neen Erik, Odin is nergens bang voor. Odin is niet alleen de god van de krijgers en de vorsten. Odin is Alvader, hij zorgt voor de wereld, die hij heeft opgebouwd. Niet voor een kleinigheid zendt hij Hugin en Munin, zijn raven, het heelal in als verspieders. Ymir, de oerreus, viel, maar machtig is altijd nog Ymirs geslacht. In de bruisende zee, in de gistende lucht, in de verterende vlammen, in de diepten der aarde, overal huizen de

monsters en gedrochten, en loeren erop, de macht der goden in de wereld te vernietigen ; want zij haten alles, wat volgens een vaste orde is opgebouwd en overeind staat, zoals het geraamte, waarop huis en dak rusten. En reeds zijn er vele mensen, en steeds worden het er meer, die niet beter zijn dan monsters en gedrochten.

Dan gaat Odin als onbekend zwerver door de wereld om toezicht te houden, en uit te zoeken, wat er verkeerd gaat. Zijn stormhoed, donker als een onweerswolk, trekt hij diep in het gezicht, zodat niemand hem herkent, en hij slaat een mantel van blauw duffel om. Ver voert Odins tocht : wegen, die niemand behalve hij durft te gaan. Bij de somberste reuzen was hij als vreemdeling te gast. Tot in de diepste diepten van de onderwereld daalde hij af, en hij wekte Wala, de zieneres, tot nieuw leven, opdat zij hem mee zou delen van haar wijsheid.

Het is waar, de mannen in Engeland en in Duitsland hebben ons geloof niet meer. Dat Odin, dien zij Wodan noemen, de hemelvorst zou zijn, dat begrijpen zij niet. Het Walhalla, zo twisten zij, staat diep onder de aarde, waar de doden wonen, en Wodan is de hoofdman van de spoken. Als de stormreuzen huilen en de wolken in flarden scheuren, denken zij, dat Wodan aan de spits van zijn dodenleger door de lucht raast. En zij zijn bang. Vooral 's winters, in de joelnachten — in die tijd vieren zij de geboorte van hun nieuwen god, dien zij den Christus noemen, den vredesvorst uit het Zuiden. Dan sluiten zij vensters en luiken uit angst, dat Wodan binnen zal stormen en hun zielen mee zal sleuren in de storm. Zo is hun Odin een afgrijzen.

Maar wij houden vast aan ons geloof, Erik, dat Odin de hemelvorst is : ons aller vader, de schepper der wereld. En ons aller moeder is Odins gezellin — zijn vrouw."

„Frigg heet zij, is het niet oom? Over haar heeft vader mij ook al verteld."

„Frigg is Odins vrouw, de moeder der goden, de eerste der godinnen : zoals de vrouw over het huis, zo houdt zij toezicht over de wereld, en de hemelsleutels rinkelen aan haar gordel.

Hoog van gestalte is zij, met strak, blond haar en een ernstig, streng gezicht, en voor haar ogen blijft niets verborgen, zoals ook van een goede huisvrouw gezegd wordt : zij moet haar ogen overal hebben. Frija heette zij bij de Duitse mannen, toen zij nog ons geloof hadden. Dat betekent : de beminde vrouw, de moeder, zij die beschermt en in stand houdt.

Dat was het eerste, wat Odin deed, nadat hij het Walhalla had gegrondvest, dat hij Friggs huis in Asgard bouwde."

„Woont Frigg dan niet bij hem in het Walhalla?"

„Zij is dikwijls in het Walhalla. Maar ook heeft zij haar eigen zetel in Fensalir, haar woudhuis, want groot is het gevolg van de heerseres van de hemel en voor veel heeft zij te zorgen. Koel aan schaduw, rijk aan water is de plek : de bronnen en beken uit alle bosweiden murmelen en ruisen binnen in Friggs hal. Daar zit zij 's avonds voor het vuur in de kring van haar jonkvrouwen en overpeinst, of alles in de wereld het rechte pad gaat. En haar helpsters komen af en toe de hal binnen om te vragen, welke opdracht Frigg voor hen heeft. Dat zijn ook Asinnen, Erik, want al bedienen zij Frigg ook op haar wenken, daarom horen zij toch niet tot de dienarenschaar.

Gefjoen, de zwijgzame, met bruin, golvend haar, staat aan Friggs rechterhand bij haar zetel. Trots en onverbiddellijk is de blik van haar ogen. Onze jonge meisjes roepen haar aan. Zij is ongehuwd en vermijdt de omgang met mannen : alleen Frigg, haar meesteres, wil zij dienen, en verder wil zij van niemand iets weten. Daarom vertrouwt Frigg haar ook, en er is weinig, dat Gefjoen niet zou weten, als Frigg het weet.

Fulla, de vrolijke, met de gouden band in het haar, met ronde, blanke armen, heeft Friggs kamers en schatkisten onder haar hoede.

Gna, de rijzige bode, is zelden thuis : meestal snelt zij op haar ros door het luchtrijk om Friggs boodschap in de verste verten van de wereld te verkondigen. Aan het strand van de zee stond eens een man en keek omhoog naar de hemel.

„Wat ruist daar, wat rent daar, wat raast daar door de lucht?" riep hij.

Toen galmde uit de hoogte omlaag :

„Ik ruis en ik ren en ik raas door de lucht
Op Hoefsnel, de wilde, de wolkenhengst,
de bode der goden : ik, Gna."

Ook Hlin met de lichte vlechten, de helogige godin, is dikwijls onderweg. Haar stuurt Frigg uit om de mensen voor gevaar te bewaren : hij, aan wiens kamer Hlin waakt, slaapt veilig voor duistere machten, voor kobolds en boze dwergen.

Lofn, de milde, slank, met lenige ledematen en een vriendelijk gezicht, is de voorspraak van de mensen bij Frigg. Waar het leed klaagt, waar de rampspoed om uitkomst roept, daar is de aandacht van Lofn, en zo weet zij de woorden te vinden, die maken, dat Frigg graag naar haar luistert.

Snotra, de verstandige, ziet toe, dat de mensen zich gedragen zoals de zeden en gewoonten van hun vaderen dat voorschrijven, en niet voortleven als het vee.

War, de strenge, met helm en wapenrusting, de speer in de hand, waakt erover, dat iedereen zijn geloften houdt, en hard is haar straf voor hem, die meinedig wordt.

Saga echter, de wijze, de woordenrijke Asin heeft een eigen woonstee, vlak bij Friggs bosheim, en ook daar bruisen de stromen door ruisende wouden van de heuvels omlaag. In haar blauw kleed met zilveren sterren versierd, de haren loshangend tot op de heupen, zit zij met haar gouden harp in de hal en tokkelt zacht op de snaren, zodat de klanken van de harp samenvloeien met het ruisen van het water. Dikwijls zoekt Odin haar

op om naar haar gezang te luisteren, want zij weet veel te vertellen uit de allervroegste tijden.

Stortbeek noemt men de trotse hal,
Waar watervallen om ruisen.
Saga drinkt daar in verrukking met Odin
uit glanzende schalen de mede.

Zo zorgen Odin en Frigg, dat de wereld bloeit, en hun helpers staan hen daarin bij.

Wanneer zich echter in het Thursengebergte, aan de kusten van de wereldzee, een woest geraas verheft en de Thursen uit hun gebieden los willen breken, Midgaard in, dan ziet Odin uit naar Thor, zijn zoon, die de mannen in Saksenland Donar, den donderaar noemen!"

„Thor — is dat die, oom, die met de hamer smijt, dat het bliksemt en kraakt in de wolken?"

„Dat is Thor, de sterkste onder de Asen."

„Is Thor nog sterker dan Odin?"

„Nóg sterker is Thor. Maar zo wijs als Odin is Thor niet, daarom moet Thor hem gehoorzamen, zoals de soldaat gehoorzaamt aan den veldheer. Thor is een zoon van Odin, maar zijn moeder is niet Frigg. In de oertijd liep Odin eens door het Thursengebergte. Toen vond hij eenzaam in een hol een vrouw: reusachtig groot van ledematen zat zij in het halfdonker, en haar ogen blonken uit het overschaduwde gezicht zo blauw als bergmeren tussen donkere rotsen. Dat was Jørd, de aardmoeder, van haar kreeg Odin zijn zoon Thor."

„Wat is dat: de aardmoeder, oom?"

„De aardmoeder, Erik, is meesteres over alle krachten, die uit de aardbodem spruiten. Dat zijn ongelooflijke krachten, want daarvan leeft alles, wat adem heeft. Van welk geslacht Jørd

kwam, weet niemand precies, zoals ook niemand de duisternis van de schoot der aarde kan doorgronden. Sommigen zeggen, dat zij van het geslacht der reuzen is; weer anderen, dat zij een Asin is. Ik geloof, dat zij een reuzin geweest zal zijn, maar later zullen de goden haar wel onder de Asinnen opgenomen hebben omwille van Thor, den prachtigen zoon van Odin.

Thor is groot van gestalte, hij heeft een machtige nek. Vuurrood zijn zijn haren, vuurrood is zijn baard, en ook zijn ogen gloeien als vuur. Thor wordt gemakkelijk driftig. Dan sproeien zijn ogen vonken en haar en baard knetteren als vlammen.

De beste helper van Odin tegen de monsters en gedrochten is Thor, de Thursenverdelger: tot in de onbegaanbare eindeloosheden van de ijszee trekt hij uit om hen te verslaan — tot aan het einde van de wereld, en nóg verder, daar waar aan de andere kant van de wereld de Joten wonen, de veelvraten. Thor voert geen zwaard, hij voert geen speer, alleen de bliksemhamer slingert hij: daarom heet hij ook Slingerthor en bij de Noorse mannen Wingthor. Maar de hamer heet Mjølnir, de verbrijzelaar, omdat hij alles verbrijzelt wat hij treft. En steeds weer keert hij vanzelf terug in de hand van zijn meester.

Dichte wolken rollen voor Thor uit, wanneer hij langs de hemel in zijn wagen optrekt ten krijgstocht: die wagen wordt met wilde sprongen door twee dravers voortgetrokken — dat zijn echter geen paarden, maar, zwart en ruig, met kromme horens, twee reusachtige bokken, en hun lange sikken vegen door de lucht, donker als wolkenslierten aan de hemel. Wijd en zijd schalt Thors strijdroep, de wielen rollen en kraken, de bliksemhamer snort en slaat in. Dan sidderen heinde en ver alle reuzen. „Hlorridi komt!" schreeuwen hun vrouwen, „Hlorridi, de verschrikkelijke bruller" en zij brengen zich met hun kinderen binnen de spelonken in veiligheid.

En ook de mensen kijken bang naar de hemel, als Thor in zijn onweer optrekt, in de hoop dat zijn hamer niet inslaat en brand sticht in huis of voorraadschuur. Maar wanneer hij genadig voorbijgerold is, dan ruist de regen omlaag op velden en beemden,

de ijsreuzen zijn van de bergweiden hoger op naar de dorre gletschers gevlucht, en de boer gaat met zijn ploeg naar de akker. Daarom noemen wij Thor, hoe driftig hij ook is, ook den beschermer van de mensen, den machtigen vriend van het mensengeslacht, en vooral de boeren zijn hem erg dankbaar.

Maar Thors hamer, de Thursenschrik, die de monsters in bedwang houdt, die houden goden en mensen voor zo heilig, dat geen verdrag van kracht is, en geen gelofte, geen huwelijk en geen wet, dat niets bij de hemelingen geldig is, als niet Thor zegenend zijn hamer erover heeft gezwaaid.

Bij de Saksen was aan Thor, hun Donar, de trotste en de sterkste boom in het land, de eik, toegewijd. Toen de mannen uit het Zuiden kwamen om van hun nieuwen god te vertellen, kapten hun priesters het allereerst de eiken om in de heilige wouden van Donar. „Jullie god is nergens goed voor!" spotten zij, „kijk zelf maar! Waarom slingert hij ons zijn hamer niet in het gezicht?"

„En waarom sloeg Thor ze niet dood zoals de monsters en de reuzen?"

„Eer de bliksem uit de wolken springt, pakken de wolken zich samen. Maar het onweer, dat langzaam aan de hemel op komt zetten, dat slaat het verschrikkelijkst in. Laten zij op hun hoede zijn!

Maar zo grimmig als Thor is in de strijd, zo goed is hij thuis als huisvader. In Thrudwang woont hij, dat is de landstreek van de kracht. Daar dampen de vruchtbare velden als na een onweer vroeg in het voorjaar. Bij de hellingen van de heuvels straalt de zon er doorheen. Daar weiden de bokken met de hoge horens en kauwen knisperend het sappige gras —

Tanngrisnir, de knerser, Tanngniost, de knarser — en als zij zich schudden sproeien vonken uit hun zwartglanzend vel. Soms is het net, of uit het huis het dof rommelen van een onweer komt, dat in de verte voorbij trekt. Dan spreekt Thor op zijn troon met de zijnen. Zacht en vriendelijk luistert Sif, de sibbeblije, zijn vrouw, naar het woord van den god. Licht en slank als een berkenstammetje staat zijn lieveling, Thrud zijn dochter, bij haar vader en schudt haar blonde krullekopje. Thjalfi, de vlugge knecht, wacht bij de deur, gereed om op te springen bij elke roep van zijn meester, en Røskwa, de bedrijvige dienstmaagd, brengt hem spijs en drank. Een geweldige schotel havermout met haringen staat voor den god; die krachtige boerenkost eet Thor liever dan al het andere, en hij drinkt er schuimend bier bij uit zijn enorme kroes in dorstige teugen. Want even reusachtig als Thor vecht, even reusachtig eet en drinkt hij.

Thor heeft ook twee zonen, allebei nog jongens. Hun moeder is een van de reuzinnen. Met de godenkracht van hun vader, met de reuzenkracht van hun moeder, werden Magni de machtige en de toornige Modi geboren. Toen zij drie dagen oud waren, waren zij al bijna zo groot als hun vader. Als Magni en Modi in boosheid hun rode haren schudden, flitst het als weerlichten over de wereld.

Veel vrienden heeft Thor onder de Asen; want hij houdt van goede kameraden bij een goede dronk. Een ervan is Tyr, de zwaardgod. Die ziet hij graag in zijn hal op de ereplaats tegenover zich. Want Tyr is even dapper als Thor, alleen iets minder sterk. Zijn moeder heet de Algoudene: haar haar straalt licht uit, zoals de zon uit de nevels van de ijszee over de sneeuwvelden fonkelt. Hymir, de reus, had haar eens uit Asgard geroofd en hij houdt haar nog altijd bij zich op zijn eiland, hoog in het Noorden. Hymir is Tyrs vader. Maar Tyr steeg uit Thursenheim naar de Asen omhoog. Hij houdt niet erg van de reuzen.

Zoals Odin heeft Tyr zijn vreugde aan de strijd. Zoals Odin zet hij de zielen van de mannen in krijgersvuur. Slagleveren, zo meent hij, is het beroep van de voornamen: de knecht betaalt

met zijn zweet voor zijn leven, de vrije met zijn bloed. „Onverschrokken als Tyr," dat is de hoogste lof voor de strijders. En het is even moeilijk Tyr in zijn fonkelend oog te blikken, als in de vlam van de bliksem, wanneer hij de wolken in flarden scheurt.

Ja, toen de Dietse mannen nog niet hun oud geloof voor een nieuw hadden verwisseld, dachten zij zelfs, dat Tyr heer van de hemel was.

Want zo vertelde eens mijn grootvader :

Toen hij de laatste keer in het Saksenland was, ontmoette hij boden uit het Zuiden bij den hoofdman, met wien hij wapenstilstand gesloten had. Zwaben noemde men de mannen : slaapmutsen. Maar waarom ze zo genoemd werden wist mijn grootvader niet, want zij zagen er heel wakker uit.

En wakker vochten zij onder een stevig glas bier met de Saksen en riepen, dat de hemelvorst Ziu — zo noemden zij Tyr — de grootste was : sterker en machtiger dan Donar en Wodan en alle anderen. En het scheelde niet veel of er was bloed gevloeid.

Maar dit is wel zeker, dat Tyr een machtig god is, en dat hij eens heel alleen het heelal voor de ondergang heeft bewaard.

Eén hand heeft Tyr maar, zijn linkerhand, — daarmee slingert hij zijn zwaard. Zijn rechterhand heeft hij bij die geschiedenis verloren.

Er kwam een wolf in de wereld : Fenrir, de verschrikkelijke veelvraat. Die voedde zich met de lijken van de gesneuvelde mannen, en daarvan groeide hij zo geweldig, dat het niet lang duurde, of hij was de sterkste onder alle levende wezens. Toen besloten de goden Fenrir aan de ketting te leggen, omdat hij anders de hele wereld zou vernielen. Maar dat moest met list gebeuren. De goden maakten dan een ketting en probeerden

die : aan het ene eind trok Thor, aan het andere Tyr. Maar het touw bleef heel. Toen beroemden de goden zich erop, dat ze een ketting hadden gemaakt, die niemand kapot kon trekken. Dat hoorde de wolf en het ergerde hem zo, dat het hem geen rust meer liet : hij dacht, dat tegen zijn kracht niets bestand zou zijn. Hij kwam voor de poort van Asenheim en liet zich binden. Dan spande hij de ledematen — de ketting knarste — en brak.

Opnieuw beraadslaagden de goden en ze vlochten een nieuwe, die nog sterker was. Maar ook de wolf was ondertussen sterker geworden, en hij brak ook deze ketting.

Nu begrepen de goden wel, dat het op deze manier niet ging en ze stuurden een bode naar Dwergenheim. Want de kleine dwergen in de bergen en onder de aarde, dat zijn de knapste ambachtsmeesters van de wereld. Toen de bode hun in hun donkere spelonkenzaal vertelde, hoe het de goden met Fenrir was vergaan, lachten zij en schudden hun baarden.

„De stilte overwint de storm," spraken zij, „en het sterkste moet het afleggen tegen het zwakste !"

En zij maakten een band uit de teerste dingen in de wereld, uit de adem van de vis, uit het speeksel van de vogel, uit de sluipende tred van de kat. Die band noemden zij Gleipnir. Dun en fijn glansde Gleipnir als een spinneweb in de zon. Maar toen de wolf dat zag, kroop hij huiverend terug, snoof uit zijn neusgaten en zette zijn haren overeind : dat ding vond hij angstaanjagend als een spook.

Toen maakten de goden hem belachelijk, dat hij bang was voor zo'n spinnenweb.

Boos werd Fenrir toen en hij liet zijn grimmig gebit zien. „Laat één van jullie zijn hand in mijn muil leggen als pand, dat er geen bedrog bij is, en dan zal ik mij laten binden." Toen keken de goden elkander aan en verstomden. Maar Tyr kwam naar voren en legde onverschrokken zijn rechterhand in de muil met de dreigend blinkende tanden. Met Gleipnirs glinsterende draden werd Fenrir geboeid. Hij zette zijn pooten schrap, hij

kromde uit alle kracht zijn rug. Gleipnir gaf mee — maar scheurde niet : Fenrir was gevangen !

Toen klapte hij woedend zijn tanden op elkaar, en Tyrs rechterhand bleef in de muil van de wolf achter.

Achter het hek van Asgard ligt Fenrir nu aan de hofpoort geboeid en jankt. Maar Heimdal zit, met de speer in de arm, vóór hem en waakt erover dat hij niet los raakt."

„Wie is Heimdal, oom?"

„Heb je nog nooit van Heimdal gehoord, Erik, de wijd- en zijd-beroemde wachter van de goden, die hemel en aarde behoedt? Uit de zee is de hoge wereldbeheerder geboren. Op de bodem van de zee wiegden negen golvenmeisjes, de dochters van Aegir, hem in hun schoot, tot hij groot geworden was. Toen reed hij omhoog uit de ruisende vloed zoals de lichte dag uit het donker, op Goudkop, zijn paard, met de lichtgeel stralende borstels op het voorhoofd, en de lichtgeel vlammende manen.

De blonde Ase heet Heimdal. In alle vroegte is hij wakker. Vóór de zon opgaat, kijkt zijn gezicht uit de hemelpoort : daarvan gaat een straling over de landen. Scherpe ogen heeft Heimdal : tot aan het eind van de wereld spiedt hij om zich heen, en nóg verder. En alles, wat zich ook maar beweegt, beluistert hij : het gras hoort hij spruiten, en hij hoort hoe de wol zoetjes groeit op de ruggen van de schapen.

In Himinbjørg woont hij, de brug aan de rand van het hemelgebergte, waar Bifrøst, de godenbrug, ontspringt.

In Himinbjörg hoedt Heimdal, de wachter,
het hemelse heiligdom.
De mede uit de machtige beker
drinkt hij blij in de hoge hal.

Maar slechts zelden is Heimdal rust vergund. Vóór de hemelpoort buiten aan het bruggehoofd zit hij het meest. Daar ruisen de twijgen van de wereldboom boven zijn hoofd, en uit het dichte loof blinkt aan het kunstig kettingsmeedwerk zijn wachtershoren

uit louter zilver, alsof de maan uit drijvende wolken tevoorschijn kwam. Gjallarhoren heet die, de giller. Kunstig is hij gesmeed, en als Heimdal hem aan zijn lippen zet en blaast, weerklinkt het in alle werelden. Altijd wakker spiedt Heimdal over de wereld, vooral naar de kant van Thursenheim, om er op te letten dat de monsters en de reuzen niets uithalen wat tegen de wil der goden is en dat niemand over de brug heimelijk naar Asenheim sluipt.

Het zou er lelijk uitzien voor de wereld, als Heimdal ooit zijn wachtersplicht vergat. Maar wie zich op hem verlaat, komt niet bedrogen uit. Trouw is Heimdal, hulpvaardig en vriendelijk is hij tegenover alle goden en mensen. En wijs is hij, die altijd over de wereld rondziet, wijs is hij ook.

„Heimdals kinderen" noemt men de mensen. Hij heeft ze wel niet geschapen, maar als een vader heeft hij onder hen tucht en orde ingesteld, en hij heeft hun een plaats toegewezen, opdat ieder in zijn eigen omgeving kan leven naar aanleg en karakter. Want in het begin waren er geen boeren of knechten, geen krijgers of vorsten. Toen daalde Heimdal naar de aarde af. Over groene wegen in de zonneschijn liep hij vlug en vrolijk, tot hij aan een omheining kwam, waar het pad ophield : het poortje hing scheef in het hek, en daarachter stond een armelijk hutje met een strooien dak. Heimdal ging naar binnen. Er glom een enkel kooltje vuur in de haard, waaraan zich Ai en Edda, de oergrootouders, warmden, in hun wonderlijke, oude en nu geheel verdwenen klederdracht.

Heimdal ging bij hen zitten. De oude grootmoeder kwam met een korf brood aan voor den gast; van grof gemalen haver

was het gebakken, met nog klei en hulzen erin. Zij gaven hem er vleesjus bij in een aarden schaal. En Heimdal bracht de nacht bij hen door. Hij lag tussen Ai en Edda op de bussels stro. En met klagende stemmen spraken zij hem erover, dat zij geen kinderen hadden om voor hun oude dag te zorgen. Toen sprak hij een lange tijd met hen en gaf hun raad. En toen er een poos om was, kreeg Edda een kind, een jongen, dien zij Thräl noemden, dat betekent : knecht. Mooi om te zien was Thräl zeker niet : met een kromme rug en een plompe kop stond hij daar, zwart van haar, geel van gezicht, met grove handen en misvormde voeten. Maar de jongen groeide voorspoedig en werd al vroeg sterk : hij leerde biezen binden, hij sleepte zware lasten en zocht in het bos het sprokkelhout bij elkaar.

Eens kwam een meisje op kromme benen de hof binnenwaggelen, haar gezicht en armen waren door de zon verbrand, zij had een platte, brede neus. Zij vond Thräl heel aardig. Ze werden man en vrouw en hielden van elkaar. Veel zoons hadden zij : Pens en Klompvoet, Mestvink, Vlegel en Luiwammes. En de meisjes hadden al geen mooiere namen : Dikzak, Lompenkind, Pottenkijkster !"

De knechts begonnen allen te lachen, de meiden gichelden achter in de hal. Swart, de oude opziener, sprak echter :

„Moet dat het geslacht van de knechts voorstellen, heer? Dan geloof ik, dat de zangers gelogen hebben : zó noemen wij onze jongens en meisjes toch niet ! Ik zou ook niet weten waarom."

Haakon glimlachte.

„Hier is de zanger zeker onvriendelijk geweest tegen jullie, knechts, en hij heeft niet bedacht dat er verschil is tussen goede en slechte. Klompvoeten heb ik onder jullie nog niet gezien, beste mensen, en voor vlegel scheld ik alleen diengeen uit die het verdient, niet eens den vlegelachtigen Heimar, want die heeft zijn streken meteen bij zijn geboorte van de goden meegekregen, en hem moeten wij maar zo laten."

Heimar, de nar, liet een breed grijnzend gezicht zien onder zijn lage voorhoofd.

„En wat deed Heimdal toen, oom?" vroeg Erik.

„Weer liep Heimdal over groene wegen in de zonneschijn, vlug en vrolijk. Toen kwam hij bij een boerenhofstede : statig rees het huis met zijn gevel boven de omheining uit : daar flikkerde het vuur in de haard en op de bank aan de lange muur zaten Asi en Amma, grootvader en grootmoeder, en waren bezig. De man maakte houtsneden in de weefstoel : zorgzaam was zijn baard gekamd, blonde lokken vielen over zijn voorhoofd, goedsluitend paste hem zijn helder gewassen hemd, en zonder vouwen was het. In het strakke keurslijf met een bonte doek over haar borst, de kap met de blinkende banden en oorijzers om het hoofd, zat Amma naast hem en spon de draaiende draad van het rokken. En onder de bank stond de voorname kist, goed gevuld met linnen en fijne wollen doeken. Het beste wat zij hadden bracht Amma voor haar gast op tafel : schotels pap, gekookt kalfsvlees, en lekkere hapjes. En 's nachts lag Heimdal in het brede bed tussen den heer des huizes en zijn vrouw : toen kondigde hij aan, dat hun spoedig een zoon geboren zou worden.

Niet lang daarna bracht Amma een jongetje op de wereld. Zijn vader tilde het op en nam het in zijn armen als bewijs dat hij het kind aannam en groot wilde brengen.

Ze maakten zijn hoofd met water nat en noemden hem Karel, den stoeren kerel. Zijn moeder wikkelde hem in windsels uit zuiver linnen. Een stevig gebouwde, gezonde jongen was hij, met bloedrode wangen en rood haar : opgewekt keek hij in het rond en lachte. Hij groeide prachtig op. En hij leerde veel : ploegen smeden, de akker bewerken, stallen timmeren en huizen bouwen.

Toen brachten zijn verwanten zijn bruid in de wagen op zijn hofstede, volgens de zede hoofd en gezicht door een sluier bedekt. Fier en rechtop zat zij in de wagen, met glad haar en lichte ogen : aan de gordel, boven haar rok uit warm geitenvel, klingelden de sleutels. „Schnur" was haar naam, het kind van buiten. Karel nam haar tot vrouw. „Vroegop" en „Wakker", „Bredeborst" en „Langebaard" heetten hun zonen — „Haardvreugde", „Linnenrijkdom", „Bezittrots" hun dochters.

Toen had Heimdal ook het geslacht der boeren gesticht."

„Tot dat geslacht behoort Skeggi met de brede baard," zei Erik, „onze buurman, is het niet, oom?"

„Skeggi is van het geslacht der boeren.... En weer liep Heimdal over groene wegen in de zonneschijn, vlug en vrolijk. Toen vond hij een hoog bouwwerk, door sierlijk bewerkte hekken omgeven. Aan de zuidkant verrees de poort met een ijzeren ring aan de bronzen grendel. Heimdal ging de hal binnen. Daar was de stenen vloer met brandschoon stro bedekt, aan de wanden hingen bonte tapijten en blonken blanke wapenen. Op de troon voor het grote vuur zat „vader" in zijn linnen kleed met purperen biezen, de gordel die hij om zijn middel droeg met zilver beslagen, een band van zijde om het voorhoofd: van onder die band golfde zijn dicht geelblond haar tot op zijn schouders. Hij kromde de boog, hij spande de pees, hij scherpte de pijl.

Aan zijn zijde zat „moeder" met haar hoge hoofdtooi, gekleed in een lang gewaad van blauwe zijde: zij streek de plooien van haar mooie kleed goed en trok de mouwen glad. Er lag een glans over haar wenkbrauwen, een straling over haar hals, en haar borst blonk witter dan sneeuw. Vriendelijk keek zij met haar blauwe ogen naar vader, nam zijn hand en speelde met zijn vingers. Zij begroetten den gast en moeder stond op om de maaltijd te verzorgen. Met wit linnen dekte zij de tafeltjes, voor ieder een eigen. Fijne broden uit wit tarwemeel bracht zij op tafel, geroosterd spek en gebraden vogels in zilveren schotels, en in een blinkende kan de kostelijke wijn. En toen het nacht werd lag Heimdal op een donzige peluw onder zachte linnen lakens tussen beiden in en beloofde hun uit dankbaarheid voor hun gastvrijheid een erfgenaam.

Een zoon werd geboren met blond haar en stralende wangen, zijn ogen scherp als de blik van een slang. Zij maakten zijn hoofd nat, zij wikkelden hem in zijden windsels, en noemden hem „Jarl", dat betekent vorst.

In de hof en de hal groeide Jarl op. Schild en zwaard leerde hij voeren, speren werpen, bogen spannen, pijlen snijden en

schieten, met honden jagen, hengsten berijden, en zwemmen.

Naar het strijdterrein der mannen trok zijn hart, veldslagen voerde hij, buit won hij, en land. Rijkelijk deelde hij uit aan zijn mannen van datgene, wat hij had bevochten: wapens en paarden, gouden armbanden, sieraden en kleinodiën. Zoals een vorst steeds handelen moet, Erik, als hij goede volgelingen heeft. Toen stuurde hij een bode naar Herser, den gouwvorst, die zijn buurman was. Daar zat stil onder de vrouwen op de dwarsbank, diens dochter Erna, de verstandige, met slanke, witte vingers. Om haar wierven de boden bij haar vader en zij brachten het mooie meisje als gesluierde bruid bij Jarl. Daarna leefden zij met elkander in vrede en eendracht. „Edelloot", „Jonkheer", „Ringenschenker" noemden zij hun zonen, „Edelmaagd", „Sierblije", „Erfrijke" hun dochters.

Toen waren alle standen geschapen, de sibben van knechts, boeren en edelen en Heimdal keerde terug naar Asenheim in de hemel. Want lang mocht hij niet wegblijven. Wie anders zou zijn wachtersplicht vervullen? Daar is veel wijsheid voor nodig en bovendien een sterke wilskracht; want het valt waarlijk niet mee: 's winters en 's zomers, in weer en wind, moet hij buiten zitten aan de voet van de brug en uitzien, altijd-wakker. Daarom drijven ook velen de spot met hem, omdat hij dat voor de Asen doet — maar dat is geloof ik een dergelijk slag mensen, dat er niet beter van wordt, dat hij zo scherp uitziet om alle slechte dingen te weren:

Eén van allen wil mij niet bevallen:
Heimdal, de hemelswachter.
Eeuwig spiedt hij voor Asenheims poort,
het hoofd in de schouders, de rug gekromd.

Dan is het de grootste troost van den wijzen wachter, als Bragi binnen in de hal zingt van de roem der goden, zodat het tot aan de poort weerklinkt."

„Bragi, oom?"

„Bragi, de baardige, is Odins zoon, de zanger der goden. Diep liggen zijn ogen onder zijn voorhoofd. Graag is hij alleen : dan denkt hij na over de schepping van de wereld en wat uit die schepping zal groeien. Alles wat ooit in de oertijd gebeurd is, alle daden van goden en helden, kent hij ; want niemand bewaart datgene, wat hij gehoord heeft, zo goed in zijn geheugen als Bragi. Als hij zijn stem verheft, wordt het stil in de hal, en sterker dan sterke drank prikkelt Bragi's lied de harten van de mensen. „Gezellen van Bragi" noemen wij onze dichters.

Zijn vrouw is Idoen, de eeuwig-jonge, zoals het onvergankelijke groen dat nooit verdort. Men hoort in Asgard weinig van haar spreken, maar veel hebben de goden aan haar hoede toevertrouwd. Er is een boom in het hemelrijk, die appels draagt, die als goud glanzen tussen het loof. Wie van die appels eet, blijft altijd jong en sterk. Daarom leven de goden, sinds zij die boom hebben, zonder ouder te worden.

Deze boom behoedt Idoen om te zorgen dat niemand er stilletjes van steelt, zij besproeit zijn wortels, zij breekt de appels van de twijgen.

Die bewaart zij in haar schatkist en alle morgens deelt zij ervan uit onder de Asen.

Na Idoen luistert niemand zo graag naar Bragi's lied als Widar, zijn broer. Den Zwijger noemen zij hem onder de Asen : hij weet, dat hem door het lot een zwaar en heilig werk op de schouders is gelegd op het eind van de wereld, daarom zijn zijn lippen gesloten. Een reuzin is de moeder van Widar, den zwijger : Grid, de trouwe ; zij had eens in de oertijd Odin den zwerver bij zich verborgen gehouden voor de monsters, toen hij zonder wapens door Thursenheim zwierf. Helemaal buiten ligt Widars

land Widi aan de grenzen van Asenheim. Daar glanst geen korenveld, daar rijpt geen vrucht : als een zee van groen golft gras en geboomte wijd en zijd in het weideland Widi. Eenzaam dwaalt hij door de ruisende vlakten en denkt aan datgene wat het lot hem heeft opgelegd. Slechts zelden komt hij in de hal van zijn vader voor een dronk met de goden. Maar als hij dan ook in de deuropening verschijnt, staat Odin zelf van zijn troon op en spreekt met hem alleen over verborgen dingen. Want op Widar is al zijn vertrouwen gevestigd. Dit heeft Odin gehoord van de Dochters van het Lot onder de es : eens, in de laatste slag, zal ook hij, de vader der goden, vallen, als het heelal en de heersers der hemelen vergaan. Als Fenrir, de reusachtige wolf, zijn muil openspert om de wereld te verslinden ! Maar niet ongewroken zal hij vallen ! Daarom ziet hij met blijde ogen naar zijn zoon Widar, hij is na Thor de sterkste onder de Asen."

„Zal Widar zijn vader wreken op de wolf?"

„Dat zal hij . . . . En toch is er één onder de Asen, van wien Odin nog meer houdt dan van zijn wreker, en ook Widar houdt van hem niet minder dan van zijn vader !

Dat is Balder, de jongste zoon van Odin en Frigg, de lieveling van alle goden en mensen. Zelfs de sombere gezichten van de Thursen klaren op, wanneer zij Balder in de straling van de hemel boven zich voorbij zien gaan en de monsters en draken sluiten, moe van haat, de ogen. Zo hel van gezicht is niemand onder de goden, zelfs Heimdal niet. Balders wimpers zijn als een bloem met gouden honing door witte kroonbladeren omstraald. Zo wit als de kroonbladeren blinken Balders wimpers, zo goud als de bloemenhoning stralen zijn ogen. Hij kijkt ieder recht in het gezicht, met een hart zonder vrees, dat geen zonden kent. En de mensen, zo zegt men, ziet hij diep in hun ziel.

Zijn blik dringt diep door duister en donker
Waar schuld en schande schuw zich verbergt,
waar in zwarte ellende het onheluk treurt,
waar verlaten het leed naar het licht verlangt.

Daarom stelden de goden hem aan als rechtsbewaarder over de wereld.

In Breidablik woont hij, Verteglans betekent dat. Want al van verre ziet men de hoge hal boven in de wolken glanzen en stralen. Daar houdt hij rechtspraak. Geen booswicht en geen monster waagt het Verteglans te naderen.

De slechten ontvluchtten het oord van de vrede.
Niets wat boos was woonde in Baldersheim.
Wie de stralende gouwen met de ogen aanschouwde,
verloor uit zijn hart alle haat, alle nijd.

Alle goden zijn bezorgd om Balder, dat hem toch niets slechts zal overkomen, en alle goede mensen hebben hun hoop op hem gesteld.

Nanna, de dochter van Nep, groeide op in Asenheim. Van klein af aan volgde zij Balder, waar hij ook heen ging. Op Verteglans zat zij aan zijn zijde en als hij rechtsprak, keek zij hem in de stralende ogen :

Licht als de wolk in de wind van de lente
die zweeft uit de zee naar het licht van de zon.

Haar nam Balder tot vrouw.

Zoals Nanna volgt ook Hermod, de bode der goden en Balders broer, hem overal. Maar gewapend en in krijgsuitrusting volgt hij hem om over Balder te waken. Hermod is even dapper als hij jong is. „Trouw tot de dood" zegt men van hem, en dat zal hij, als zijn tijd gekomen is, ook bewijzen. En toch vrees ik, baat alle zorg om Balder niets, als zijn uur slaat : want Balder heeft nog een broer, Höd, sterk maar blind sinds zijn geboorte, die van hem verschilt als de nacht van de dag.

Zo hel Balder is van gezicht, zo vaal is de huid van Höd. Zo vrij Balder spreekt en recht doet in de raad, zo gesloten en karig van woorden is Höd. De onheilsbrenger wordt hij onder de

Asen genoemd. Want allen weten en Höd zelf weet ook : van hem gaat eens het grootste onheil uit dat de goden treffen kan, al wil hij het ook zelf niet. Daarom gaan de hemelingen hem allen uit de weg : eenzaam leunt hij in de verborgen hoeken van de hal der goden en piekert over zijn duister lot.

Aan dezen zoon beleeft Frigg weinig vreugde. Dikwijls als zij 's avonds in Fensalir voor het vuur zit en de bosbeken klateren en ruisen door de hal, steunt zij het hoofd in de handen en peinst in zware zorgen, hoe het af moet lopen met Höd."

„Zijn dat nu alle goden, oom? Of weet u er nog een?"

„Er zijn nog veel meer goden. En van een van de machtigsten heb ik je nog niets verteld : dat is Freijer. Maar Freijer is geen Ase, hij is een Wane."

„Wat is dat, oom, een Wane?"

„De Wanen, de Heerlijk-stralenden, dat zijn ook goden. Maar ze zijn jonger en van een ander geslacht dan de Asen.

Toen de Asen de wereld hadden gemaakt en hun woonsteden gebouwd, rustten zij uit. En dat konden zij ook wel doen, want er waren nog maar weinig reuzen en monsters, nadat zij bijna allen in de zee van Ymirs bloed verdronken waren. Vrede heerste er in de wereld. Bij een vrolijke dronk zaten de goden bij elkaar en speelden voor de afwisseling sjoelbak met gouden schijven.

Toen groeide daarbeneden aan het strand van de zee een nieuw godengeslacht : de Wanen. De Asen waren harde krijgers. Hun stamvader Boer was uit de rots te voorschijn gesprongen ; met de reuzen hadden zij moeten vechten in nacht en ijs, tot zij hen op de knieën hadden, en het was geen gemakkelijk werk geweest uit Ymirs plompe lijf de wereld te scheppen.

De Wanen hadden het beter. Toen was de wereld al klaar en zij hadden tijd om voor andere dingen te zorgen. Verstandig en vindingrijk waren zij. Met de dwergen in de bergkloven onderhielden zij vriendschap. Toen leerden zij de toverkunst en wonnen daar schatten en goud bij. Met de watergeesten hielden zij heimelijk tweegesprekken als de nevels aan het strand omhoogdampten en veel wijsheid vertrouwde hun Aegir toe, de

oude reus uit de bodem der zee. Zij waren het die de mensen leerden schepen timmeren en over de golven varen en handel drijven tot hun eigen voordeel. Machtig werden de Wanen. Alle ambachten bloeiden op en handel en rijkdom vonden hun weg over de aarde. Een van hen heette Gullweig, Goudvloed, want haar wenkbrauwen en haren glansden zo goud, dat men zou kunnen menen, dat zij helemaal van goud was, als zij zo in de verte voorbijliep in de zonneschijn. Zij trok ver weg door alle landen en probeerde de harten van de mensen te veroveren. En, zoals gezegd wordt, „het hart van de mensen hangt aan het goud"; daarom gelukte het haar ook meestal. Slechts ééns sloop zij heimelijk naar Asenheim om te proberen ook daar aanhangers te krijgen. Toen grepen de Asen haar vast en besloten haar wegens haar bedrog te verbranden. Driemaal wierpen zij haar in de vlammen, maar steeds stralender kwam zij eruit te voorschijn, zoals het goud, dat in het vuur gelouterd is, steeds heerlijker blinkt.

Dat vernamen de Wanen. Toen trokken zij met kletterend geweld van wapenen op naar Asenheim over Bifrøst. Heimdal zag hoe hun schier eindeloos leger aanstormde over de brug. Gillend blies hij op de horen. De Asen grepen naar hun wapenen en stormden naar de wapenplaats. Op het strijdveld Wigrid stonden de scharen der goden tegenover elkaar. Uit de rijen der Wanen trad Njørd hun aanvoerder naar voren en riep met luide stem, dat de Asen Gullweig vrij moesten laten en boete betalen voor haar mishandeling, anders zou er gevochten worden !

Toen wierp Odin zijn speer dat de lucht ervan trilde en voor de eerste maal dreunde in het heelal de oorlog.

Angstig liepen daarbeneden de mensen te hoop. Zij dachten, dat het einde van de wereld was gekomen : zó kletterde en kraakte boven hen de slag ! En plotseling sloegen machtige vlammen uit de wolken : de hele hemel stond in lichter laaie ! Toen hadden de Wanen vuurpijlen naar het Walhalla geworpen. Krakend stortte de hoge hal der goden in, en rondom in Thursenheims dalen juichten de reuzen dat het als een sirene door de hemel loeide.

Toen schrokken de goden, Asen en Wanen tegelijk, en hielden in. Nu merkten zij, wie er plezier en voordeel van beleefden, dat zij onder elkander vochten. Over de brand heen reikten zij elkaar de hand ter verzoening en besloten eensgezind te heersen. Eerst wisselden zij gijzelaars uit : nadat de burcht weer was opgebouwd trokken Wanen naar Asenheim en Asen naar Wanenheim als borg voor de eeuwige vrede. Later trokken echter alle Wanen samen naar Asgard en daar wonen zij nog met Odin, Thor en de anderen : één eensgezind godengeslacht."

„Kwam toen ook Freijer bij de Asen?"

„Zo kwam Freijer bij de Asen. En dat was goed. Want zonder Freijer zou het hun niet gemakkelijk vallen de teugels in handen te houden. Freijer is het, die de aarde vruchtbaarheid geeft, zodat de weiden groen worden en de korenvelden rijpen. Het vee laat hij welig tieren, zodat het zich tot talloze kudden uitbreidt. En hij zegent de mensen, zodat zij kinderen en kindskinderen krijgen en hun geslacht niet uitsterft.

Dapper is Tyr, trouw is Heimdal, wakker zijn Widar en Bragi, de stralendste van allen is Balder, maar zo machtig als Odin, Thor en Freijer is verder niemand onder de hemelingen. Zij zijn de hoogsten onder de goden. Tot Odin bidden de krijgers en vorsten ; tot Thor bidden de boeren ; tot Freijer bidt alles, wat ademt, om vruchtbaarheid.

Groot is Freijer en mooi van gestalte : als gele vlammen flakkeren zijn haren om zijn hoofd en zijn ogen stralen diepblauw als de zomerhemel wanneer de zon in het zenith staat. Maar in zijn borst draagt Freijer een zachter hart dan de Asen.

In Alfheim, Lichtelfenheim woont hij onder de kruin van de es. Daar bestaat geen winter en geen storm. Stil ligt de zonneschijn over de wouden, de weiden blinken van de bloemen en

hun geur vervult Lichtelfenheim. Als een milde, warme vloed daalt de regen over de velden, en meteen straalt de zon weer uit de wolken te voorschijn.

Een goed zeeman is Freijer, de Wane. Maar hij vaart niet over de aardse stromen. Door de blauwe hemelzee klieft zijn schip, Skidbladnir, het Wolkenpaard, en het zeil staat bol als de witte wolken die boven ons voorbijtrekken.

Er staat een everzwijn in Freijers stal met gouden borstels, Gullinbursti genaamd. Daarop rijdt Freijer langs de koepel van de hemel door de lucht. En de ever rent op zijn korte poten dat het is alsof daar, zo hoog, zo ver, een gouden kogel voortrolt. En een straling gaat over de landen uit van ruiter en ros, dat onze ogen pijn doen als wij naar boven kijken.

„Goudmanen" heet Freijers ros, dat zo hoog springt als geen enkel ander paard. Maar het liefst rijdt Freijer toch op de ever.

De vrouw van Freijer is Gerd, de dochter van den reus. Van heel ver, uit ijs en sneeuw, heeft Freijer haar gehaald, die nu voor hem het vuur hoedt in de haard. Daarbij ondervond hij de meeste hulp van den stralenden bode Skirnir, zijn dienaar en zijn makker. En zo ging het toe:

Eens was Freijer op Odins zetel gaan zitten, op Hlidskjalf, de dreunende troon. Heel ver keek hij uit over de wereld. Toen zag hij in het Oosten, ver in het Thursengebergte, een vrouw over de gletschers gaan. Dat was Gerd, de trotse, de dochter van den ijsreus Gymir. Van haar blote, blanke armen ging een glans uit als een lichtschijn over de wereld. De god geloofde, dat hij nooit in zijn leven iets heerlijkers had gezien. Het verlangen naar de vrouw nam bezit van hem en zwaar werd zijn gemoed. Immers goden en reuzen waren vijanden. Hoe zou hij ooit Gerd van Gymir, den grimmigen, tot vrouw krijgen?

Freijer verscheen niet meer aan het drinkgelag met de goden in Odins hal. Eenzaam zat hij in Alfheim en treurde en kon Gerd niet vergeten. Toen verwonderden zich de Asen en Wanen erover, dat Freijer, de opgewekte, zich op een afstand hield, en zij droegen Skirnir op aan Freijer te vragen wat hem scheelde.

Skirnir trad voor de troon van Freijer en vroeg:

„Zeg mij toch Freijer, verzorger der goden,
wat ik zou weten zo graag:
Wat zit g' in uw lege zaal zo verlaten,
gedompeld in dagenlang leed?"

De god hief het hoofd op en sprak:

„Aan niemand kan Freijer de smart vertellen,
het drukkende leed van zijn hart:
De zon draagt voor ieder geluk in haar stralen,
voor mij slechts geen liefde en lust."

Maar Skirnir gaf hem ten antwoord: „Sinds de vroegste dagen zijn wij kameraden en zijn elkander trouw geweest. Mij kun je je leed wel toevertrouwen."

Toen vertelde Freijer hem, hoe hij Gerd op de gletscher gezien had en dat hij haar niet meer vergeten kon.

Snel sprak Skirnir: „Gymirsheim ken ik, heer, van mijn bodetochten in het Oosten. Gerd zal ik voor u winnen, als uw hart daardoor weer blij wordt. Maar uw wapens heb ik daarvoor nodig en ook uw ros. Want rondom Gymirs woonstee brandt de vlammenwal, een vreselijk vuur; reusachtige honden rennen rusteloos rond om het vuur en bewaken het huis, en Gymir, Gerds vader, is een geweldige reus.

„Leen mij het ros dat mij over de wal brengt
met één steile steig'rende sprong.
En het suizende zwaard, dat uit eigen kracht toeslaat
als een man zonder vrees het voert."

Toen gespte Freijer het zwaard los van zijn zijde en gaf het aan hem.

Skirnir ging binnen in de stal, klopte het ros op de hals en sprak:

„Een gevaarlijke rit hebben wij beiden voor de boeg. Ver gaat de tocht over vochtige rotsen naar het volk van de ijsreuzen heen. Echter :

Wij strijden tesamen, wij sterven tesamen,
als de vreeslijke Thurse ons velt."

De herder van Reuzenheim zat buiten voor de hofstee van Gymir op de heuvel onder de gletscher en blies op zijn rietfluit. In de diepte weidde de kudde op de berghelling en in het dal. Toen kwam uit de verte een machtige dreuning, een stofwolk steeg op van het wegdek en raasde naderbij — Skirnir op Goudmanen kwam aangesprongen.

„Waarheen wilt ge, wakkere held?" riep de herder omlaag van de heuvel.

Toen hield Skirnir het briesende ros in aan de teugel.

„Ik rijd naar Gymirsheim."

„Dan rijdt ge naar de dood !" riep de herder. „Hoe wilt ge, de razende honden en de loeiende brand voorbij, Gymirsheim bereiken?"

Toen richtte Skirnir zich op in het zadel :

„Wagen is beter dan bang overwegen
voor den man die de vaart in de verte begon.
Mijn dag is bepaald tot het uur van mijn dood
en een slappeling hij, die het leven slechts telt."

Hij draafde verder en de reuzenherder achter hem schudde het ruige stoppelveld van zijn schedel.

In Gymirsheims hal sponnen de maagden. De vurige wal

loeide en flakkerde en het huilen van de honden klonk daarin mee. Onder de maagden zat Gerd, de trotse, op een hoge zetel en snoefde :

„Maagd blijf ik, vrij en ongetrouwd, zolang ik leef. Wie durft het te wagen, in de hemel en op de aarde, naar mijn hand te dingen? Wie temt de vlammen, die laaien rondom Gymirsheim? Wie dwingt Gerd hem als vrouw te volgen. Ik lach om de goden daarboven op hun blinkende stoeltjes !"

Toen donderde het door het huis, dat de balken trilden. Alsof de bliksem insloeg, zo kraakte het — en alles viel stil. Geschrokken drongen de maagden samen in het binnenste hoekje van de hal. Het bleef doodstil. Geen bruisen der vlammen, geen huilende honden meer om het huis !

Gerd liep naar de haldeur en rukte die open. Daar stond in de hof een man, met de helm op het hoofd ; hij bond zijn ros aan het hek en om hem heen kwispelstaartten de reusachtige bloedhonden. Toen schrok ook Gerd.

„Wie zijt gij? Zijt gij een god? Zijt gij het zelf, Odin, dat de vlammen voor u verzinken?"

„Ik ben Odin niet," sprak Skirnir, „maar de gezel van een god ben ik, de bode van Freijer, de machtige."

„Wat wil Freijer van mij?" riep Gerd en maakte zich groot in de deuropening.

„Een goede boodschap zendt u Freijer. Met welgevallen heeft de god u aangezien en hij wil u tot vrouw. Kostbare bruidsgeschenken biedt hij u : elf appels uit Idoens schatkist, glanzend als goud, en blinkende ringen die afgleden van het wereldsieraad zelf, van Draupnir, de druiper."

„Ik heb Freijer en zijn goud niet nodig !" riep Gerd. „Mijn vader heeft schatten genoeg in zijn kisten !"

„Pas op, Gerd," sprak Skirnir en hief het blinkende zwaard, „scherp als de schede van dit staal is de macht des Asen. Laat zij niet neerdalen op de verachters der goden !"

„Gymirs kind ben ik !" riep Gerd, „en niets wil ik weten van vrijers en goden !"

Toen trad Skirnir een stap terug en zijn ogen bliksemden.

„Het zal zo zijn als je verlangt. Jij maakt je los van de goden, wees dan van de goden losgemaakt : leef dan als een godverlatene voort! Vrij wilt je zijn — wees dan vrij: aan de monsters geef ik je prijs. Woon dan in duistere holen, in nacht en ijs samen met hen, die je zelf verkozen hebt, de gedrochten uit de diepte. Maar niemand, die in vreugde met geheven hoofd schrijdt door het licht, zal met jou te maken hebben!"

Toornig is Odin, toornig is Asathor,
Vijand is Freijer, de vorst.
Verworpen vrouw, op u is gevallen
der goden geweldige toorn.

Drie runen snijd ik u, door 't noodlot getroffene :
onrust, machteloosheid en angst —
Die zullen u volgen, waar gij ook heen vlucht
Zo wens en zo wil ik het, vrouw,
als gij het zelf hebt gewild !"

Toen begon Gerd over haar hele lichaam te beven, en zij boog het hoofd.

„Treed binnen," sprak zij tot Skirnir, „en neem deze bodebeker aan als groet. Het was dwaas van mij mijn hart koppig te pantseren tegen de almachtigen boven. Bloesemwoud heet een bos daarbeneden op de berghelling. Daar zal ik op Freijer wachten."

Zo werd Gerd de vrouw van Freijer en kwam zij in Lichtelfenheim onder de Asen. Er zijn echter veel mensen van mening, dat Freijer zelf in de gedaante van Skirnir om haar geworven heeft.

In de wintermaanden koken wij het joelzwijn ter ere van Freijer en Gullinbursti. Dan komt elk rechtgeaard held naar voren bij de dampende ever en zweert bij den god Freijer welke daden hij het volgende jaar zal volbrengen. En zo mild als Freijer anders is — wie deze eed breekt, straft hij hard. Die zoekt tevergeefs geluk en voorspoed en een hard lot wacht hem in de onderwereld onder de doden.

„Fro" noemden de mannen in Saksen onzen Freijer; in hun taal betekent dat : de heer. En Frouwa, de vrouw, ofwel : meesteres, heette zijn zuster bij hen : onze Freija.

Freija heeft macht over de harten van de mensen ; zij wekt in de borst van mannen en vrouwen de liefde op, zodat zij geloven niet meer buiten elkander te kunnen. Ook als Mardoll spreken wij haar aan : glans van de zee. Want een gedempte straling omgeeft haar, zoals bij de zee, als zij zich rimpelloos uitstrekt in de avondschemering. Roodgoud schitteren haar wenkbrauwen en haren. Op haar hals flonkert Brisingamen, het heerlijk sieraad. Met zachte tred gaat Freija door de hal der goden, zodat het klinkt op de grond als het zingen van een harp.

Bij stil weer rijdt Freija over de blauwe hemel in haar gouden wagen, die door twee grote, bonte katten voortgetrokken wordt. Zacht en snel lopen de katten door de lucht — alleen hun blazen en snuiven hoort men, heel stil, alsof een windzucht speelde door het loof.

Ook heeft Freija een kleed van veren ; als zij dat omslaat wordt zij een valk en vliegt weg. Alleen aan haar godenogen kun je nog zien dat zij het is — want die blijven onder elke gedaante dezelfde, juist zoals het hart dat haar klopt in de borst.

Op Volkwang, de volkswei, staat Freija's troon. Daar verrijst Sessrymnir, haar geweldig grote hal. Alle edele vrouwen verzamelt Freija rond zich na hun dood ; en Odin wijst haar de helft van zijn helden toe, die hij door de Walkuren omhoog laat dragen uit de slag — hij weet, dat zij veel van krijgers houdt : en zij hebben het er niet slechter dan bij Odin. Is er echter een feest bij de goden in het Walhalla, dan schenkt Freija samen met Sif, de vrouw van Thor, in de hoge drinkhorens de zoete mede en het schuimende bier. Dan smaakt het de goden nog eens zo goed."

„Ja, Freija is mooi," sprak de huisvrouw, over haar borduur-

werk gebukt, „en daarom prijzen haar ook de helden. Maar of men van haar op aan kan, weet ik toch niet. Want dikwijls vind ik de liefde die zij in de harten van de mensen wekt, zeer wonderlijk en even kort van duur als mooi weer. Wat ons eerst in de oren klonk als het lied van de nachtegalen, lijkt al spoedig meer op het blazen van een kat. En veel hete strijd is al uit hete liefde voortgekomen : sibbemoord en verraad."

„De harten van de mensen zijn moeilijk te besturen," sprak Haakon. „Wie er alleen maar op uit is voor zijn eigen plezier te leven en zich niet bekommert om een goed huwelijk, dat zijn huis en geslacht in stand houdt, handelt zeer zeker niet naar de wil der goden. Freija zelf is trouw. Toen haar man Odd in de verten verdwenen was, trok zij alle landen door om hem te zoeken en zij schreide hete tranen, toen zij hem nergens vond. Maar alle hete tranen, die Freija schreide, werden zuiver goud. Daarom zeggen wij ook : zo trouw als goud."

Zijn vrouw keek op.

„Als goud trouw is, is Freija zeker de trouwste van allen. Want er zijn er veel, die zeggen dat zij vroeger Gullweig-Goudstroom, de Wanin, geweest zou zijn, die vóór de godenoorlog door de wereld zwierf. En al is dat ook niet zeker, schatten en goud heeft zij genoeg, Freija, de zuster van Freijer, Njørds dochter, om de trouwste onder de trouwen te zijn, als het er op aan komt."

„Hoe heet die god, tante, de vader van Freijer ?" vroeg de knaap.

„Njørd," antwoordde Haakon, „dat is hij, van wie ik je vertelde, dat hij het Wanenleger aanvoerde in de oorlog tegen de Asen. Een statig man is Njørd, breed in de schouders, met een volle baard, en welgevormde ledematen. Vast is de blik van zijn donkerblauwe ogen : Njørd, de rijke, wordt hij genoemd, want hij is een goed huisheer ; zijn kisten en schatkamers zijn vol.

In Noatoen, Schepenheim, woont hij aan het strand van de zee. Als de storm huilt over de zee, en hij verheft zijn stem boven de golven, dan luisteren zij en worden stil. Daarom bidden de zeelieden tot hem. Maar de woeste Ran haat hem.

Na de godenoorlog kreeg hij in Asgard Skadi tot vrouw, de dochter van den Thurse Thjazi. Alleen was het niet zo, dat hij haar uitkoos, maar zij eiste hem van de goden als haar man op.

Thjazi, de stormreus, had eens Idoen, de meesteres over de appels, met list ontvoerd. De goden namen haar van hem af en brachten haar thuis. Toen vloog Thjazi als adelaar naar Asgard, maar de goden hadden overal voor hun poorten hoge brandstapels aangestoken en toen Thjazi daar overheen wilde vliegen, laaiden de vlammen hoger dan hij en met verzengde veren stortte hij dood neer in de vlammenzee.

Daar kwam Skadi, de onverschrokkene, naar Asenheim stormen met fonkelende ogen en verlangde genoegdoening voor haar vader.

De goden glimlachten, toen zij de jonge vrouw zagen, zo opgewonden en zo vol durf, en hun harten werden week omdat zij zó jong was. Thor nam de ogen van de reus en slingerde ze omhoog naar de hemel ; daar staan zij nog als stralende sterren om de dochter te troosten. En Odin beloofde haar een man onder de goden. Ze blinddoekten haar en zeiden haar te kiezen. Onder de blinddoek uit keek zij heimelijk naar de grond ; daar zag zij twee blanke voeten, onberispelijk van vorm. „Dien kies ik !" riep zij uit in de mening dat het Balder was. Het was Njørd.

Van het begin af aan ging het niet goed tussen die twee. Want te groot was het verschil tussen Njørd en Skadi. Njørd zat het liefste aan het zeestrand en keek zwijgend uit over de golven. De onstuimige Skadi wilde in Thrymheim blijven, het dondergebergte van de Thursen, waar de stormen voortrazen door de spelonken en de lawines dreunend omlaag storten van de steile bergwanden. Daar loopt zij in een wolvenhuid op sneeuwschoenen met pijl en boog door de bossen en jaagt, tot haar wangen bloedrood worden en haar ogen vuur schieten.

Eerst probeerden Njørd en Skadi van woonplaats te veranderen. Negen maanden bleef Njørd in de bergen, drie maanden zat Skadi met hem aan het zeestrand. Maar ook dat beviel hun niet.

Njørd sprak:

„Negen dagen zit ik in het Thursengebergte.
Het is mij allang een plaag —
Geen zwanenroep van het schuimende zeestrand.
Slechts wolvengehuil in het woud!"

Maar Skadi sprak:

„Aan het schuimende zeestrand kan ik niet slapen
De vogels schreeuwen zo luid.
Ruw wekt mij de meeuw bij het morgenkrieken
met schrille, schelle kreet."

Zo gingen Skadi en Njørd van elkaar en ieder leefde voor zich.

Voor Njørd echter tot de Asen kwam, had hij een andere vrouw, de moeder van Freijer en Freija. Men zegt dat zij zijn zuster geweest is. Maar dat is al zo lang geleden dat onze zangers niet meer weten hoe zij heette.

Mijn grootvader vertelde vroeger: op de eilanden in de zee en aan de kusten waar de Denen en meer naar het Westen de Friezen wonen, hadden zij Njørds vrouw nog gekend en haar Nerthus genoemd. In de lente, als de sneeuw was weggesmolten en de weiden en bossen weer groen werden, was het haar heilige tijd. Er was een heilig bos op Zeeland, het grote Deneneiland, waar aan een meer haar tempel stond en in de tempel haar wagen. Die werd naar buiten gebracht tot aan de oever door de knechts en de priesters; dan werd hij met ossen bespannen, met tapijten behangen en met bloemen omkransd. Dan ging daarboven de hemel open en de godin zelf zweefde omlaag: een blauwe hemelglans viel over de groene aarde. Zij besteeg de wagen en reed in haar volle schittering van plaats tot plaats. In bonte feestklederen trokken uit alle huizen en hutten mannen, vrouwen en kinderen met haar mee. Het was alsof een levende lente van mensen door de bloeiende weiden trok, en vreugdgeroep galmde

rondom de godin. Want overal waar Njørds vrouw in haar wagen langs was gereden, droeg de akker 's zomers rijkelijk vruchten. Was zij echter weer bij het meer in het heilige woud teruggekeerd, dan steeg zij opnieuw ten hemel, de wagen werd door de knechts gewassen en daarna werden zij allemaal in het meer verdronken."

„Waarom verdronken ze de knechts, oom? Die hadden toch niets gedaan?"

„Omdat ze de heilige wagen hadden aangeraakt, waren zij eigendom van de godin geworden, en zij wilde het zo."

„Dan was Njørds vrouw een wrede godin, heer!" sprak de oude Swart, en schudde zijn grijze hoofd. De vrouw des huizes zei echter:

„Misschien hebben de Denen en Friezen haar verkeerd begrepen, Swart. Ook wij hebben vroeger mensenoffers gebracht aan de goden. Mijn grootvader vertelde, hoe zij vroeger de krijgsgevangenen op de offersteen van Thor de rug braken. Bij de Zweden in het Oosten is een tempel van Odin. Uppsalir noemt men het daar. Daar werden op de feestdag van den god knechts en krijgsgevangenen aan de bomen in zijn heilig bos ter ere van hem opgehangen: met honderden hingen ze daar en schommelden heen en weer als de wind door het hout blies. Scharen zwarte raven cirkelden om hen heen als één donkere wolk en streken krijsend op hen neer om zich de buik te vullen. Maar de goden wilden helemaal niet dat wij voor hen mensen slachten en ombrengen, dat weten wij nu, en ook de Zweden doen het allang niet meer."

„Eén beroemde is er nog onder de Wanen," begon Haakon opnieuw, „een hoogheilige god: Hoenir, de grijze. Toen de goden het eerste mensenpaar schiepen hielp hij hen, hoewel de Asen en Wanen toen vijanden waren. Hij gaf aan de mensen

de geest met de gedachten om de wereld te onderzoeken, en de ziel gaf hij hun, opdat zij het onvatbare aanvoelen zouden. Maar zo oud en heilig is deze god, dat zijn karakter een geheim is, als versluierd onder een waas zoals de dingen aan de hemelrand zijn, óók als de zon erover schijnt. Wij weten alleen, dat hij evenals Njørd graag aan het water zit en vreugde heeft aan de zwanen, de voorspellende vogels. Van hem wordt gezegd, dat hij de enige onder de goden zal zijn, die na de ondergang der wereld terugkeert."

De oude Swart schudde zijn grijze hoofd.

„Veel hebt ge ons, hoofdman Haakon, over de heren des hemels verteld," zei hij, „maar gezwegen hebt ge over andere machtige wezens ; zij behoren niet bepaald tot de Asen, maar toch vereren wij hen haast als goden. Want het zou slecht zijn voor ons, mensen, te leven zonder zon en maan, zonder dag en nacht."

„Daar heb je gelijk in, Swart," antwoordde Haakon. „Al is dan Nott, de duistere nacht ook van het geslacht der reuzen. Zwart is haar gezicht, in zwarte sluiers gaat zij gehuld van het hoofd tot de voeten. Uit Thursenheims donkere diepten is zij omhoog gestegen. Norwi, de grimmige, de tyran van de Thursen, is haar vader. Met haar donkere vleugels bedekt de nacht alle heimelijke dingen, moord, verraad. „De nacht is geen mensenvriend," wordt er gezegd. Maar helemaal waar is dat toch niet, geloof ik. Notts moeder moet van edeler bloed geweest zijn dan haar vader. Want niet alleen bedekt de nacht de misdaad, zij strooit ook haar duisternis uit over de ogen van de moeden en verdrietigen, zodat zij hun leed en zorgen tot de morgen vergeten en slapen.

Als je 's avonds vóór de huisdeur naar buiten komt en alles zo donker is en stil, — alleen de watervallen ruisen van de berg en van de donkere hemel stralen de sterren omlaag, dan voel je wel hoe er ook een wijding ligt in de nacht.

En toen heeft Nott, de zwarte, Dag voortgebracht, den vriend van de mensen : de stralende dag ! Hij rijdt in het Oosten de

wereld op als zijn moeder gaat slapen in de zee. Zo lopen zij eeuwig elkaar achterna, zonder ooit bij elkander te komen.

In een wagen rijden Nott en Dag over de wereld.

Een groot zwart paard is het ros van Nott. Als het zich in de lucht verheft, wordt het donker op aarde van zijn schaduw. Hrimfaxi, Rijpmanen heet het. Zijn ruige manen staan stijf van de rijp, en dat is het enige aan hem, wat blinkt. Als Nott in haar koets stijgt, de teugels grijpt en het ros aan de hemel omhoog drijft, knarst Hrimfaxi op het bit, dat het schuim voortdurend van de ijzeren ketting afdruipt. Zo valt de dauw in de dalen.

Dags ros is echter een vurige schimmel. Skinfaxi heet hij, de hengst met de blinkende manen. Als in het Oosten het licht opgaat, hoort men hem van ver over het gebergte hinniken en snuiven en als een stralenbundel glanzen zijn manen. Tot in de wagen achter hem Dag, de jongeling, stralend opstaat met lachende ogen, en alles blinkt in het licht.

Ook voor Zon en Maan, de vurige schijven uit Muspelheim hebben de goden door de dwergen wagens laten smeden, zodat zij gemakkelijk voort zouden kunnen rollen en over het hemeldek veilig in hun baan gevoerd worden.

Mani heet de bestuurder van de maan, een slanke, stralende knaap : rechtop staat hij vóór in de wagen, hij schudt de zilveren teugels en zijn ros, zo blank als de glans van zijn schijf, trekt de wagen door de lucht. Maar aan de zonnewagen briesen twee hengsten : Arwakr, Vroegwakker, en Alswid, Heelsterk. Zij spannen al hun spierkracht in en hijgend trekken zij de machtige planeet over de hemel, en dan spelen zij het met zijn tweeën nog nauwelijks klaar. Sol, het meisje met de warme wangen en de stralenkrans om het hoofd, drijft hen aan en haar hoofdsluier fladdert als een ragfijne nevel achter haar aan in de wind.

Maar niet onbezorgd rijden Sol en Mani over de hemel. Er zijn nog twee afstammelingen van Fenrir, de wereldwolf, ook wolven, en niet minder groot en grimmig dan hij : Hati, de hater, en Skoll, de verderver. Ver in het Oosten is een onherbergzaam moeras, in het IJzerbos, het oerwoud. Daar huisde Fenrir eer

de goden hem geboeid hadden en bij hem was een reuzin, oud als de eiken van het bos en gegroefd als hun schors, zwart als het stilstaand moeraswater. Deze reuzin was de moeder van zijn wolvengebroed. Als duistere nevels stegen Hati en Skoll tussen donkere dennen uit het moeras en kropen omhoog naar de hemel. Skoll sluipt achter de stralende zon aan, Hati achter de melkwitte maan en zij loeren op het ogenblik, dat zij zich huilend op de hemellichamen storten en ze verslinden zullen. Daarom staan zon en maan nooit stil. Zij weten dat achter hen aan op fluwelen voetkussens altijd hun wurgers sluipen.

En zoals zon en maan, zoals dag en nacht daarboven aan de hemel, zo trekken ook hier op aarde twee geweldige krachten in eeuwige wisseling achter elkaar aan : Swafud met de zachte adem, de luchtreus, is de vader van de zomer. Met een blos op de wangen en vreugde in de ogen gaat zijn zoon Zomer door de landen. Waar hij zijn voet zet, ontspruiten wijd en zijd de bloemen uit de weidegrond en het koren ontkiemt. Geen hut is zo klein, geen knechtje zo gering, of hij doet wijd zijn deur open om Zomer, den blijden gast, te ontvangen.

De vader van de winter heet Windswal, de brieser. Hij blaast de vorst omlaag uit het gletschergebergte. In de koude wind verbleken de blozende wangen van Zomer, zijn ogen worden droef, en met hangend hoofd trekt hij zich terug naar het einde van de wereld om daar zijn tijd weer af te wachten. Dan daalt Winter omlaag van de gletschers, zijn witte baard vol ijspegels, die tegen elkander aan kletteren. Alle IJsthursen brullen van genoegen en trekken met hem mee, dat de bosschen kraken van hun zware stappen. De rivieren staan stil in hun loop, de wateren verstijven. En dan veegt het leger van de sneeuwvlokken door de lucht, tot alles op aarde wit wordt.

De Duitse mannen vertellen echter, dat in de sombere winterwolken een heks woont, Hulda, de in nevels gehulde. Als zij haar bed opschudt, stuiven de veren en vlokken naar de aarde, en dat is de sneeuw. Ik vind, dat die dan wel in een erg koud bed moet slapen.

Dan zijn er ook nog dieren in Asenheim, Erik, trouwe makkers van de goden, daarom zijn ook zij heilig. Over Audumla, de hemelskoe en over de paarden heb ik al gesproken : over de appelschimmel Sleipnir, de achtvoeter van Odin ; over Goudkop, Heimdals stralende paard ; over Freijers springer ; over Hoefsnel, de wolkenhengst van Gna. Over Schittermanen en Rijpmanen, die de dag en de nacht de hemel optrekken, en over Vroegwakker en Heelsterk, het tweespan van de zon. Een hele stoet paarden met zwiepende staarten is dat, die vrolijk hinniken in Asenheims stallen.

Ook over Freijers ever met de gouden borstels heb ik je al verteld en over Heidrun, de hemelsgeit op het dak van Walhalla, wie de zoete mede voor de helden uit de uiers stroomt. Maar nog niet van het hert, dat samen met de hemelsgeit op het dak graast. Eikthyrnir heet hij, Eikendoorn, want zoals een eik haar machtige takken uitstrekt, verrijzen hoog en breed de vertakkingen van

zijn trots gewei, kartelig en scherp als stekelige dorens. De toppen verdwijnen in de grauwe wolken, de wolkendauw druipt langs het gewei omlaag en stroomt door de aarde heen in de onderwereld. Daar is een diepe bron, de heksenketel Hwergelmir, die overstroomt van het wolkennat, en donderend breken zich de stromen van de onderwereld naar alle zijden baan door de duisternis, en brengen de doden in het nauw. Want hard van de vorst is het water, dat als snijdend ijzer hoog uit de hemel omlaag stort. Eikthyrnir, het hert, kijkt met zijn gele ogen uit de wolken en heeft er plezier in te zien, hoe machtig het water door de onderwereld bruist.

Maar wat Heimdal onder de goden is, dat is onder de dieren Gullinkambi, de haan : de wachter van Asenheim. In alle vroegte

blinkt zijn gouden kam over de bergtoppen ; hij schudt zijn veren dat de hemel kleurenstraalt, hij rekt zijn hals uit en kraait met schelle klank. Dan ontwaken de goden, en Walhalla's helden springen op van hun rustbed. Trots is Goudkam, de wekker, op zijn heilig beroep : alle Asen kijken er met plezier naar hoe de haan over de hof stapt en de godinnen strooien in overvloed de gouden korrels voor zijn maal.

Eén broeder heeft Goudkam in Thursenheim : Vlammenkop heet hij, de vurige haan. Maar in de onderwereld huist de derde van de broeders : Roetkop, de zwarte haan in de dodenhof.

Als eens de drie hanen tegelijk hun gillend kraaien laten horen, zodat het door alle werelden heen weerklinkt, dan, zegt men, schiet al wat aarde en hemel bewoont, in de wapenrusting en Ragnarök, de val der goden, breekt aan . . .

Nu heb ik je zolang van de goden verteld, Erik, en één heb ik er toch nog vergeten : Loki, de vernieler. Erg verwonderlijk is dat anders niet. Want Loki hoort wel bij de Asen, maar hij heeft weinig Asengeest en Asenbloed in zich.

Farbauti, Sladood, de stormreus, suisde eens onder donder en bliksem door de wereld en streek neer op een eenzaam eiland in zee. Daar zat onder het groene loofdak Laufey, de lieflijke, die ook Nal genoemd wordt, slank als een dennennaald : de godin van het eiland. Woedend slingerde hij zijn armen om haar heen en sleurde haar mee naar Thursenheim. En Laufey kreeg een zoon, die in de wereld sprong zoals een vlam opslaat uit de brand, die knetterde onder het dak. En dat was Loki.

Om te zien is Loki mooi als de schittering van het vuur, als vurige tongen vlammen de rode krullen om zijn hoofd. Maar zijn ogen gloeien rusteloos in een heimelijke boosheid. Heel

listig is Loki, en huichelen kan hij ook goed. Al het vuur in de lucht en op de aarde behoort hem toe.

Met een snelle blik keek Loki rond in Thursenheim ; het beviel hem niet onder de harige reuzen in die woestenij, in de greep van de ijzige koude verstijfd. Hij had gevleugelde schoenen, waarop hij even gemakkelijk door de lucht kon gaan als over de aarde. Zo gebeurde het dat hij over de wolken naar Asenheim vloog.

Daar zaten de goden bij elkaar onder de kruin van de es en beraadslaagden fluisterend over het lot van de wereld. Toen trad Loki in zijn schittering tussen hen : hij prees met vurige woorden de werken van de goden en bood aan hen te helpen. In de raad van de hemelingen waren zij er niet allen vóór, maar ze hadden den gebieder van de vlammen nodig om de wereld te voltooien, en zo namen ze hem op als bloedsbroeder.

Dat was echter het begin van alle onheil in de wereld, en ik denk, dat het beter geweest zou zijn, als er naar die goden geluisterd was, die tegen hem waren. Het zou zonder Loki ook wel gegaan zijn.

IJverig ging Loki aan het werk en stond de goden met raad en daad ter zijde. Lodur, de laaiende, noemden de Asen hem, omdat hij er zo vurig uitzag. Lodur echter was het, Erik, die met Odin en Hoenir in de oertijd er op uit trok en uit Ask en Embla, de fluisterende bomen, de eerste mensen schiep, zoals ik je verteld heb. Lodur-Loki gaf hun de levensgloed met het bruisende bloed.

Toen kregen de Asen vertrouwen in hem en achtten hem hoog.

Sigyn, de trouwe, de zorgende vrouw, gaven zij hem tot echtgenote. Zij schonk hem twee zonen in Asenheim : Nari en Narsi. En Loki hield veel van hen.

Maar al spoedig ontdekten de goden, dat het bij hen niet meer eerlijk toeging.

Op een morgen toen Goudkams hanenroep haar wekte, tastte Freija naar haar halsketting, de prachtige Brisingamen. Haar hals was bloot. Zij snelde naar Heimdal den hemelswachter en

klaagde hem haar leed. De hele dag en de hele nacht spiedde Heimdal van zijn uitkijkpost uit naar alle hoeken van de wereld. Toen zag hij in de schemering, vóór de zon opging, dat het op de Alpenklip, het hoge Thurseneiland, als kleurig vuur blonk van de edelstenen. Dat was de kostbare Brisingamen. Op Goudkop, zijn ros, stormde Heimdal door de lucht. Maar toen hij van het paard sprong, dook een zeehond, donker en reusachtig, op uit het water en trok het sieraad mee in de diepte. Toen stortte Heimdal zich in zee en werd zelf een zeehond. Onder luid gekrijs vochtten de beide zeedieren lange tijd met elkaar in de golven. Eindelijk liet de dief de buit los en dook weg in de diepte.

Toen ging het gerucht door de rijen der Asen : het zou Loki geweest zijn, die 's nachts Freija's halsketting ontvreemd had.

Eens was de vermoeide hemelswachter in de gloeiende middagzon voor de poort in slaap gedommeld. Toen hij opstond, was het zwaard van zijn zijde gestolen. Wie het gedaan heeft, weten de Asen niet, maar zij hebben wel hun vermoedens en eens, als de goden strijden op de laatste dag van de wereld, zal blijken wie Heimdals zwaard voert tegen hemzelf.

Eens was Thor op een verre tocht om de IJsreuzen te verslaan. Toen kwam Loki naar Thrudwang en was gast bij Sif, zijn vrouw. Volop dronk hij de zoete mede met de vrouw des huizes en hij sprak vleiende woorden. Maar toen Sif sliep, sloop Loki haar kamer binnen en schoor haar de gouden vlechten af.

Zelden was Thor zó boos, als toen hij bij zijn thuiskomst zag, hoe Sif mishandeld was. Hij stormde door alle oorden van Asgard en greep den boosdoener beet. Loki kronkelde zich in Thors vuisten en smeekte om genade : hij zou Sif nieuw haar geven, mooier nog dan vroeger, en rijke gaven beloofde hij de goden als genoegdoening. Toen kalmeerden zij Thor, tot hij Loki vrijliet."

„En hield Loki toen zijn beloften aan de goden, oom?"

„Ja, dat deed hij, Erik. De mooiste kostbaarheden en de heerlijkste wapenen van de goden komen van Loki. Maar het was niet zo erg eenvoudig voor hem er aan te komen. Door

duistere spelonken klom hij naar de dwergen, de baardige ambachtsmeesters met de potige vuisten en de knoestige armen. Als kleine sissende vlammen laaiden zijn vuurharen overal in de holen door de duisternis, tot hij eindelijk de zonen van Iwaldis, den grootmachtigen, vond; hun droeg hij op, drie wonderwerken te smeden. Anders zou hij de vlammen in de schoorsteen laten doven.

Toen maakten zij zich zuchtend gereed voor de arbeid, en uit het vuur verrees als een geestesverschijning in goud, nog schitterender en spinragfijner dan zij vroeger was geweest, de haartooi van Sif. Dan wierpen zij blinkend erts in de vlammen en trokken aan de blaasbalgen dat het siste: daar steeg uit de vlammen met zilveren zeilen Freijers luchtschip Skidbladnir — eerst niet groter dan een wolkje, dat omhoogzweeft aan de horizon, maar het zwelt zo snel en machtig als de wolk in de wind, wanneer zijn heer het gebiedt, zodat honderd man en meer erin kunnen zeilen. En wenswinden sturen het, waarheen het maar wil.

Nog sterker trokken Iwaldis zonen aan de blaasbalg, en feller laaide het vuur : toen stond de klinkende Gungnir op uit de gloed met zijn fonkelende punt : Odins heilige speer. Die mist zijn doel nooit, als de god hem geslingerd heeft.

Intussen waren echter uit de holen in de omtrek andere dwergen naderbij gekomen, die met gestrekte hals toekeken hoe Iwaldis zonen bezig waren. Onder hen stond Brokk, of wel Krombeen, die rap als een das in de kloven verdwijnt en Sindri, zijn broer Slakkenman, de roetzwarte dwerg. Luid prees Loki de prestaties van Iwaldis zonen : zulke heerlijke dingen kon stellig niemand anders scheppen. Toen knipoogde Brokk, de das, met zijn schele ogen naar Slakkenman, ze begonnen spottend te lachen en gingen met Loki een weddenschap aan, dat zij in zo

kort mogelijke tijd drie dingen zouden smeden: als die niet beter waren dan die van Iwaldis zonen, mocht Loki ze houden. Loki daarentegen zette zijn hoofd op het spel.

Toen stormden de broers in hun smidse. Een reusachtige everhuid vol goud en brons wierp Sindri in het vuur en liet Brokk de blaasbalg trekken. Brokk trok uit alle macht en Sindri stond voor de vlammengloed te turen. Een vlieg zoemde in het schijnsel van het vuur, streek neer op Brokks rechterhand en stak hem — men zegt, dat dit de valse Loki geweest is in de gedaante van een vlieg. Maar Brokk liet zijn werk niet los. Toen begon het in de schoorsteen te snuiven en te grommen, en Gullinbursti, Freijers ever met de gouden borstels, sprong blinkend uit de vlammen te voorschijn.

Vergenoegd lachten Sindri en Brokk, en nu deden zij zuiver goud, dat al eens in het vuur gelouterd was, in de gloed. En weer kwam die zoemende vlieg er aan en dit keer stak hij Brokk in zijn hals, zó dat hij het tot in zijn tenen voelde. Maar hij bewoog zich niet en trok verder. Toen ging er een straling door het duistere hol, dat het licht werd als was het heldere dag en in het vuur lag Draupnir, de druiper, de wereldring, die nu blinkt aan Alvaders arm.

„Dat is al veel!" riep Sindri, „pas nu op Brokk, dat wij op het laatste moment niet nog alles verliezen!"

Hard, glanzend erts, uit donkere moerassen opgegraven, één enorm grote klomp, rolden zij in de schoorsteen. En Brokk trok aan de blaasbalg, dat de touwen bijna braken. Toen ging de vlieg boven zijn ogen zitten en stak hem, dat het bloed omlaag stroomde. Brokk schreeuwde het uit en liet het touw los. Maar reeds blonk Mjölnir, de machtige verbrijzelaar, geheel voltooid in het vuur: de bliksemhamer van Thor, de schrik van de Thursen. Alleen was de steel een beetje te kort.

Toen trad Loki de smidse binnen. „Heerlijke kostbaarheden zijn het geworden!" riep hij uit en pakte ze op, „aan jullie, dwergen, heb ik mijn hoofd verloren! Zie maar dat je het krijgt!" en lachend vloog hij op zijn gevleugelde schoenen weg. Hij ver-

deelde de gaven onder de goden: toen stond hij weer hoog in aanzien.

Jammerend kwamen de dwergen Brokk en Sindri naar Asenheim en verlangden van Odin Loki's verbeurde hoofd. Maar Loki riep, ze moesten het dan maar nemen als ze het konden, zonder zijn hals te kwetsen, want die was niet bij de weddenschap ingesloten geweest. Toen greep Thor hem beet, hield hem vast in de zetel en tot zijn schande naaiden Brokk en Sindri met priemen en touw zijn lasterende lippen dicht. Woedend trok Loki, toen Thor hem losliet, het touw eruit dat het bloed uit zijn mond droop, maar het gelach van de goden moest hij dulden.

Dit echter was de schandelijkste daad van Loki, dat hij eens heimelijk uit Asenheim ontsnapte en 's nachts met een reuzin samen was, het grimmigste wijf uit de duisterste diepten van het Thursengebergte: Angrboda, de onheilsbode — want zij bracht werkelijk onheil over de wereld.

Een vreselijke drieling schonk zij Loki, den boosdoener.

Eén ken je al, Erik: Loki's zoon — dat was Fenrir, de wolf, die de Asen met grote moeite aan de hemelpoort in de boeien hadden geklonken.

Niet minder erg was Loki's dochter: de reusachtige Midgaardslang op de bodem van de wereldzee. Daar in de diepte kronkelt zij haar weerschijnend lijf helemaal rond om de aarde heen, zodat haar ruige kop met de witte vangtanden en de geniepige ogen tussen de staartvinnen uit komt kijken.

In de schoot van de zee loert altijd de slang
met het lijf, dat de landen omgordt.
De kop gedrukt in de weerschijnende staart,
Gereed de aard' te bespringen.

Thors vijandin wordt zij genoemd, deze Midgaardslang. Niets haat Thor zo als deze gruwel op de bodem van de zee; al dikwijls sloeg zijn bliksemhamer in de zee naar haar hoofd, zodat het

water hoog opsprong; en eens, als Ragnarök aanbreekt, zal hij de laatste strijd met haar strijden.

Het allerafschuwelijkste van alle monsters is echter Hel, de vale, de heerseres onder de doden. Aan het dodenstrand, verrijst haar hal, onder de grond in Nevelheim. Daar blaft Garm, haar reusachtige bloedhond, aan de rinkelende ketting in de hof, zijn harige borst is rood van het misdadigersbloed: met luid gejank trekt hij hen omlaag, als ze moe en bleek door de dodenpoort sluipen. Groot is de zaal van Hel, onheilspellend verrijst de godin op haar troon in de donkerste hoek, lang en uitgemergeld, met glansloze ogen, het bleke gezicht vol vuile vlekken.

Er schemert een zaal van het zonnelicht ver.
Aan de Noordzij de deur naar het dodenstrand:
Daar ruist door het rookgordijn giftige regen.
Daarbinnen kromt zich het drakengebroed.

Hol klinkt Hels stem door het huis en pijn is alles, wat zij gebiedt.

Uit Hwergelmir, de heksenketel, storten de donderende stromen in Helheims hal. Daar moeten de scharen der doden wachten in de wateren die hard zijn van vorst, en hun steunen en huilen klinkt uit boven het razen van de stromen.

Hij, die de dood op 't ziekbed sterft, komt er nog goed af. Pijnloos en vreugdeloos mag hij verbleken op de banken in Helheim.

En toch is het niet Fenrir, niet de Midgaardslang en niet Hel zijn het, die Odin-alvader de grootste zorg bereiden.

Er is er één van wien de god weet: als de monsters en gedrochten in opstand komen tegen de hemelingen, zal hij aan de spits over Bifröst springen met vlammend zwaard, dat de hemelbrug barst onder de donderende paardenhoeven. Want nog altijd laait en bruist als in de oertijd daar ver in het Zuiden het Vuurrijk en aan Muspelheims grens zit Surt, de zwarte, met het blote zwaard in zijn vuist en spiedt uit de laaiende vlammen met begerige ogen de wereld in, of zijn uur nog niet nabij is..."

Een slag dreunde aan de haldeur. De vrouwen krompen in elkaar en Erik draaide zich, als door de bliksem getroffen, om.

„Zo laat nog een gast!" riep Haakon. „Haward, kijk wie het is!"

De knecht aan de deur sprong op, trok zijn leren kap over zijn hoofd en greep naar de bijl, die naast hem stond. Dan schoof hij de dwarsbalk terug en opende voorzichtig de deur, de klink vast in zijn linkerhand geklemd, de bijl in zijn rechter. De storm brak door de opening naar binnen, sneeuwvlokken stoven de hal in en een diepe stem riep van buiten:

„Heil de dag en 't geslacht van de dagen,
Heil de heilige nacht!"

„Het is buurman Skeggi," sprak Haakon, „laat hem binnen, Haward."

Er kwam iemand de hal in, bestoven door de sneeuw, van de kap van zijn loden mantel tot aan zijn beenwindsels. Hij schudde zich uit en gooide zijn mantel af. Groot en breed geschouderd stond hij daar en streek de sneeuw uit zijn rode baard. Zijn blauwe ogen lachten en zijn witte tanden blonken.

„Heil u, buurman!" riep Haakon en strekte zijn hand naar hem uit. „Kom bij het vuur zitten, sneeuwman, en ontdooi! Gudrun, haal de kan mede en laat ons er een nemen!"

Skeggi, de boer, zat op de bank naast de zetel van den hoofdman en wreef zijn door de kou verstijfde handen. Erik kwam dicht bij hem staan.

„Dat weer buiten gaat te keer, heer," sprak hij, „ik kon in de sneeuwstorm nauwelijks dat kleine eindje naar jullie toe vinden. Bij mij thuis zijn ze allen onder de dekens gekropen, tot over hun oren. Toen dacht ik, ik ga maar eens kijken of het bij jullie niet gezelliger is."

„Welkom Skeggi," zei de huisvrouw en zette de hoge tinnen kan op de tafel tussen beiden in. Zij schonk hun de bekers vol mede. „Wel moge het bekomen!"

Skeggi zette de kroes aan de mond en dronk. Dan keek hij rond.

„Wat is er met jullie daar aan de hand?" riep hij naar de dienaren, „waarom laten jullie het hoofd zo hangen en ziet eruit, of je je laatste oortje versnoept hebt!"

„Over ernstige dingen heeft hoofdman Haakon gesproken, Skeggi," antwoordde de vrouw des huizes, „over de monsters, die overal in de diepten huizen, over Surt, den zwarten, den vlammenvorst en het eind van de wereld. Daarom voelen zij zich zeker niet op hun gemak."

Skeggi schudde zijn baard.

„Het duurt nog lang voor de wereld ondergaat, zo lang hoofdman Haakon en ik leven en nog meer van onze mensen in de Noordelijke landen, die trouw tegenover de goden zijn en geen angst voor de monsters kennen. Deze dronk leeg ik ter ere van Thor, den Thursenverdelger!"

„En ik offer hem aan Odin, den heerser der goden!" sprak Haakon en tilde de beker op.

„Natuurlijk is Odin de heer des hemels," zei Skeggi, „maar daarom hebben de mensen toch niet minder eerbied voor den sterken Thor: Dat hoor je meteen aan de vele erenamen, waarmee wij den Thursendoder aanroepen: Asathor heet hij, Asen-Thor, Wingthor heet hij, Thor die de hamer slingert, Oekoethor, Wagenthor, Hlorridi, de schrikwekkende bruller. Zonder Thor, heer, zou Odin niet kunnen bestaan. Net zomin als de vorsten zonder de boeren."

Haakon glimlachte.

„Jullie, boeren, zijn trots. Dat is bekend."

„Waarom zouden wij niet trots zijn, heer? Wij zijn vrij en halen het allenvoedende koren uit de aarde. Moet niet ieder in zijn stand trots zijn, zelfs die knechts daarginds, als zij hun heer goed en trouw dienen? Want ook buiten hen kunnen wij niet. Pas als de boer vorst wil zijn en legers bevelen, en de knecht in de huishouding de teugels voeren, en niemand meer eerbied heeft voor de levensstand van den ander, pas dan wordt alles scheef, wat tot nu toe in de wereld overeind stond, en de wereld

raakt uit zijn voegen. Maar zonder Thor, den god van de boeren, hield Odin de reuzen niet in bedwang: Dat was goed te merken aan de schrik van de goden, toen Thor zijn hamer verloren had!"

„Hoe ging dat?" vroeg Erik vlug. „Vertel eens, Skeggi!"

„In Thrudwang ontwaakte eens Thor in de morgenschemering en greep, zoals hij dat gewoon was, dadelijk naar zijn hamer onder het kussen. Maar die was weg. Wild werd Wingthor en sprong overeind. Met veel lawaai doorzocht hij alle kamers en vertrekken. Geschrokken kwam Sif naderbij, om hem te helpen. Maar nergens een spoor van de hamer.

„Ga naar Loki, den listigen," fluisterde Sif, „en vraag hem om raad. Loki is nog dikwijls bij zijn oude kameraden, de Thursen. Misschien weet hij iets."

Toen mopperde en bromde de god in zijn rode baard, dat de balken in het huis ervan dreunden. Met lege handen, zonder de hamer, stapte hij door Asgards woningen, tot hij Loki ontmoette in de tuin van het Walhalla.

„Luister eens Loki, hoor naar mijn woorden!" bromde Thor:

„Wee, als de wereld ervaren zal:
Hlorridi heeft men zijn hamer ontroofd!"

Loki wierp het hoofd in de nek, zodat zijn lange vlammenharen fladderden en keek in de verte.

„Laten wij naar Freija gaan," sprak hij zacht, „zij moet mij haar verenhemd lenen, dat ik door de wereld stuiven kan om te zien, waar hij ongeveer uithangt."

Daarop liep het tweetal naar Volkwang.

Op haar troon zat Freija, de pronkende, en voor haar op de banken zaten al haar helden bij de morgendronk. Daar hoorde Freija van op.

„Mijn verenhemd zou ik je geven om Thors hamer te zoeken, ook als het van zilver was of van puur goud."

Toen wierp Loki het verenhemd om en vloog als valk uit

Asgards hof. Blinkend in de zonneschijn suisde hij Thursenheims bergen in.

Thrym, de dreuner, de heer der Thursen, zat voor zijn huis op de heuvel, de kop met het ruige haar stak als een grauwbemoste rotsklomp boven zijn schouders uit. Gouden halsbanden vlocht hij voor de honden, die kwispelstaartend om hem heen liepen. Hij floot de paarden op de weide, streelde hen over de manen met een gouden kam en lachte in zichzelf, dat het dreunde uit zijn borst, alsof de donder uit de rotsholen weergalmt in de berg:

„Altijd was Thrym rijk, maar vannacht is hij rijker dan rijk geworden!" En dan snoof hij naar de lucht:

„Of zij daarboven al iets vermoeden?"

Toen hoorde hij een ruisen boven zich, en een valk liet zich van de hemel omlaag vallen. Uit het verenkleed sprong Loki te voorschijn. Verraderlijk schitterden Thryms ogen en spottend vertrok hij zijn lelijk gezicht.

„Hoe gaat het met de goden, Loki? Wat is er voor nieuws in Asenheim? En wat zoek jij, Loki, in Thrymheim?"

„Het gaat slecht met de Asen," riep Loki, „dat weet jij heel goed, Thrym! Thors bliksemhamer is gestolen! Waar heb jij, Thrym, hem verstopt?"

Toen brulde de Thurse zo luid, dat de rossen uiteenstoven over de heuvel.

„Ik *heb* de hamer van Thor! En het was lang niet gemakkelijk hem weg te stelen uit Thrudwang onder het hoofd van den Ase vandaan. Hij ligt acht lagen diep onder de grond in Thrymheim, dat toch maar niemand hem halen zal! En nooit zien de goden hem terug, als zij mij Freija, de blijde, niet naar Thrymheim brengen!"

In Asgard viel de avond. Lange tijd reeds stond Thor voor

het hek van Thrudwang om te zien of Loki er nog niet aan kwam, en hij voelde de trekkingen in zijn rechterhand, die gewend was de hamer vast te houden. Toen suisde van hoog en ver de valk naderbij, klein en donker in de avondschemering, als een schaduwwolkje.

„Halt Loki," riep Thor hem gejaagd tegemoet, „zeg meteen uit de lucht je boodschap. Heb je de hamer gevonden?"

„Ik heb hem gevonden," riep Loki, de valk, en bleef boven Thor in de lucht hangen met klapperende vleugels, „acht lagen diep onder de grond in Thursenheim is hij verstopt, om te zorgen dat niemand hem halen zal en nooit meer zie je je hamer terug als je Freija, de blijde, niet brengt naar den Thurse Thrym!.."

In Volkwangs hal zat Freija aan de nachtmaaltijd, toen Thor de zaal binnenstapte. Hij trad voor de godin, schudde zijn baard en keek haar aan met zijn gloeiende ogen.

„Vlug Freija!" rolde zijn roep door de zaal, „werp het bruidskleed om; vannacht nog rijd ik je met mijn bokken naar Thursenheim. Thrym wil je hebben — dan geeft hij de hamer terug!"

Freija sprong op in haar zaal: haar aderen zwollen zo sterk, dat Brisingamen, om haar hals, brak en de stenen klaterend over de grond vielen. Haar blauwe ogen werden donker als de nachtelijke hemel, waar de sterren uit oplichten.

„Voor gek zullen goden en mensen mij houden, als ik jou volg naar den ijskouden reus in Thursenheim!"

Dof gromd Thor. Maar Loki, de listige, trok hem snel uit de hal.

Toen nog nauwelijks de morgen grauwde, nog eer Goudkam, de haan had gekraaid, blies Heimdal reeds op de horen. Asen en Wanen en al de godinnen maakten zich snel op naar de raadszitting, het thing onder de kruin van de es. En zij schrokken niet weinig, toen zij hoorden, dat Thors hamer geroofd was door den ijsreus Thrym, en welke losprijs ervoor verlangd werd. Een gejaagd spreken en fluisteren verhief zich onder hen, tot Heimdal, de wijze, naar voren trad in de kring der goden.

„Freija, de blijde, kunnen wij niet missen," sprak hij, „evenmin als Mjölnir, de hamer. Grimmig, hebzuchtig, geweldig is Thrym; maar hersens heeft hij niet veel in zijn grote schedel. Wij zullen hem iemand sturen als Freija vermomd: bindt Thor het bruidslinnen om en trekt hem een vrouwenkleed aan. Dat wordt een statige bruid voor de reus!"

Een luid gejuich steeg op onder de Asen. Maar Thors ogen schoten vuur.

„In vrouwenkleren wikkelen, tot spot voor de hele wereld, laat ik mij *niet!*" gromde hij.

Toen sprak Loki hem heel boos toe.

„Wil je dan liever de hamer missen? En moeten in Asenheims hallen Bergthursen en IJsreuzen huizen?"

Nu liet Thor zich door de Asen aankleden. Een hoge hoofdtooi zette Fulla hem op zijn knapperend vuurhaar, en een dichte sluier bond zij om zijn voorhoofd, die lang afhing over de vlammende ogen en de brandend rode baard tot in zijn schoot. Een gordel met kletterende sleutels snoerde Hlin om zijn kleed en Freija zelf, nu verzoend, versierde met kettingen uit kostbare edelstenen zijn borst.

Uit de stal dreef Loki de baardige bokken, sprong als meisje vermomd in de koets en greep de teugels. Daar zat Thor nu onder het bruidskleed in de wagen.

Door de wolken heen ging de tocht.

Bergen brandden, de aarde barstte:
Odins zoon reed binnen in IJsreuzenrijk!

In Thursenheim sprong Thrym uit zijn zetel, stormde naar de haldeur en hief luisterend het hoofd.

Een donker bruisend donderen kwam door de lucht naderbij.

„Freija komt in Thors bokkenwagen!" brulde hij verheugd. „Op van de banken, jullie knechts, en richt ons het bruidsmaal aan!"

Ravenzwarte rossen en runderen,
trots van den reus, grazen in 't gras.
Schatten heb ik en sieraden talloos.
Alleen ontbrak mij nog Freija, de vrouw!

Het was nacht toen de bokkenwagen dreunend voor de hofpoort stilhield en de geweldige bruid, diepgesluierd, met haar jonkvrouw de hal betrad. Daarbinnen waren de reuzen uit alle dalen samen gestroomd, van ver en van dichtbij, om Freija te zien en zich aan het bruidsmaal tegoed te doen. In stomme verbazing staarden zij naar de bruid, die rechtop en zwijgend naast den harigen reus zat, niet kleiner en niet minder breedgeschouderd dan hij. Dat Freija zó machtig van ledematen was, hadden zij toch niet kunnen denken.

Nu sleepten de Thursenknechten het maal aan, op manslange, mansbrede schotels. Een hele os, reusachtig groot, zoals zij weiden in Asenheim, zalmen en lekkere hapjes, gebraden en gekookt. En alles zetten zij neer voor de bruid om haar het eerste ervan te laten proeven.

Daar tastte zij toe, en geducht! De os verdween tussen haar kiezen tot aan de staart, en ook de acht zalmen en de lekkere hapjes verslond ze achter elkaar. Dan bromde zij dof van onder haar sluier, greep naar de beker, die als een toren voor haar stond — drie tonnen mede waren nauwelijks genoeg om hem te vullen — en leegde hem in één teug tot de bodem.

Thrym schrok en alle reuzen met hem.

„Nog nooit zag ik een bruid zo van leer trekken bij een eetpartij!" riep hij.

„Nooit zag ik vrouwen zo vreselijk eten,
Noch meisjes zo machtig de mede drinken!"

Toen boog de jonkvrouw zich naar voren — zij ook was gesluierd — en sprak:

„Drie dagen lang heeft Freija niet gegeten of gedronken van

louter ongeduld en verlangen om naar Thrymhein te komen !"

Dat hoorde de reus graag, hij legde zijn arm om de schouders van de bruid en lichtte even zachtjes haar sluier op, om haar te kussen. Toen keerde zij hem bliksemsnel haar ogen toe, en Thrym sprong op van zijn zetel en tuimelde tegen de wand.

„Vreselijk zijn de ogen van Freija !" steunde hij, „het was alsof mij bliksems in het gezicht sprongen !"

Maar vlug sprak de jonkvrouw : „Haar ogen zijn droog gebrand. Dat komt van de gloed in Freija's hart : acht nachten lang lag zij in Volkwang zonder te slapen, van louter verlangen naar Thrymheim !"

„Sleept dan Mjölnir aan !" riep de heer des huizes, „en legt hem de bruid in de schoot, opdat de wijding van de hamer aan ons huwelijk niet ontbreke."

Hoe lachte Thor het hart in de borst, toen hij Mjölnir, de harde, op zijn knieën zag !

Hij rukte de sluier van zijn gezicht.

Daar stond midden onder de reuzen Asathor, hun vijand, de vreeswekkende god. Een donderslag dreunde, en Thrym rolde met doorkliefde schedel onder de tafel. Krakend en bliksemend vloog de hamer door de hal, tot alle Thursen verbrijzeld op de grond lagen.

Zo haalde Thor zijn hamer terug naar Thrudwang."

„Vreselijk is Thor in zijn toorn," sprak Swart, „en dat is ook goed ; want hij, die de reuzen ontziet, kan weinig met ze beginnen. Maar goed is Thor ook, als men hem niet krenkt. En hoogmoedig tegenover minderen is hij niet. Niet alleen met de boeren, maar ook met de knechts heeft hij reeds dikwijls aan één tafel gezeten, en hun kost heeft hij niet versmaad. Maar van kinderen houdt hij het meeste. Dat heeft hij getoond, toen hij Thjalfi en Röskwa spaarde."

„Vertel dan maar, hoe dat gegaan is, Swart," sprak Haakon, „Eriks ogen schitteren al van verlangen."

„Met uw goedvinden, heer. Mijn vader heeft het mij altijd zó verteld : Er was eens een boer, Egil, die aan het einde van

de wereld woonde, aan de voet van het Thursengebergte. Hij had twee kinderen. Thjalfi was een vlugge jongen, die zijn vader hielp waar hij maar kon, zo klein hij ook was. En Röskwa, het levendige meisje, redderde samen met haar moeder in keuken, kamers en kelder. Eens zaten zij 's avonds laat aan het haardvuur. Er kwam een zwaar onweer opzetten boven de bergen. Bliksemschichten zigzagden door de lucht, en dreunend rolde de donder voort; de rotsen kraakten.

„Weest stil," mompelde Egil, de oude : „Thor rolt naderbij in gevecht met de reuzen !"

Bevend klemde Röskwa zich aan haar moeder vast en Thjalfi keek met grote ogen door het raam naar buiten.

Plotseling laaide een lichtschijn op, die de hele kamer in vlammen zette, het sloeg in vlak voor de omheining, zodat de hele hut trilde. De deur sprong open — en op de drempel stond rijzig-hoog in de blauwende glans, met de bliksemhamer in de vuist : Asathor zelf.

Achter hem sloeg de rook uit de aarde, en donker zag men in de damp de horens van de bokken.

Tot op de grond boog zich Egil neer voor den god.

Dof dreunde uit Asathors mond :

„Geef mij een legerstee, boer, voor de nacht. Aan eten zal het niet ontbreken."

Hij leidde de bokken aan de kromme horens de kamer binnen en hief de hamer hoog boven hun koppen : toen stortten zij, als door de bliksem getroffen, ineen.

„Stroop de bokken, boer, met je knechts ! En kookt snel het vlees in de ketel. Dat wordt een kostelijk maal. Maar past goed op, als je leven je lief is, dat niemand het vel of ook maar een beentje beschadigt !"

Toen zetten zich boer en boerin, knechts en meiden, vlug aan het werk. En weldra dampte op de tafel de schotels met het vette bokkenvlees in een kruidige soep. Tussen boer en boerin op de ereplaats zat Thor, rond hen knechts en meiden en allen tastten toe, wat zij maar konden. Want dat beleef je als onbe-

tekenend knechtje niet gauw voor de tweede keer, makkers, dat je van Thors bokken mag smullen, aan één tafel met den god!"

Onder de knechts ontstond een rumoerige vrolijkheid en zij keken met ogen vol vreugde naar Swart.

„Helemaal onder aan de tafel zat echter Thjalfi met Röskwa, en niemand lette op hen. Stilletjes had Thjalfi een dijbeen uit de keuken gehaald en liet het aan Röskwa zien. Die kwam op de gedachte, dat het merg daarvan heerlijk zou smaken. Toen zette Thjalfi zijn mes erin en maakte een gat in het been. Stilletjes slurpten broer en zusje het vet op, dat toch maar niemand het merken zou, en Thjalfi legde het been in de keuken terug bij de anderen.

Daarop vielen allen na de stevige smulpartij in een diepe slaap. In alle vroegte sprong Thor echter uit zijn legerstee, en zijn gebrom dreunde door het huis, dat allen er wakker van werden.

Nu liep Thor de keuken in. Daar bolden op de grond de bokkenvellen over de zorgvuldig opgestapelde beenderen en beentjes. Driemaal slingerde Thor de hamer over hen. Vel en horens gingen rechtop staan, de beenderen strekten zich uit en zochten hun eigen plekje op, en plotseling sprongen de bokken, springlevend en gezond, onder vrolijk mekkeren op Thor, hun meester, toe. Maar Tanngrisnir, de knarser, sleepte hinkend zijn achterbeen achter zich aan.

Toen werd Wingthors gezicht donker als een onweerswolk, zwaar fronsde hij de borstelige wenkbrauwen boven zijn fonkelende ogen en zijn vuist omklemde de hamer, dat alle bloed uit de knoken week.

„Wie heeft het been van mijn bokje gebroken?" ging zijn donderende roep door het huis.

„Wie zoog uit het been het krachtige merg?"

Sidderend vielen de knechts op de knieën, en de boer bood alles wat hij had als zoenoffer.

Maar toen Thjalfi en Röskwa zagen, dat het om aller leven ging, kwamen zij bang naderbij geslopen en bekenden stamelend hun schuld.

Grimmig en stom keek Thor op hen neer, maar langzamerhand, omdat hij zag hoe groot hun angst was en omdat zij toch eerlijk de waarheid hadden gezegd, gingen zijn wenkbrauwen weer omhoog en de rimpels verdwenen uit zijn gezicht.

„Jullie zijn nog klein en hebt weinig verstand," bromde hij in zijn baard, „daarom wil ik jullie sparen. Maar om het goed te maken moeten jullie mij eeuwig als dienaren volgen!"

Hij strekte de hamer over hen uit en sprong in de wagen met de snuivende bokken. Dreunend reed hij omhoog in de wolken en met hem rukte een wervelwind de kinderen mee de lucht in.

Nu springt Thjalfi, als Thor over de hemel rijdt, voor hem uit, zoals het weerlichten uitspringt voor het onweer.

Maar wat later zo trilt en blinkt, als de donderwolken optrekken, dat is de glans van de spelden aan Röskwa's borstdoek en gordel, als zij achter de bokkenwagen aanloopt."

„Een aardig verhaal is dat over Thor," prees de huisvrouw. „Dat de god van de toorn zoveel van kinderen houdt, wist ik helemaal niet, maar ik geloof het graag. Want juist de grimmigste helden in het gevecht houden vaak het meest van kinderen. Toen ik een klein meisje was, nauwelijks zo groot als hier de tafel, wist ik geen fijner spelletje dan naar den wapenmeester van mijn vader toe gaan, Bard, de grijskop. Hij was een sladood als geen ander, en de littekens in zijn lichaam zaten zo dicht op elkaar als de groeven van de pokken in het gezicht van Heimar. De mannen vreesden hem. Al in de vroege morgen hoorde men hem vloekend door het huis ijsberen. Maar als ik bij hem kwam, zette hij zijn lans in de hoek, en er kwam een tevreden lach over zijn gegroefd gezicht: de mooiste spelen leerde hij mij en de mooiste verhalen vertelde hij mij. Maar het liefst heb ik

altijd horen vertellen, hoe Loki in zijn verenkleed naar Geirröd vloog en Thor meelokte naar de reuzen."

„Ja, toen was het bijna lelijk afgelopen met Loki," sprak Skeggi, „en als jullie het niet erg graag zelf wilt doen, zal ik het aan Erik vertellen. Want, vrouwe, ik spreek graag over Thors roem en Thors avonturen, daar kom ik eerlijk voor uit.

Geirröd, Erik, was een enorme reus die boven in het gletschergebergte woonde. Daar blonk zijn burcht met gouden gevels tot in de wolken. Geen mensenvoet was ooit zó hoog geklommen, en ook van de goden had nog niemand Geirröd opgezocht. Want allen wisten : een karig gastheer was Geirröd, en vijand van de hemelingen.

Op een keer nu vloog Loki in zijn verenkleed over de bergen. Hij streek neer op Geirröds gouden gevel en loerde met scheve kop door de schoorsteen in de zaal. Daar zat de vorst met zijn reuzen-makkers aan de smulpartij en streek door zijn grijzige ijsbaard. Naar de schoorsteen keek de Thurse omhoog en sprak :

„Stil, kameraden ! Op het dak zit een vogel ons af te luisteren. Die zou ik wat graag vangen ! Kom daar bij de haard vandaan, Odd, luie knecht, en breng mij die valk !"

Allen verstomden en de knecht sloop naar buiten. Met zijn lange armen en benen kwam hij langzaam over de balken op het dak geklauterd, als een reusachtige spin. Loki zag, hoe zijn stoppelig hoofd over de dakgoot naderbij schoof, en een stil plezier kriebelde in zijn borst.

„Voor jij mij pakt, ben ik allang weg, rekel !"

Daar lag dan de reuzenknecht met zijn hele lange lijf over het dak, en plotseling greep hij met zijn klauwende hand naar de vogel.

Snel dook Loki, de valk, in elkaar ; hoog spreidde hij zijn vleugels uit en stootte zich af — maar zijn voeten bleven kleven aan de stang, die Geirröd betoverd had, en dan hield Odds vuist hem gevangen.

De knecht droeg de valk voor zijn heer. Stom, met rechtovereindstaande veren, zat Loki in de Thursenvuist voor den

vorst. Geirröd zag dadelijk, dat hij geen gewone valk was.

„Je ogen fonkelen me te scherp, valk !" riep hij uit. „Zeg op, wie is er in de huid verborgen ?"

Maar Loki zweeg, alleen zijn bliksemende blik trof den vorst.

„Sluit hem dan op in de lege kist in de rommelkamer !

Honger bedwong de hoogmoed al dikwijls
Deemoed leerde de dorst."

Zes maanden zat Loki zonder spijs en drank gevangen ; bleek en mager werd hij in de donkere kist van honger en van verlangen naar Asenheims lichte velden. Toen op een morgen hief hij zijn hoofd op en sprak tot den knecht :

„Breng mij naar den vorst !"

Honend lachte Geirröd, toen hij de valk zag.

„Ben je tam geworden, vogeltje ? Wil je nu bekennen, wie je bent ?"

Toen maakte de valk zich groot en helder klonk zijn stem :

„Eén van de Asen: Loki, de laaiende, heer van de vlammen ben ik !"

„Dan heb ik een goede vangst gedaan," grijnsde Geirröd, „zo zo, ben jij werkelijk Loki ! Hoor dan eens Loki, nooit kom je meer uit uit de kist, òf je zweert mij, dat je Thor, den Thursenverdelger, hier naar toe brengt zonder Mjölnir, de verbrijzelaar en zonder de stalen vechthandschoenen !"

Lang zat de valk met zijn kop tussen de vleugels. Dan veerde hij overeind.

„Laat me los !" riep hij, „ik breng Thor hierheen !"

In de zonneschijn vóór de heuvel van Thrudwang zat Thor, en vóór hem weidden de bokken op de helling. Toen zag hij een valk uit de verte uit het Thursengebergte aan komen vliegen.

„Ben jij het, Loki ?" riep hij, „wat voor nieuws breng je uit Thursenheim ?"

De valk streek neer uit de lucht, schudde zijn veren, en daar stond Loki.

„Gierröd zendt mij, Asathor," sprak hij met vleiende stem. „Al veel heeft de reuzenvorst van je gehoord, en hij verlangt er naar je zelf te zien, of je werkelijk zo sterk bent, als men hem verteld heeft. Hij nodigt je te gast, Thor! Groene wegen, zachte paden voeren naar Geirrödsgaard, en heerlijk krijgt men in zijn hoge hal te eten en te drinken. Maar laat je hamer thuis, Thor, en je stalen handschoenen. Anders schrikken de reuzinnen en denken dat je gekomen bent om ze te doden."

„Ik hoorde anders weinig lof over Geirröd als gastheer," bromde Thor. „Lieg je niet, Loki?"

Maar Loki zwoer, dat hij de waarheid gesproken had. Toen liepen de beide Asen uit Thrudwang naar omlaag, in kostbare feestkledij van glanzende zijde, met bonte biezen afgewerkt.

Het schemerde al, toen het Thursengebergte voor hen opdoemde, en ver daarboven kon je de weg zien die over stenige rotsen en door steile kloven verdween in de wolken, die dicht en zwaar over Geirröds gletscherburcht hingen.

„Je sprak over groene wegen en zachte paden, Loki!" gromde Thor. Grimmig keek hij van terzijde zijn metgezel aan en zwijgend zette hij de weg door het donkere dennenbos voort.

Daar zat hoog boven aan de rand van het woud, waar vóór Geirröds gletscherrijk de rotspoort gaapt, een reuzin: het was Grid, de trouwe, Widars moeder, die eens Odin voor de reuzen verborgen had, toen hij in de oertijd zonder wapens bij haar kwam.

„Wil je naar Geirrödsgaard, Thor," riep zij, „in feestkledij naar den verraderlijken vorst? Daar kom je zeker niet gemakkelijk zonder strijd vandaan! Hier, neem mijn bergstaf om door de woeste wateren te waden; en neem mijn stalen handschoen en gord mijn krachtgordel stevig om je lendenen."

Gewapend trok Hlorridi door de rotspoort, en Loki ging dicht aan zijn zijde. Het was nacht geworden. De wolken dromden omlaag tot vlak boven de hoofden van de Asen. Een gierende stormwind stak op, de wolken braken en kletterende regenstromen stortten omlaag. Razend bruisten de bergbeken over de rots-

klippen en zwollen aan tot stromen: de hele ravijn werd één woelige zee. Het water steeg de Asen tot het middel. Loki greep naar Thors gordel en hield zich daaraan vast in de maalstroom. Maar Thor plantte Grids bergstaf in de grond en riep met dreunende stem door de razende elementen:

„Was niet, wilde waterstroom Wimoer,
Hinder niet Wingthor in 't gaan!"

Maar het schuim sloeg hem al hoger dan zijn borst. Toen pakte Loki hem van achteren vast en wees over zijn schouder omhoog.

Daarboven op de bergkam tussen de kartelige spitsen gloeiden twee ogen door de duisternis, en lange vlechten hingen verwilderd over een reuzinnengezicht. Dat was Greip, Geirröds oudste dochter; zij zong, dat het als de storm door de bergkloven huilde, een toverlied van omhoog: daarvan zwollen zo razend de wateren.

Wingthor reikte diep in de stroom, een rotsblok scheurde hij los van de bodem en slingerde het weg: gillend weerklonk Greips doodsschreeuw en zij zeeg weg achter de bergkam.

Met één slag werd het stil in de lucht; de wateren in het dal waren uitgeraasd en ebden weg.

Een grauwe morgen brak aan. Daar doemden tussen de bergwanden de muren van de burcht voor hen op, en uit de wolkenslierten daarboven begonnen de gouden gevels te blinken.

Hlorridi ging naar de poort en sloeg erop met zijn vuist. De poort spleet open, de burcht wankelde, en in de zaal rolden overal de wapens van de muur.

Wild sprong Geirröd daarbinnen omhoog van zijn troon.

„Dat was Asathor," mompelde hij, „weg jullie, knechts!

Gjalp," riep hij zijn dochter, „duik weg onder de erezetel, die ik je aangewezen heb !"

Alleen zat Geirröd in de zaal, toen Thor binnen kwam, met Loki achter hem.

„Gij zijt vroege gasten in Geirrödsgaard, goden," bromde hij hun tegemoet, „maar weest welkom ! Ga zitten, Thor, op de troon tegenover mij."

Geniepig loerden zijn ogen naar de stoel.

Nauwelijks was Thor gaan zitten, of daar ging de troon onder hem de lucht in. Zijn schouders kraakten tegen de balken onder het dak. Toen plantte de god Grids staf tegen de zoldering, en hijgend drukte hij met alle kracht omlaag.

Een knarsend kraken, het breken van berstende beenderen, dan snerpte een gillend gehuil door de zaal.

De stoel suisde omlaag van de zoldering naar de grond — en onder Thors zetel lag Gjalp met gebroken ledematen, stuiptrekkend in haar bloed.

Geirröd brulde, hij sprong naar de haard en rukte een reusachtige ijzeren kegel, roodgloeiend en puntig, uit het vuur. Met beide handen tilde hij die boven zijn hoofd en slingerde hem naar Wingthor. Maar Thor ving het sissende vuurwapen op in zijn vlucht met de stalen handschoen van Grid en slingerde het terug. Het kloofde de schedel van den reus, zodat Geirröd met geweld tegen de grond sloeg, en rokend brandde de ijzeren kegel achter hem diep door de vloer heen. Een witte, dampende walm vervulde de hal, een knetterend vuur kronkelde zich door de balken heen omhoog naar het dak, vlammen sloegen boven de nok van het dak uit en toen de zon over de bergkam fonkelde, laaide op de gletscher de brand van Geirröds burcht.

Toen zag Thor om naar Loki.

„Loki, jij leugenaar," bromde hij, „het waren geen zachte paden, waarover je mij gevoerd hebt, en een bitter gastmaal had Geirröd ons bereid. Maar nu heb ik het hem met vurig goud betaald gezet."

Zeer beroemd werd Thor door deze strijd met Geirröd, zowel in de hemel als op aarde, en toch was het nog lang niet zijn roemrijkste daad."

„Wat was dan zijn roemrijkste daad, Skeggi ?" vroeg Erik.

„Zijn roemrijkste daad ?" sprak Skeggi en streek met zijn hand door zijn baard, „dat is niet gemaakelijk te zeggen, mijn jongen, zóvele en zó grote dingen heeft Thor al tot stand gebracht. Maar, geloof ik, zoals hij de Midgaardslang uit de zee omhoogtrok, dàt was een geweldig werk, zelfs voor Thor :

Eens kwamen de goden, hongerig en dorstig van de jacht in Asenheims wouden, bij elkaar in de glazen hal van Aegir, den zeereus, op de bodem van de zee. Zij waren van plan vrolijk te drinken en stevig te eten. Maar Aegir was in een slecht humeur, en Ran, zijn woeste vrouw, sloop met een boos gezicht het huis uit.

„Geef ons te drinken, oude !" riep Thor en kwam dreigend voor hem staan.

„Hoe kan ik zoveel goden tegelijk onthalen ?" wrokte Aegir, „breng mij dan eerst een vat zo groot, dat het toereikend is om ieders dorst te lessen !"

Daar was nu werkelijk niet zo gemakkelijk aan te komen, als het voldoende moest zijn voor zó'n geweldige dorst.

Toen ging Tyr naar Thor toe :

„Ik weet het vat, wapenbroeder. Mijn vader Hymir, de reus op het eiland in de IJszee, heeft het. Als hij in de herfst het bier brouwt voor de winter, trekt de damp naar alle kanten over de golven heen, zodat je denkt, dat overal een nevelvloed opstijgt uit de zee. Zo groot is de brouwketel — niet alleen de goden, de hele wereld zou daaraan haar dorst kunnen lessen."

„Vrijwillig zal je vader, de reus, het niet aan ons geven !" bromde Thor.

„Met list krijgen wij het wel in handen !" antwoordde Tyr.

Toen spande Thor zijn bokken in en rolde met Tyr naar het verre eiland in de IJszee.

Dat is een vreselijke verlatenheid, Erik, die IJszee. De hele

winter lang is hij vademen diep toegevroren. Alleen de storm huilt. En beren, wit als de sneeuw, nog eens zo groot als de bruine beren in het bos, zwerven daar rond en snuffelen of zij niet de reuk van iets levends krijgen. Maar als in het voorjaar de ijslaag barst, slaan de golven als bergen omhoog uit de zee. De grootste reuzen huizen daar op de eilanden — daar zijn de bergreuzen maar kinderen bij — en het gebroed van de witte beren noemen zij hun hondjes. Als een mens in het IJszeerijk verslagen wordt, gaat het hem zo duizelen in zijn hoofd, alsof hij in een eindeloze nevel ronddwaalde : hier was hij een man, daar is hij een kabouter. Wat klein en wat groot is, weet hij niet meer.

Daarheen reden Thor en Tyr in de bokkenwagen, tot zij Hymirs eiland zagen. Aan de Zuidpunt daarvan woonde een eenzame boer aan het strand. Een blijde schrik doorvoer hem, toen hij de Asen aan zag komen suizen door de lucht. Want slechts zelden zochten de goden dit eiland op, en Thor, de hamerslingeraar, had hij nog nooit gezien. Bij hem stalden zij de bokken en de boer begeleidde hen een eindweegs langs het strand naar de hal van Hymir.

„Hier ben ik bekend," sprak Tyr, toen hij de hoeve ontwaardde, „maar weinig vreugde beleef ik aan de sibbe van mijn vader."

Zij traden, Tyr ging voorop, de zaal binnen, die zich in een eindeloze schemering voor hen uitstrekte. Toen opeens begon een helder licht te schijnen en uit de kamerdeur trad de Algoudene, Hymirs vrouw en Tyrs moeder. Een blos van vreugde gleed over haar gezicht, toen zij de goden zag.

„Heil vrienden uit mijn vaderland !" riep zij. „Wees welkom, zoon, wees welkom Asathor, Thursenverdelger !"

Bier bracht zij hun in de kruik en glanzende mede in de kan. Zo zaten zij bij elkaar, aten en dronken, en veel moesten de goden haar vertellen van Asenheim en van haar vroegere speelgenoten, tot donker de avond aanbrak. Een diepe zucht ontsnapte Algoudene's borst.

„Nu komt weldra mijn oude baas terug van de visvangst. Hij

is weinig aan goede zeden gewend. Meestal is hij ruw tegen de gasten en in een bitterslecht humeur. Verstoppen jullie je een poosje, ginds in de hoek achter die houten pijler, tot ik met hem gesproken heb."

Buiten dreunden zware stappen, de deur vloog krakend open, en de heer des huizes stak zijn harig schedelveld in de hal.

Van het hengelen kwam hij, zijn ijsklompen bonkten,
't Harig woud van zijn kin stond stijf van de rijp.

Snuffelend knorde de reus :

„Het ruikt hier slecht ; niet naar zout uit de zee of naar traan ! Vrouw, wie verstop je in huis ?"

„Wees verheugd, Hymir," sprak de Algoudene, „Tyr, onze zoon, is thuisgekomen. En hij heeft zijn vriend meegebracht, den sterken Thor. Ginds rust het tweetal achter de pijler in de hoek."

De reus schoot een woedende blik af, toen knakte de pijler doormidden en brak. En Thor en Tyr kwamen er achter vandaan.

Groot was de reus van gestalte, maar toch schrok hij, toen hij Thor, den Thursenverdelger, met zijn bliksemhamer plotseling voor zich zag staan.

„Wat willen jullie van mij ?" schoot zijn stem uit.

„Uw brouwketel willen wij lenen, vader, om bij Aegir bier te brouwen voor de goden," sprak Tyr.

Toen grijnsde de reus.

„Die brouwketel kunnen jullie wel krijgen. Maar eerst moeten jullie tonen, dat jullie flinker en sterker zijn dan ik."

En hij schudde zijn reuzenhamer voor hun gezicht heen en weer.

„Gaan jullie mee naar buiten op de open zee en in de jacht op de golven jullie krachten met mij meten ? Zet jullie hoofden in als pand, dan zet ik daartegenover de ketel in."

Drie ossen liet Hymir slachten, voor ieder een, en half rauw, druipend van het bloed, zoals zij dat in Thursenheim lekker vinden, zette hij ze voor de gasten neer. Zo'n smulpartij zou

hun niet best bevallen, dacht hij. Maar Thor had honger gekregen van de verre reis, hij tastte stevig toe en at alleen twee van de ossen op, zodat er niets dan de botten overbleef. Toen fronste Hymir zijn borstelige wenkbrauwen en moest de derde met Tyr delen. Dat was een karig maal voor het monster.

In alle vroegte, toen de sterren nog door de wolken blonken, die langs de hemel voorbijjoegen, wekte hij met veel lawaai zijn gasten.

„Opgestaan, goden ! Mee de zee op voor de visvangst !"

Thor was meteen op en verlangde van de reus lokaas.

„Ieder zorgt hier voor zijn eigen aas !" grijnsde het monster. „Ga het bos in, daar weidt de kudde, daar vind je vlees. Maar kijk uit Thor, want mijn vee is een beetje wilder dan de ossen, die jullie in Asenheim telen !"

Snel vloog Thor het bos in. Daar stond aan de bosrand de stier van den ijsreus, pikzwart in het vroege licht. Hij brulde dof, toen hij Wingthor zag, hij schraapte met zijn voorpoten over de grond, hij snoof en boog zijn kop voor de aanval. Maar Wingthor sprong op hem toe, pakte hem bij de horens en draaide zijn kop onderstboven zodat zijn snuit naar boven keek. Lange tijd duurde het stampend gevecht tussen den god en den stier. Maar eindelijk scheurde Thor met één geweldige ruk de kop van den stier van zijn nek af.

Woest werd de reus, toen Thor in de boot stapte en zwijgend de bloedige kop op de bodem smeet, zodat de planken trilden.

„Gedaan is het met mijn lieveling, den leider van den kudde," snoof hij, „alleen nadeel berokken je mij, Thor !"

Toornig greep hij naar de roeispanen en de boot schoot door de golven, alsof de wind in de zeilen blies. Pas op volle zee hield hij in, liet het vangnet zinken en meteen begon het al hevig te rukken en te trekken. Hijgend trok de reus de buit omhoog tot de rand van de boot, en Tyr en Thor hielpen hem geducht. Twee enorme walvissen waren het, donkere zwijnen van de

zee, die om zich heen sloegen in het net. Zijn bijl liet Hymir op hun koppen vallen, daarop wierp hij ze in de boot. Maar hoe groot zij ook waren, toch bleef er nog plaats in het reuzenvaartuig over.

Toen greep Wingthor de roeiriemen, en de boot scheerde over de wolken als een meeuw in de storm. Bang werd het den reus te moede.

„Halt Wingthor !" riep hij, „niemand die ademt, mag verder varen ; je drijft ons in de waterwoestijn, Thor, waar de kop van de wereldslang loert op de bodem der zee !"

Maar Thor bewoog de riemen, tot het strand van het eiland achter hem in de zee verzonk en rondom hen niets meer was dan het golvende water.

Toen tilde hij met zijn linkerhand de bloedige kop van de reuzenstier van de grond, sloeg met zijn rechter de haak van het anker in de schedel, en liet het aas zakken.

Een geweldige ruk deed de boot tot aan de waterspiegel omkiepen. Vol angst sprong Hymir op achter het roer, en Tyr smeet zich aan de andere kant tegen het vaartuig aan. Maar Thor zette zijn knieën schrap tegen boord en hees met beide handen het ankertouw uit de diepte omhoog.

Er borrelden bellen op, alsof de zee begon te koken; sissend spoten twee waterstralen omhoog, en daar schoot aan de ankerhaak uit de zee de afschuwelijk borstelige kop van de wereldslang. Met wijd open, bloedende muil, ging zij luid sissend te keer en spuwde haar gift, terwijl haar geniepige ogen door de glans van het licht verblind waren.

De zee kwam bruisend omhoog bij deze gruwelijke aanblik. De oude aarde beefde van angst : ver in alle wouden huilden de wolven. Uit de hallen van Asgard stormden de goden naar de hemelpoort en keken in verbijstering in de diepte.

Nu hief Thor de hamer voor de slag.

Daar doofde het licht in de luchten.

Door afgrijzen geschokt schreeuwde de ijsreus en sloeg met zijn bijl door het touw.

Toen schoot de slang terug in de vloed en de zon kwam stralend weer te voorschijn aan de hemel.

Verstoord en zwijgend zat Hymir aan het roer, toen Thor met machtige roeislag de boot huiswaarts dreef. Maar toen hij weer vaste grond onder zijn voeten voelde, kwam zijn koppige overmoed terug.

„Wat lijkt je zwaarder, Thor, alléén de boot naar de loods te dragen, of de beide walvissen naar huis te slepen? Kies het gemakkelijkste maar uit!"

Zwijgend greep Thor met zijn linkerhand naar de boot en trok hem de oever op. Dan slingerde hij de twee walvissen aan het touw over zijn schouder en sleepte ze naar Hymirs huis.

Maar nog steeds deed Hymir geen afstand van zijn brouwketel.

„Je bent geweldig sterk," sprak hij tot Thor, toen ze in de hal aan de maaltijd zaten, „dat wil ik niet ontkennen! Maar één ding kun je toch niet, geloof ik. Zie hier deze wijnkelk uit helder kristal, het kostbaarste kleinood van de Thursen: heb jij de kracht om de kelk te breken, dan zal de ketel de jouwe zijn!"

Dat scheen de god een dwaze opdracht, het kon toch niet moeilijk zijn het glinsterend glas te verbrijzelen!

Hij hief het boven zijn hoofd en slingerde het tegen de pijler. Rinkelend vloog het er door en onbeschadigd kwam het terug in Hlorridi's hand.

Toen kwam de Algoudene achter Thor staan en heimelijk fluisterde zij in zijn oor:

„Zo hard is geen hout, zo onbuigzaam geen steen, dat daarop Hymirs toverglas stuk sprong. Maar harder dan hout en steen is de schedel van Hymir!"

Toen pakte Wingthor met beide handen het drinkglas beet en smeet het den ijsreus tegen het voorhoofd, dat het in scherven uiteensprong.

Jammerend sprong Hymir op van zijn zetel en wreef over zijn schedel.

„Rover!" brulde hij, „grimmige Ase! Mijn lievelingsstier heb je vermoord, mijn mooie drinkglas gebroken — neem dan

ook alles, wat Hymirs hart verheugt. Sleep dan ook de ketel hier vandaan — als je het kunt."

Hoog stond de bronzen ketel achter in de hal op de plankenvloer. Tyr ging er heen. Maar hoe hij ook rukte en trok, er was geen beweging in te krijgen.

Toen pakte Asathor hem met zijn rechterhand bij de rand, kiepte hem om en zette hem zo op zijn hoofd. Rechtop liep hij met machtige tred de hal uit, de ketel van Hymir op zijn rug, en de hengsels kletterden van boven tegen zijn nek en van onderen tegen zijn enkels.

Maar de Asen waren nog niet ver langs het strand gelopen, toen Tyr omkeek en riep:

„De reuzen komen!"

Thor zette de ketel op de grond en keerde zich om. Een woest geschreeuw verhief zich, en de aardbodem dreunde. Hymir kwam aangestormd, wild sloegen zijn haren in de wind, in zijn vuist hield hij een enorm rotsblok. En achter hem stroomden van alle heuvels in bonte troepen de reuzen toe, zijn vrienden en sibbegenoten, en slingerden stenen naar de goden.

Toen hief Thor zijn hamer, en zoveel reuzen als er waren, zoveel lagen al gauw met verbrijzelde schedel op het strand. Niet één spaarde Mjölnir, de verbrijzelaar.

Zich verheugend over zijn kracht keerde Asathor naar Aegir terug met de brouwketel van Hymir. Daar werd de goden een schitterend gastmaal bereid, en sindsdien drinken zij altijd in de herfst hun bier in Aegirs hal op de bodem van de zee. Dan fonkelt het 's nachts uit de diepte, dat de wolken daarboven blinken als stroomden zij door vloeibaar vuur."

Erik haalde diep adem.

„Maar waarom heeft Thor de slang niet vlug doodgeslagen, zodat Hymir haar niet meer helpen kon?"

„Dat mocht zo niet gaan," zei Skeggi, „het zou tegen het raadsbesluit van het Lot geweest zijn; want de slang moet op de bodem van de zee liggen, tot het einde van de wereld komt. Dat Thor haar uit de golven trok en de heldere dag haar af-

schuwelijke kop aanschouwde, gebeurde reeds tegen de wil van den Almachtige; daarom doofde ook dadelijk het zonnelicht. En daarom wordt ook gezegd: Niemand nog boog het lot, behalve Thor, toen hij de Midgaardslang omhoog trok!"

„Je hebt gelijk, Skeggi," sprak Haakon, „die keer heeft de god geluk gehad. Maar niet altijd kwam Thor zonder wonden uit het gevecht."

„Ik weet, wat u bedoelt, heer," antwoordde Skeggi, „zeker, de splinter van Hrungnirs slingersteen zit nog altijd in Thors voorhoofd. Maar juist toen is gebleken, hoe nodig de goden hem hadden. En ook Odin, den heersersgod, heeft hij toen uit grote moeilijkheden geholpen, geloof ik, heer — neemt u het niet verkeerd op!"

„Wie was Hrungnir?" vroeg Erik.

„Hrungnir, de knotsslingeraar, was de sterkste onder de bergreuzen, zoals Thor, de hamerslingeraar, onder de Asen. Van steen was Hrungnirs schedel en ook het hart in zijn borst was een steen met drie spitse punten. Zelfs Thrym, de dreuner, de hamerdief, was niet zo geweldig als hij.

Eens zat Hrungnir in alle vroegte voor de hofpoort. De zon viel stralend in het dal, de honden blaften voor het huis en de paarden hinnikten in de weide. Toen hief Hrungnir het hoofd. Boven hem ging een klinkend suizen door de luchten. Verwonderd keek de reus omhoog: ver in het blauw snoof een schimmel, een gouden helm flitste daar en een speerpunt schitterde.

„Wat klinkt uit het blauw, wat flitst uit de hoogte?" riep de reus. „Wie rijdt met de helm langs de hemel?"

Toen stond de schimmel daarboven stil in de lucht, de honden voor het huis verstomden en een stem klonk helder uit de hoogte omlaag:

„Hier rijdt Odin, de eerste der Asen
met de helm door de hemel heen.
Hoe hinnikt mijn ros
uit de ruisende wolken,
Sleipnir, de snelste hengst!"

Bliksemssnel sprong Hrungnir op van zijn steen en jubelde: „De vader der goden boven het Thursengebergte! Mijn ros is sneller dan Sleipnir, den glijder in de hemelsheuvelen. Odin vang ik en sleep hem geboeid naar huis!"

Hij slingerde zich op zijn zwarte paard en reed briesend de lucht in.

Donker werd de lucht, zwart schoven reusachtige schaduwen achter het licht aan, dat ver over de heuvels verdween. Maar zo gemakkelijk was Sleipnir niet in te halen. Over Thursenheim heen joegen de god en de reus achter elkander aan, en hun schaduwen met hen over bergtoppen en dalen. Over Midgaard, het mensenland, stormden zij voort: Hrungnir, in koortsachtige woede over de manen van zijn paard gebukt, zwiepte knallend de zweep en bemerkte niet, hoe reeds Asenheims gouden tinnen opblonken en boven hen verrezen in de blauwe lucht.

Binnen Walhalla's poort kwam Odin op Sleipnir gedaverd, en de goden omringden hem jubelend. Daar donderde Hungnir als een onweerswolk naderbij.

Plotseling steigerde het grote zwarte paard, verblind door Asenheims glans, en verbijsterd staarde de Thurse naar de hoogoprijzende wal.

Odin echter trad hem uit de poort tegemoet, zijn speer met de punt naar de grond ten teken van de vrede: hij was niet bang voor den reus en het was zijn plan hem heel de pracht van Asenheim te laten zien, zodat hij verschrokken en verbaasd zou zijn.

„Je zwarte is niet zo snel als je dacht, Hrungnir," sprak hij met een glimlach, „maar een goed paard is het toch. Je zult wel moe en dorstig zijn van de rit. Wees onze gast en treed de hal binnen voor een koele dronk!"

Wantrouwig loerde de reus uit zijn diepliggende ogen.

„Is Thor thuis, de reuzenverdelger?"

„Thor is niet thuis," sprak Odin en glimlachte weer: „Thor is heel ver, aan het einde van de wereld. Daar hebben hij en Mjölnir het druk met het IJsreuzenvolk."

Toen sprong Hrungnir van zijn paard en trad de zaal binnen. In Thors zetel liet Odin hem plaats nemen. Alle Asen en Asinnen kwamen nader voor de feestmaaltijd. De harige reus wist niet, welke kant hij op moest kijken, zo glansden de godengestalten in hun lichte klederen. Sif zelf, Thors vrouw met de gouden vlechten, diende de spijzen op en Freija, de stralende met de blije ogen, schonk hem bier en mede in Thors drinkhoren. Begerig at en dronk het monster en tuurde zwijgend in het rond. Vooral naar Freija en Sif keek hij.

Hoe meer de godinnen voor hem neerzetten, hoe meer hij opslokte en verslond. Reeds zwond de voorraad in Walhalla's kamers en het bier in de kelder raakte op. Toen was Hrungnir dronken geworden.

Hij begon woest te brullen en sloeg met zijn vuist op tafel, dat bekers en schotels door elkaar tuimelden.

„Jullie nietig opscheppersvolkje ! jullie wonen niet lang meer in jullie gouden zalen ! Ik scheur het Walhalla van de hemel en laat het verzinken in het moeras, met alle goden erbij ! Alleen de stralende Freija en Sif, die sleep ik als dienstmaagden mee naar Thyrsenheim !"

Met zijn klauwen greep hij naar hen. Luid gilden de mooie vrouwen. De goden sprongen op van hun zetels, rukten de wapens van de wand, en riepen naar hem die de Thursen bedwingt : naar Thor.

Toen klonk een donderslag, dat de hele hal trilde, de zaal flakkerde in een blauwende schijn en Thor stond in zijn schittering op de drempel.

Steil waaiden zijn rode haren om zijn hoofd en Mjölnir, de verbrijzelaar, slingerde hij in zijn vuist.

Doodstil werd het in de hal en langzaam week Hrungnir achteruit.

„Wie nodigde dit monster uit in Asgard ?" donderde Thor en hief de hamer op. „Wie liet den Thurse aanzitten aan tafel ?"

De reus stak zijn beide armen in de lucht en schreeuwde : „Een schandelijk lafaard zul je in de hele wereld genoemd worden, Thor, als je de gast doodslaat in het Walhalla, terwijl hij weerloos is, zonder knots en schild ! Ik daag je uit naar Thursenheim, Thor, voor een tweegevecht, als je durft !"

Toen liet Thor zijn hamer zinken en keek den reus verachtelijk aan.

„Waar moet ik komen ?"

„Griotunagaard heet een woest, stenig veld onder een steile bergkam aan de grens van Thursenheim, vlak bij het Asenrijk. Daar verwacht ik je Thor, binnen drie dagen." . . . .

Het was Hrungnir bitter te moede, toen hij weer thuis zat. Zijn reuzengezellen verdrongen zich om hem heen in de zaal, om te weten te komen, hoe het hem vergaan was op de jacht naar den vader der goden. En ze schrokken, toen hij somber, onbeweeglijk en zwijgend, bleef zitten.

„Je komt zonder Odin terug ? Ben je bij de goden in Asgard geweest ? Hebben ze je iets gedaan ?"

„Ik ben te gast geweest bij de goden in het Walhalla," bromde Hrungnir ; „Thor wilde mij doodslaan, toen heb ik hem uitgedaagd voor een tweegevecht in Griotunagaard."

Nu schrokken de reuzen nog meer, want met Thor te vechten, helemaal alleen zonder hulp, leek hun ook voor Hrungnir een gevaarlijke onderneming. Ze besloten, hem een wapenbroeder te verschaffen, die hem bij moest staan.

Op de bergkam boven Griotunagaard bouwden zij een torenhoge, lemen reus. Dat was een wonderwerk, als alleen zulke geweldenaren tot stand kunnen brengen. Op brede voeten stond het bouwwerk op de bergkam en de onbehouwen kop staarde over de wolken.

Mökkurkalfi noemden ze hem, dat betekent : nevelkuit ! Want de vochtige nevels slierden aldoor om zijn knieën daar op de winderige bergkam.

Maar stom staarde Mökkurkalfi met zijn ronde ogen over de bergtop heen naar Asenheim : hij had geen hart.

Lang piekerden de Thursen, staken brommend hun borstelige koppen bij elkaar, en beraadslaagden fluisterend, waar zij een

hart vandaan zouden halen voor zo'n machtigen knaap. Eindelijk slachtten zij het grootste paard uit Hrungnirs stoeterij, trokken zijn hart uit zijn lijf en zetten het in de borst van den lemen reus. Toen was het, of zij daarboven zijn eerste stamelende woorden hoorden.

De derde dag, in alle vroegte — witte nevels hielden nog de dalen omsluierd — kwam Thor in zijn bokkenspan aanstuiven door de wolken, en vóór hem sprong de snelle Thjalfi, zijn bode, met blinkende speer.

Al van verre zag Hrungnir ze langs de hemel optrekken. De wielen rolden, Thors roepen dreunde en rode bliksemschichten flitsten op. Het was als viel een donkere nacht over de bergkam.

„Thor komt!" schreeuwde Hrungnir naar den lemen reus, „opgepast, wapenbroeder!"

Maar die luisterde niet meer. Met grote ogen staarde hij in de bliksemschijn en in zijn borst sidderde het paardenhart.

Hoog boven Hrungnir reed Thor met de harige bokken. Hrungnir liet de knots vallen, greep een rotsblok en slingerde het naar Thor. Midden in de wolken bonkte Mjölnir, de verbrijzelaar, tegen de steen. Toen flitste een bliksemstraal op, die het hele Thursengebergte in helle vlammen zette. Hrungnirs projectiel barstte uiteen, krakend schoot Mjölnir er doorheen en sloeg op de stenen schedel van den reus, dat hij spleet. Maar een splinter uit Hrungnirs verbrijzelde steen suisde gonzend omhoog in de wolken en trof Thor midden in het voorhoofd.

De god viel uit de wagen op het harde, stenige veld. Daar kronkelde zich Hrungnir en sloeg in doodsstrijd om zich heen.

Als razenden steigerden de bokken in de lucht en renden zonder stuurman met de lege wagen naar Asenheim.

Intussen was Thjalfi met getrokken speer storm gelopen op

Mökkurkalfi. Maar daar vond hij niets meer te doen, dat de moeite waard was. Van louter hartkloppingen beefde de reuzengestalte van het hoofd tot de voeten: voorover neigde Mökkurkalfi uit de wolken en stortte omlaag van den bergkam. Dat maakte een krakend lawaai en de rotsblokken sprongen uit zijn lijf alsof een lawine in de diepte stortte.

Nu zag Thjalfi om naar Thor. Toen zag hij hem languit in het stenenveld liggen, met een steensplinter in zijn voorhoofd, het gezicht vol bloed, en precies over zijn hals lag, zwaar als een rotsblok, het ontzaglijke been van den doden Hrungnir. Thjalfi sprong zijn meester te hulp, hij rukte en trok aan het been. Maar hij was veel te zwak om beweging te krijgen in de enorme last....

Hevig schrokken de Asen, toen Thors bokken met de lege wagen naar Thrudwang kwamen stormen. Zij grepen hun wapens en stoven op hun luchtrossen naar Griotunagaard, dat de wolken uiteenspatten van de schittering. Toen zagen zij Thor in de diepte liggen: zijn vlammenbaard en zijn vuurharen fonkelden tussen de stenen, en boven hem stond, diepgebukt, de kleine Thjalfi en trok aan het stenen been van den reus.

Allen snelden toe en probeerden de last op te tillen, ieder afzonderlijk en allen tesamen, maar onbeweeglijk glinsterde in het zonlicht over Thors hals heen het rotsgrauwe been.

Toen kwam achter hen aan Thors kleine zoon Magni met waaiende haren aanrijden door de lucht, sprong voor zijn vader van het paard en pakte de voet beet. Met één ruk trok hij die omhoog en smeet hem ver weg tussen de stenen, dat de aardbodem ervan dreunde. Verachtelijk keek hij het been na en sprak tot Thor:

„Had u mij, vader, maar eerder geroepen,
Dan had ik dien vlegel geveld met de vuist!"

Toen waren alle goden verwonderd en verheugd over zulk een kracht bij een kind en zij zeiden:

„Die zal eens, als hij opgroeit, zeker niet minder zijn dan zijn vader !"

Thor, de gewonde, zat echter met een somber gezicht in Thrudwang en steunde; de stenen splinter stak in zijn voorhoofd.

Onder de Asinnen heette er één Groa, de goede; zij zorgde voor de groei der planten in de hemel en op aarde en zij kende alle krachten van de kruiden. Daarom noemde men haar ook wel de moeder van het groen: want zij was op de hoogte van de geneesmiddelen en ervaren in alle toverkunsten. Toen zij hoorde, dat Thor gewond was geraakt, kwam zij naar Thrudwang. Stil ging zij in haar lichte linnen kleed naar hem toe en ging in de zetel zitten. Zij hief de handen op en zong zegenspreuken over het hoofd van den god.

Toen week de pijn uit Thors hoofd, zijn somber gezicht ontspande zich, de splinter in het voorhoofd raakte los; reeds zag hij dankbaar naar Groa op en zon op een middel, om haar milddadigheid te belonen.

Nu had Groa een man gehad, Aurwandil, den blanken: zijn ogen blonken uit zijn fris gezicht als de morgenster uit het ochtendrood. Eens was hij naar het Oosten getrokken op krijgstocht tegen de Thursen, en sindsdien was hij verdwenen.

Toen hief Thor, de gewonde, het hoofd op en sprak:

„Ik bevond mij eens in het Oosten, Groa, op een verre tocht tegen de reuzen, het is nauwelijks een maand geleden. Daar ontmoette ik Aurwandil, den eenzamen zwerver, in een duistere spelonk aan een bruisende stroom, en blank straalde zijn lichaam door het donker. Toen nam ik hem bij mij in de reiskorf op mijn rug en droeg hem over het schuimende water. Maar een teen van den held stak uit de korf en in de ijzigscherpe lucht bevroor dit lidmaat. Toen brak ik de stijfbevroren teen van de voet en slingerde die heel hoog weg naar het hemelgewelf. En toen zij zo in een sprankelende boog was weggesnord, werd zij daarboven tot een fonkelende ster, die met blauwe glans omlaag schijnt. Jou tot troost en tot teken, Groa, blinkt deze ster. Nog

eer de herfst door de wouden bruist, keert Aurwandil bij je terug !"

Alle bloed uit haar hart schoot Groa, de goede, naar de wangen: zij sprong op uit de zetel en, bevangen door geluk, was zij al haar spreuken vergeten.

Zo is Hrungnirs steensplinter wel los geraakt, maar nog altijd trilt hij midden in Thors voorhoofd."

„Maar pijn doet het Thor toch niet meer?" viel Erik hem snel in de rede.

„Nee Erik, zijn hoofd doet nu geen pijn meer, en ik geloof trouwens, dat voor een god als Thor die splinter niets ergers betekent dan de littekens in het gezicht voor een held: zij vertellen van zijn roem !"

„Zeker, Skeggi," sprak Haakon, „ik geloof graag, dat Thor zich niet schaamt voor die splinter, daar hij immers den bergreus met Mjölnir zijn stenen schedel heeft gekloofd. Maar dat Odin hem te hulp geroepen zou hebben, omdat hij het alleen met Hrungnir niet had klaargespeeld, dat wil er bij mij niet in. Alleen heeft Odin natuurlijk niet tegen zijn gast Hrungnir willen vechten, ondanks diens woestheid. Daarom riep hij om Thor, die had hem niet uitgenodigd."

„Dat is wel mogelijk, heer," sprak Skeggi, „maar Thor zou Odin niet geroepen hebben en had zelf zijn gast wel uit de weg geruimd."

Het gezicht van hoofdman Haakon versomberde.

„Odin is wijzer dan Thor," sprak hij langzaam, „Thor kijkt niet verder dan zijn oog reikt en slaat alles neer, wat hem niet bevalt. Maar Odins geest schouwt in de verten der toekomst en niet naar iederen vijand, dien hij ontwaart, slingert hij zijn speer."

Skeggi fronste het voorhoofd.

„Thor is niet zo kortzichtig als u meent, heer. Waar Mjölnir, zijn hamer, geen werk meer heeft, weet hij zijn tegenstander ook met een gevat woord te verslaan. Dat heeft hij bewezen, toen hij zijn dochter Thrud bevrijdde uit de handen van Alwis, den dwergenvorst !"

Haakons gezicht klaarde weer op.

„Laat horen, Skeggi," zei hij met een glimlach, „dat niets aan de roem van jouw god ontbreekt!"

„Zes maanden was Thor buiten geweest, heer. Zolang had hij werk met de reuzen in het Oosten. Ondertussen had Alwis, de alwijze dwerg, bij de goden naar Thruds hand gedongen, en Thrud was de dochter van Thor. Heimelijk, bij donkere nacht was hij gekomen. Want aan het daglicht durfde het kind der spelonken zich niet toevertrouwen: hij zou tot steen verstard zijn in de straling van de zon. Rijke bruidsgeschenken had hij meegebracht; prachtige gaven had hij onder de goden en godinnen verdeeld: sieraden en wapenen. Toen hadden zij Thrud met den dwergenvorst verloofd.

Krakend wierp Thor in woede zijn hamer op de grond, toen hij thuiskwam en het vernam.

„Eerder zullen de IJsreuzen huizen in Asenheim dan dat ik Thrud laat wegtrekken naar de holen bij die lichtschuwe dwergen!"

Toen raakten de goden in het nauw, want zij hadden met heilige eden de bruid aan het schepsel beloofd.

Thor echter zat versomberd op zijn troon en wachtte op Alwis.

Reeds lang was het nacht, toen knarsende wielen aanratelen kwamen, en Alwis, de bleke met de grijze geitenbaard, in zijn blank bronzen wagentje aanrijden kwam. Voor Thrudwangs poort hielden de kleine dravertjes stil, en hun korte manen fladderden hel in het maanlicht. Twee vingers stak Alwis in zijn mond en snerpend-gillend floot hij. Daarop sprong hij uit de wagen en sloeg met zijn harige vuist op de deur. Maar daarbinnen bleef het stil.

Alwis trok zijn borstelige wenkbrauwen op, hij wierp zich met zijn schouders tegen de huispoort en zette zich schrap, tot de deur krakend een klein stukje week: ijlings wrong hij zich door de spleet naar binnen.

Daar lag voor hem, donker en verlaten, de hal. Alleen helemaal achteraan straalde door het vensterluik een streep maanlicht naar

binnen: daar zat hoog en stom Asathor, met Mjölnir, de hamer, in zijn vuist, en zijn rode baard vlamde door de duisternis.

Alwis, de dwerg, wist echter niet wie dat was.

„Waar is de bruid?" schreeuwde hij, dat het snerpte door de hal, „ik ben gekomen om haar naar Alwisheim te halen: van uitstel komt afstel.

„Wie krijst hier zo luid in de hal van Thor?" klonk het dofgrommend van de troon. „Lijkenneus, kom jij uit de koude nevellanden van de doden gekropen? De godendochter past slecht bij iemand als jij, die nauwelijks tot haar middel komt!"

„Ik ben Alwis, de wijze," tierde het schepsel, „stralende schatten bezit ik in donkere holen, méér dan heel Asenheim rijk is. Alles ken ik, wat ademt en groeit. Met sieraden en wapens heb ik mij duur die vrouw gekocht."

„Wie mag de dochter wegschenken?" klonk het weer grommend uit het donker, „waar was de vader, toen de Asen jou eden zwoeren?"

„Wie ben jij daarginds?" riep Alwis en loerde spiedend omhoog, „jij roodbaardige, vreselijke kerel! Wat voor een landloper bromt als een beer in Asenheims zaal?"

„Roodbaard heet ik, en ik ben de zoon van Langbaard, die het wereldsieraad draagt aan zijn arm. Heel ver rijd ik door alle landen en spreek recht onder de heilige es."

Toen schrok de dwerg, begon te beven, en hipte aldoor van de ene voet op de andere.

„Ben je Thor zelf?" riep hij. „Thor, geef mij Thrud! Ik kan haar niet missen in de donkere holen: wit als sneeuw blinkt het mooie meisje, prachtig om te zien zijn heur haren, goudgeel als honing, en haar glans brandt niet, zoals de vreselijke stralen van de zon!"

„Ik zal haar je geven," dreunde Thors stem door het donker, „maar toon mij eerst, Alwis, hoe ervaren je wel bent. Je hebt

pochend gezegd dat je alles kent wat ademt en groeit. Zeg mij dan, Alwis, hoe heet de aarde in alle uitlopers van de wereld, van het hoge Asenheim tot aan het diepe Helheim?"

Toen ging de dwerg op zijn tenen staan en wees met een wijd armgebaar :

„Aarde heet zij in Midgaard, Algroen bij de reuzen, Wegeheim bij de Wanen, het Duistere Dak bij Hel, maar de Asen onder de kruin van de es noemen haar schamper Moddergrond."

„Veel weet je, alwijze dwerg. Hoe noemt men de wolken, die over de hemel varen?"

„Onweerstroon heet de wolk bij de Wanen, Windschip noemen de Asen haar, Regentroost zegt de reus, maar Hel zegt Zachtetred."

„Veel weet je, alwijze dwerg! Hoe noemt men de zee, die de dappere mannen bevaren?"

„Golvenwereld bij de Wanen, Zoutdrank noemen haar de Elfen, Aalheim de Thursen, maar Alwijde zeggen de Asen."

„Hoe heet de nacht?" vroeg Thor.

„Lichtrover noemen haar smadelijk de reuzen, Droomheks de elfen, Wereldnevel zeggen de Asen, Dodenlust heet ze bij Hel."

„Hoe heet de hemel," vroeg Thor, „die zich welft over de aarde?"

„Hoogheim in Elfenrijk, Windwever heet hij en Vrolijkdak bij de Wanen, Alomhuller in Asgard. Maar de reuzen in het wolkengebergte, die noemen de hemel Regenhelling."

„Hoe heet het wisselend gesternte," vroeg Thor, „de maan die afneemt en wast?"

„Melkglans bij de Asen, de Stille Wandelaar bij de Wanen, de Dagenteller bij de reuzen, de Verre Schijf bij Hel."

Zo gingen de woorden heen en weer in de duisternis. Naar alle dingen in de wereld vroeg Thor en de dwerg gaf hem antwoord, tot de maneschijn verbleekte en het ochtendgloren door de open deur naar binnen viel. Uit het Walhalla klonk Gullinkambi's eerste roep.

Toen hief Thor luisterend het hoofd en sprak :

„Zeg mij nu het laatste, wat ik nog weten wil — en Thrud behoort jou toe : Hoe noemt men, alwijze dwerg, de *zon*?"

Huiverend deinsde Alwis achteruit.

„De zon!" stamelde hij — en siste : „gehaat is in het Holenrijk de zon! Dwergendood heet ze bij ons . . . ."

Toen rekte Thor zich hoog op zijn troon, en zijn hamer zong in zijn hand. „Let op," riep hij, „Alwis!

Met drogreed'nen hield Thor je een nacht voor de gek!
Reeds steeg uit de diepte de dag :
Reeds schijnt in de zaal de zon!"

Bliksemsnel draaide Alwis zich om. Daar flitste de eerste zonnestraal in zijn gezicht — en de dwerg verstarde tot steen!"

Skeggi zweeg. Erik keek hem aan en dacht na.

„Waarom heeft Thor Alwis niet dadelijk doodgeslagen, toen hij zo brutaal was, buurman Skeggi?"

„Dat was wat al te driftig geweest. De goden hadden Alwis immers toegestaan naar Thrudwang te komen en Thrud te halen."

„Maar waarom hadden de goden het toegestaan?"

„Het was hun om de kostbaarheden en de heerlijke wapenen te doen, die Alwis hun schonk. Daarom beloofden zij hem, wat zij zonder Thor niet mochten beloven."

„Maar dat was toch niet goed?"

„Het was zeker verkeerd. Maar zelfs de goden is het niet gegeven, steeds goed te handelen."

„Slim is Thor hier te werk gegaan," sprak Haakon, „het was niet gemakkelijk zijn dochter van den dwerg te bevrijden en toch de eed der Asen gestand te doen. Maar niet altijd wist Thor zo vlug raad. Toen hij in de handschoen van den reus zat, Skeggi, was hij toch maar slecht op zijn gemak."

Eriks ogen gingen wagenwijd open.

„Toverij was dat, heer, van het reuzengespuis," bromde de boer, „en toch beefden zij in stilte voor hem, ook toen hij in de want zat."

„Zat Thor eens in een handschoen?" vroeg de knaap.

„Ja, dat is eens gebeurd, Erik."

„Maar hoe groot was die handschoen dan wel, dat Thor erin kon?"

„Ruim zo groot als een boerenhuis, Erik. En de reus die erbij hoorde, was zo groot als een berg. Maar dat was ook een reus, als er hier in de hele wereld niet is, niet eens daarboven in het Noorden in de IJszee. Dat was er een uit het Jotenrijk aan de andere kant van de wereld, nog achter de hemelrand. *Die* tocht van Thor was niet minder gevaarlijk dan Odins rit naar de doden, naar Helheim.

Eens zaten de Asen en Wanen allen aan de smulpartij in het Walhalla en Bragi roemde de daden der goden.

„Odin," zong hij, „is de eerste onder de Asen, Thor is de sterkste in de strijd, Freijer is de heerlijkste onder de zon. Hun is alles wat ademt, onderdanig."

Toen schudde Heimdal, de hemelwachter, het hoofd.

„Ver spied ik van Asemheims poort over de grenzen van de wereld. Er ligt nog een land daarbuiten, achter de hemelrand, met duistere wouden en zeer hoge gletscherbergen. Daar huist aan de andere kant van de wereld het Jotengeslacht. Dáárheen te trekken, heeft nog niemand gewaagd."

Zijn beker stiet Thor opzij, hij sprong uit zijn zetel en riep:

„Op Thjalfi, uit met de smulpartij! Hier met de bokken uit de stal, wij gaan naar de Joten aan de andere kant van de wereld!"

Toen stond ook Loki op van tafel.

„Neem mij mee," zei hij tot Thor, „de reis is ver en ik weet de weg. Jullie zullen mij goed kunnen gebruiken!"

De wereldzee glansde in de schijn van de avondzon, toen Thor aan het zandige strand stond op het laatste westelijke punt van de aarde en met zijn vingers door de harige nekken voer van zijn bokken, die voor de wagen stonden.

„Springen jullie terug naar Thrudwang en brengt de groeten aan vrouw en dienaren. Wij moeten nu over de golven varen!"

Hij stapte in de boot en greep met Thjalfi naar de roeispanen.

Loki zat aan 't roer en stuurde naar het Westen. Achter hem verzonk het land in de zee. Als rinkelend glas klonk de blauwe hemelwand, toen zij hem naderden; hij ging voor hen omhoog en liet hen onder zich door.

Toen huilde een ijzige wind hun tegemoet en grauwe nevelflarden vlogen als reusachtige vogels over de bruisende golven.

De boot droeg hen negen dagen en nachten,
De stormarend krijste op de koude zee.

Eindelijk zag Loki in een wazige verte de rotswand omhoog stijgen uit het water. Maar toen zij daar waren, was het geheel en al donker geworden.

Het was nacht. Op het land stroomden ruisend de luchten.
Duister verrees het reusachtige woud.

Ze beklommen de steile oever en dwaalden op de tast door het lage hout. Geen sterretje blonk daarboven en nergens lichtte een vuurglans op in het bos. Toen stiet Loki op iets hols, en toen zij beter toekeken zag het eruit als de hofpoort van een huis. Vlug gleden Loki en Thjalfi naar binnen en lieten zich geheel uitgeput op de grond vallen. Thor bleef echter in de gang zitten en spiedde, met de hamer in de hand, vol zorg naar buiten: als een schip in de storm, zo stampte het huis, en er ging een snuiven door het bos, dat de hemelslange bomen zich bogen en kraakten. Daartussendoor ging een dreunen en ratelen als van kettingen. Maar toen flets het eerste daglicht begon te schemeren, zag hij, waar de storm vandaan kwam.

Een monsterlijk-grote reus lag op zijn rug op de grond en snurkte. Thor ging op zijn tenen staan: ver van hem af lag de borstelige schedel tussen de bomen en aan de andere kant, heel ver beneden hem, staken de harige knieën de lucht in.

Toornig hief Thor zijn hamer voor de slag. Toen rekte het monster zich uit, en het was, alsof een berg omhoog kwam in

het bos. De reus sperde zijn muil open, geeuwde en wreef zijn bolle ogen uit.

„Waar is mijn handschoen?" bromde hij, dat het klonk of een menigte takken braken, hij keek wezenloos rond onder de bomen en tastte met zijn klauw naar het nachtverblijf van de Asen.

Toen sprongen de goden vlug uit hun schuilhoek te voorschijn, en verbijsterd staarde de reus hen aan.

„Wat springen daar voor mannetjes uit mijn handschoen?" bromde hij, „wie zijn jullie, kabouters daarbeneden in het mos?"

„Vreemdelingen, zwervers zijn wij," riep Loki vlug, „naar de Joten willen wij aan de andere kant van de wereld."

„Dan zijn jullie goed," snoof de reus, „hier meteen achter in het Gletschergebergte kunnen jullie ze treffen." En hij grijnsde.

„Komt mee als je wilt! Maar doet alleen jullie reisvoorraad direct in mijn rugzak, anders blijven jullie meteen al achter."

Zwaar stapte de reus door het woud, zodat de dorre takken op de grond kraakten, en de Asen aan zijn voeten renden achter hem aan, wat zij konden.

„Wanneer wordt het dag?" vroeg Loki onder het draven, want de lucht boven hen bleef triest en grauw, al was er ook geen wolkje en geen nevel boven de boomtoppen te zien.

„Wij kennen hier geen dag," bromde de reus. „Jullie zijn hier ver weg achter hemel, zon en maan. Hier is alleen schemering en nacht."

Het was weer donker geworden; nu liet de reus zich onder een eikenstam vallen, dat het woud wijd en zijd ervan dreunde.

„Ik wil slapen," grauwde hij, „halen jullie zelf je reisvoorraad maar uit mijn rugzak!"

En reeds snurkte hij ratelend.

Naast zijn hoofd lag de rugzak, hoog opbollend als een heuvel. Thor had honger gekregen, vlug klom hij erop en bukte zich over de zak om de riem los te maken. Maar hoe hij ook trok en rukte — de knoop bleef zitten.

Woedend werd Wingthor. „Houdt het monster ons voor de gek?" Hij hief zijn hamer en liet hem neerkletteren op het hoofd van den reus.

Toen voelde deze bosman langzaam met zijn klauw naar zijn voorhoofd. „De blaren vallen," mompelde hij, „ze zijn zwaar van de dauw."

En hij snurkte alweer.

Opnieuw slingerde Wingthor de hamer, en het was hem alsof hij diep in de schedel sloeg.

Toen keerde de reus zich op zijn zijde en bromde: „Ik geloof, dat er eikels van de takken vallen."

Thor ging op de rugzak zitten en snoof. Dan hief hij voor de derde keer de hamer en smeet ermee; hij zag dat die tot aan de steel in de slaap drong.

Toen kromp de reus in elkaar, veerde in de hoogte en keek langs de stam van de eik omhoog. „Wat de vogels te keer gaan!" grauwde hij. „Het schemert. Op, kabouters! Zien jullie die gletscher blinken achter de bomen? Daar woont de gebieder der Joten met zijn gezellen. Maar weest op je hoede, mannetjes, en houdt je tong in toom daarginds, anders kon het wel eens slecht met jullie aflopen!"

Zwijgend liepen de goden het bos uit en klommen door de woeste bergen. Er vloog geen vogel door de lucht, er sprong geen dier over de stenen. Hoog verrees voor hen op de gletscher de burcht, uit rotsblokken opgetrokken.

Thor wierp het hoofd in de nek en keek spiedend omhoog: maar in de schemering daarboven onttrokken zich de tinnen aan zijn blik. Vlak voor hen scheen de burcht op te rijzen, en toch, hoe zij ook klommen: zij bleef even ver.

Omstreeks middernacht stonden zij eindelijk voor de hekkepoort. Maar zó hoog boven hen blonk de ijzeren grendel, dat

zij er tevergeefs de hand naar uitstrekten. Daarom werkten zij zich zwijgend door de spijlen van het hek.

Alles was stil : geen hond blafte, geen wachter in de tuin riep hen aan. Maar toen zij dichter bij de hal waren, kwam hun uit de open deuren een gebruis tegemoet als van een razend onweer.

Daar smulden en pimpelden in dicht gewoel de Joten. Hun ijsgrauwe schedels gingen op en neer als de golvenkoppen in de zee, en hun brullen en joelen echode tegen de zoldering.

Helemaal achteraan verrees, zoals de bergtop oprijst boven de gletscher, een sneeuwwitte kruin ; daar zat op de troon de Jotenheerser, de IJsoude zelf.

Het was Wingthor, of hij droomde : de bliksemslingeraar in Asgard stond als een dwerg op de drempel.

„Luistert, Joten!" riep hij uit alle macht door het getier heen. „Thor uit Asenheim is gekomen om jullie zalen te zien!"

Het werd stil in de hal, en de IJsoude op de verre troon liet zoekend zijn ogen door de zaal gaan tot hij de goden op de drempel ontdekte. Grijnzend liet hij zijn grimmige tanden zien.

„Is dat Thor, de Thursenverdelger, daar in de diepte?" grauwde hij, „ik dacht dat die god groter was!"

Toen dreunde de hal van het gelach der Thursen aan alle tafels.

„Willen jullie in Jotenheim smullen en pimpelen, goden, laat ons dan eerst eens zien, of jullie de plaats op de bank waard bent!"

Snel trad Thjalfi naar voren en zette zijn hand in zijn zij :

„Sneller spring ik voor Thors bokken uit door de wolken dan Odins appelschimmel langs de hemel scheert."

Achter de IJsoude stond lang en smal, met een bleek gezicht, Hugi, zijn schenker. Op hem sloeg de grijsaard zijn blik.

„Met bekers en schotels draaf jij steeds van tafel tot tafel door de zaal. De Thursen noemen je smadelijk een nietsnut. Laat ons nu zien, Hugi, of je iets goeds hebt geleerd!"

Op de drempel sprongen Thjalfi en Hugi en stormden in een grote kring door de tuin dicht langs de omrastering.

Snel als het hert voor den jager schoot Thjalfi weg, maar Hugi stoof als een stormwolk voor hem uit.

Driemaal was Hugi de tuin rond gelopen, toen Thjalfi de weg voor de eerste keer had afgelegd.

De zaal dreunde van het lachen der Thursen, aan alle tafels.

„Zo vlug als die Ase schuiven bij ons de slakken, als het regent!"

Toen kwam Loki naar voren met zijn flakkerende haren en zette zijn hand in de zijde. „Zo machtig is geen gebraad op Asenheims schotels, dat Loki het niet zou kunnen verslinden, zo snel, als de hete stoom uit het Zuiden het water verslindt in de beddingen van de beek :

Komt laat ons de kracht van de kaken meten,
Wie flinker toetast, wie sneller verslindt!"

In de as aan de haard zat Logi, de keukenknecht met het brede gebit, en zijn ogen fonkelden uit zijn verhit gezicht.

„Op Logi," gromde de oude op de troon, „toon de kracht van je tanden!"

Een geweldige trog, tot over de rand met vlees gevuld, zetten ze voor de beide kemphanen, en begerig vielen Loki en Logi als twee wervelwinden er op aan. In een oogwenk had Loki het vlees in zijn grote mond laten verdwijnen, met botten en al. Maar toen had Logi ook nog de trog verslonden.

En weer dreunde de zaal van het lachen.

„Dat brokje was te hard voor Loki's tere tandjes!"

Toen trad Wingthor zelf met zware tred voor de Joten en riep :

„Ver voerde mijn weg door de wereld, bij goden en reuzen zat ik aan het drinkgelag — de diepste dronk in het heelal deed nog altijd Thor!"

„Brengt mijn drinkhoren hier!" grijnsde de oude, en Hugi, de lange, kwam met de horen in zijn arm aangedraafd.

Die was voor de Joten niet al te groot : juist manshoog, zodat Thor nog net met zijn mond tot de rand kwam. Met dorstige

ogen keek hij in het schuimende, bruisende bier, ging op zijn tenen staan en zoog, tot hij buiten adem was.

Maar toen hij in het vat keek, was de horen nog bijna even vol als tevoren. Toornig zette hij opnieuw zijn mond aan de rand en uit alle macht schrokte en slokte hij. Toen viel de vloed in het glas een nagel breed — en niet meer.

Voor de derde keer probeerde Thor: hij spande zijn borst en zoog, tot de aders op zijn voorhoofd zwollen, dat zij bijna sprongen, en zijn gezicht donkerrood werd.

Toen zonk de vloed in de horen een vinger breed.

Woedend ging Thor achteruit.

„Ik drink niet meer : geeft mij een ander karwei op !"

Over de grond van de hal kwam spinnend de kat van den oude tussen de tafels door sluipen : nauwelijks manshoog, waarlijk niet te groot voor zo'n Jotendier.

„Zie hier, mijn katje," bromde de oude, „onze jongens spelen met haar en proberen op haar hun krachten. Probeer jij ook eens, mijn katje op te tillen van de grond."

Met somber gefronste wenkbrauwen sprong Thor op de kat toe, pakte haar onder de buik beet en dacht, haar met één ruk tegen de zoldering te zullen slingeren. Maar de kat kromde klagend haar rug en tilde even één van haar voorpoten van de grond. En hoe Thor zich ook schrap zette, de andere waren als aan de grond vastgekleefd.

Toen liet Thor de kat gaan en sprong midden in de zaal. Zijn haar vlamde en zijn vuurbaard knetterde en sproeide vonken.

„Hier met alle Joten !" brulde hij, „om man tegen man te vechten met Thor !"

Stom staarden de reuzen van hun banken omlaag, maar de heerser brieste van zijn troon :

„Wij reuzen zijn veel te groot voor zo'n kabouter. Worstel eerst maar eens met Elli, mijn baker. Elli," snauwde de oude, „hier !"

Langzame, zware schreden sleepten zich voort door de gang achter de hal, de zijdeur ging krakend open, en een ijskoude

adem stootte binnen in de zaal : in de deur stond, diep gebukt, een oude grijze vrouw — sneeuwwitte haarslierten hingen over haar gezicht, uit glansloze ogen staarde zij Thor aan, maar opeens strekte zij bliksemssnel haar magere armen uit en smeet zich op hem. Toen was het den god, alsof een gebergte over hem heen rolde : lang weerde hij zich en worstelde — maar eindelijk viel hij met één knie op de grond.

Toen voer er een gekraak door het huis alsof de balken boven hun hoofden ineenstortten, alle reuzen stonden op van hun banken en de IJsoude brulde : „Nu ben je in Jotenheim geweest, Thor, aan de andere kant van de wereld ! Nu heb je je krachten beproefd ! . . . ."

Triest begon de dag te schemeren, toen de heerser, de IJsoude zelf, zijn gasten tot voor de hofpoort begeleidde. Daar bleef hij staan en sprak :

„Nu zullen jullie ervaren, goden, wat waarheid geweest is en wat bedrog ! Met toverij heeft de Jote jullie behekst. Ziet mij in de ogen : herkennen jullie den bosman niet uit het woud, die jullie de weg hierheen gewezen heeft ?

De riem van de rugzak, Thor, natuurlijk kon je die niet losmaken, want ik bond hem dicht met de oerkoude der ijzige kracht.

Driemaal vloog je hamer naar mijn hoofd : toen schoof ik als een schild het gebergte voor mijn schedel. Zie je daar in het steen de diepe dalen gapen ? Daar kloofde Mjölnir inplaats van in mijn hersens.

Lang zat ik weer hier op de troon, vóór jullie de Jotenburcht binnenkwamen. Snel vliegt Thjalfi, maar zó snel vliegen als de gedachte van den Jote, als Hugi, mijn knecht, kan hij toch niet.

Sneller dan Loki verslinden kan, verteert Logi, de bosbrand, al wat hij aangrijpt.

Uit mijn drinkhoren, Thor, deed je drie geweldige teugen — toen viel de vloed ginds in de zee driemaal : want door de horen zoog je met alle kracht de zee omlaag tot het eb werd.

Mijn katje tilde je op en even lichtte je één van zijn poten

op van de grond. Toen huiverden allen in de zaal, die het met wakende ogen aanzagen: de Midgaardslang hief je toen uit de zee, en alleen met haar vinnenstaart hield zij zich nog bevend aan de bodem vast.

Met Elli worstelde je, de grijze baker van de Joten: dat was de ouderdom, aan wie niemand ontkomt, ook de goden niet, als eens Idoens appels verwelkt vallen zullen van de verdorrende boom.

Veel hadden wij, Thor, van de daden der goden gehoord, maar had ik vermoed, hoe groot jullie macht is, dan hadden jullie nooit de weg tot ons in het gletschergebergte gevonden. Voor de laatste maal hebben jullie de hal van den IJsreus gezien. Blijft de geweldenaars in de hemel en onder het licht van de zon — hier in het eeuwige ijs, in de eeuwige schemering heersen slechts wij!"

De hamer hief Thor voor de slag — toen was de ijsreus weg en de burcht ook! En alleen stond Thor met zijn makkers in de woesternij van het gletschergebergte."

Skeggi keek voor zich op tafel, dan greep hij naar de beker en dronk een flinke teug. Het vuur in de hal was gedoofd, alleen de kolen gloeiden nog door het donker. De oude Swart stond op en legde een heel groot houtblok in de gloed, dat het begon te knetteren en de vlam weer opsloeg.

Ernstig waren hoofdman Haakons ogen.

„Dank en eer zij Thor, den beschermer van het mensengeslacht en van de aarde. En wat ik nu zeggen ga, Skeggi, zeg ik niet om afbreuk te doen aan de roem van jouw god. Maar het is toch de geest, die de vuist bestuurt, dat zij op de juiste plaats toeslaat met het zwaard. En niet minder heeft Odin op het spel moeten zetten om zijn wijsheid te veroveren dan Thor om de reuzen te verslaan.

Slechts één oog heeft Odin. Weet jij, Erik, hoe dat gekomen is? Let maar eens op, hoe duur Odin-Alvader zijn wijsheid heeft gekocht.

Van de heilige vijver heb je al gehoord, die blinkt aan de

voet van de wereldboom, waar de Dochters van het Lot zwijgend aan het strand zitten en spinnen, door de twijgen van de es beschaduwd.

Daar woont diep onder het mos op de bodem van de vijver Mimir, de watergeest. Oeroud is Mimir, zo oud als de wereld. Zijn zilveren haar hangt dicht en verward om zijn rimpelig gezicht, zijn baard is tot over zijn voeten gegroeid en omhult hem helemaal. Maar met scherpe oren luistert Mimir. Onder zich hoort hij het diep in de aarde kraken en knarsen: Giertand, de draak, knaagt aan de wortels van de es. Uit de top van de es roept de zonnearend zijn lied. En van het vijverstrand komt het suizend snorren van de spinnewielen der gezusters. In het uur van de ommekeer echter, omstreeks middernacht, als de ene dag in de andere overgaat, leggen de Dochters van het Lot de draden neer en fluisteren met elkander over datgene, wat was, wat is en wat komen zal.

Dan hoort de watergeest heimelijk toe op zijn vijvergrond en veel luistert hij af, wat verder niemand in de wereld weet.

Zo werd het eens avond aan de vijver, schemering zonk zacht omlaag uit het groene weefsel der twijgen, stil en glad blonk de spiegel van het meer. Daar klonken stappen in de stilte en een man, hoog van gestalte, kwam aan het water, in een blauwe mantel gehuld, de donkere hoed diep in de ogen. Dieper neigden de Dochters van het Lot hun hoofden over het weefsel, maar zwijgend sponnen zij verder. Met luide stemme riep de man over het water:

„Heimelijk luist'raar aan 't hart van de aarde,
Mimir, duik op uit de vloed:
Toon mij je wetenschap, geest van de waat'ren.
Hier roept de gebieder van 't Al!"

Toen begon het op de bodem te ruisen, de vloed opende zich en Mimirs zilverharig hoofd dook op. Groen glinsterden zijn

ogen door de schemering, dof mompelde zijn stem over het water, zoals het murmelen der golven aan het strand.

„Ben jij het, Odin? Veel weet ik, veel kan ik openbaren. Maar niets schenkt Mimir voor niets. Koel is het water, donker is het op de bodem. Jouw ogen, Odin, stralen als de zon aan de hemel. Geef er mij één, zodat ik mijn diepte warm en licht kan

maken, en ik zal je openbaren, wat ik over het lot van de wereld heb afgeluisterd."

Toen beloofde Odin het hem. Voorover boog hij zich naar Mimirs hoofd in het meer en lang fluisterde de god met den watergeest.

Het werd donker, de nacht kwam en ging, en pas toen aan de hemel het morgenrood werd aangestoken, zonk Mimirs hoofd onder water, en Odin keerde huiswaarts. Toen had hij maar één oog meer.

De rijkste werd Odin aan runenwijsheid,
aan dwingende tovermacht:
en verre fonkelt uit vochtige diepte
op de bodem zijn goddelijk oog."

„En wat heeft de watergeest dan tegen Odin gezegd, oom?"
„Dat weet niemand ter wereld, Erik.

Geen oor op het aarderond heeft vernomen
wat heimlijk gefluisterd werd.

En verder liep Odin, rusteloos, om zijn wijsheid te vermeerderen. Wafthrudnir — Waankracht was een geweldige reus op het einde van de wereld, waar het pad naar Helheim omlaagvoert: hij wist meer van geheime dingen dan wie ook in het heelal.

Een vlammenschijnsel viel rood door de nacht op Wafthrudnirs

hal, toen Odin haar naderde, en uit de onderwereld hoorde hij Garm, de dodenhond, janken en blaffen.

Wild bliksemden Wafthrudnirs ogen uit zijn flets gezicht, toen hij den gast met de stormhoed op zag aankomen: deze bleef zwijgend in de deuropening staan.

„Wie ben je, vreemdeling," brulde hij, „wat wil je in Wafthrudnirs hal?"

„Raadgoed is mijn naam. Om mijn kennis met de jouwe te meten, wijze reus, kwam ik hier."

Spottend vertrok de reus zijn vlezige lippen.

„Zoek dan een plaats op de bank bij het bier. Het zal wel gauw blijken, denk ik, wie van ons tweeën de slimste is. Maar wie het onderspit delft, heeft zijn hoofd verspeeld."

„Stel je vragen van de troon," sprak de zwerver, „ik geef je uit de deuropening antwoord."

Toen vroeg Wafthrudnir hem naar zon en maan, naar nacht en dag en hun bestuurders, waar winter en zomer vandaan kwamen en hoe de wind op de wereld kwam. Naar de geslachten op aarde en in de hemel vroeg hij: wie de mensen geschapen had, hoe Bifrøst, de hemelsbrug, werd gebouwd. En alles wist de zwerveling. Toen was de reus verbaasd en schudde wrevelig zijn hoofd.

„Ga op de bank zitten, Raadgoed," gromde hij, „en vraag nu zelf."

Vóór den reus ging de zwerveling zitten. Het eerst vroeg hij hem naar de oertijd, om vast te stellen hoe ver zijn wetenschap reikte. Hoe Ymir in de afgrond kwam en hoe uit Ymirs lichaam de wereld ontstond. Hoe Audumla, de hemelskoe, opstond boven de gletscher en hoe de wereld door de goden in orde werd gebracht. En toen hij zag, dat voor Wafthrudnir niets verborgen was gebleven, vroeg hij hem naar vele dingen, waarover ook voor hemzelf pas het licht van een schemerend vermoeden speelde. Wanneer de laatste dag aanbreken zou, hoe de strijd tussen de goden en de monsters zou ontbranden, en waar: wie stormen zou tegen Thor, wie Odin-Alvader zou vellen en wie

hem zou wreken. En het bleek, dat de reus van alles wist, hoe het zou geschieden, tot aan het einde der dingen.

Toen stond Raadgoed op en vroeg hem nog één ding, dat verder strekte dan het einde der dingen : „Op de baar zal eens Odins liefste zoon liggen om in het drakenschip weg te varen naar Hel. Dan beklimt Odin nog éénmaal het schip en buigt zich over hem heen. Wat zal de vader zijn doden zoon ten afscheid in het oor fluisteren als eeuwige troost?"

De reus zonk terug in zijn troon, en zijn borstelig haar ging recht overeind staan op zijn hoofd.

„Slechts één kan dat vragen, slechts één kan dat weten. Odin-Alvader zijt gij ! Aan Odin heb ik mijn hoofd verloren!"

„Moest de reus toen sterven, oom?"

„Odin sloeg hem het hoofd af. Toen was een van de ergste vijanden der goden gevallen."

„En wat is het dan wel, dat Odin zijn doden zoon in het oor zal fluisteren? Weet dan ook nu nog niemand dat?"

„Weten doet niemand het, Erik. Maar veel hebben onze zangers en zieners erover nagedacht, wat dat toch wel zou kunnen zijn.

Wanneer eens in de laatste slag de monsters met de goden vechten, zullen hemel en aarde in vlammen opgaan. Ragnarök noemt men dat, de val van de heersers, het einde der dagen. En dan, zo denken de reuzen, zal er niets meer zijn, zoals er in het begin alleen de lege afgrond was in het eeuwige grijs. Maar Odin vertrouwt erop, dat het anders wordt dan zij menen. En dat zal hij zijn zoon op de dodentocht in het oor gefluisterd hebben tot eeuwige troost. Dat denken de zieners.

Maar zij raden, zij vermoeden het alleen. Want ondoorgrondelijk is de wijsheid en de wil van de godheid.

Zo hoorde ik eens in het hoogland een donker lied van Odin, dat mij niet meer uit de gedachten gaat. Zijn betekenis gaat verder dan het mensenverstand reikt. Maar zoveel heb ik begrepen : Het is Odin, die zingt, dat hij eens zichzelf aan de dood heeft toegewijd, om de geheimste runen van het Lot te vinden, en dat hij zichzelf heeft verlost, zoals het goud wordt gelouterd in de verterende gloed.

Aan de windboom hing ik in pijn negen nachten
doorboord door Gungnir, de speer :
Odin gewond door Alvaders wapen,
ik zelf aan mijzelf toegewijd.

Geen voedsel nam ik, noch laafde mij vocht !
Mijn blikken dwaalden omlaag.
Daar stonden de runen op uit de diepte
Toen sprongen de boeien van de boom."

„Vertelt Odin aan helemaal niemand, oom, wat hij weet?"

„Dat wel, Erik. Zoveel goed voor hen is, vertelt hij aan de goden en aan zijn lievelingen onder de mensen, de helden en zangers, opdat zij eenmaal dapper aan zijn zijde zullen vechten tegen de monsters. Want Odin weet, dat al wat rechtgeaard is de handen ineen moet slaan, goden zowel als mensen, om de val van de wereld tegen te houden.

Maar wee hen, die Odin liefheeft, als hun heldhaftigheid verwildert tot boosheid en list. Vreselijk straft de god hen, want er mag geen verradersgeslacht opgroeien, dat zich eens bij de reuzen voegt.

Geirröd heette eens een koning in het Gothenrijk, hij droeg dezelfde naam als de reus, dien Thor doodsloeg. Eerst had Odin hem machtig gemaakt. Toen bracht Hugin hem slecht nieuws over den vorst, en Munin kraste, dat koning Geirröd boos en wreed geworden was : karig was het maal voor zijn gasten en de armen geselde hij en smeet ze buiten de deur. Toen hulde

de god zich in zijn mantel en zocht de weg naar Geirrödsheim, om te zien een grijze bedelaar. Bijtlustige honden blaften rond Geirröds hof, maar toen de oude door de poort kwam aangewankeld, kwamen zij kwispelstaartend naar hem toe lopen en likten jankend van vreugde den vreemdeling de handen.

Toen schreeuwde Geirröd binnen in de hal:

„Wie ben jij, eenogige landloper? Duivelskunsten pas jij toe om te maken dat mijn honden je likken!"

En hij liet hem tussen twee vuren zetten, om hem dood te roosteren. Maar de vlammen sloegen wel om het hoofd en de schouders van den oude, maar geen haar op zijn hoofd en geen puntje van zijn mantel verteerden zij.

Drie nachten en drie dagen zat de grijsaard in de gloed en keek zwijgend met fonkelend oog rond in de zaal. Agnar kwam naar hem toe, de zoon van den koning, een kind nog, met een beker vol wijn in zijn handen.

„Drink, oude man, dan heb je tenminste niet zo'n dorst in het vuur!"

Toen leegde de grijsaard de beker en riep met dreunende stem:

„Drie volle dagen zat ik in het vuur,
Niemand verkwikte den gast.
Slechts jij, Agnar! Alleen jij zult heersen
in 't Gothenrijk, Geirröds zoon!

Luister Agnar, naar 't lied van den oude,
van de wonderen in het Heelal.
Zo'n kostelijk loon geeft je niemand als laafnis
in 't aardrijk voor één beker wijn!"

En hij zong voor den koningszoon, hoe de es naar de hemel groeide uit de diepten der aarde. Van de lichte woonsteden der goden zong hij hem, onder Yggdrasils top. Van de helden in Walhalla's zalen en hoe zij met de goden zouden uittrekken voor de laatste slag.

Somber zat Geirröd voor zijn drinkbeker en luisterde met zwaar gemoed en koortsachtig gloeiende ogen.

„Voor hem Odins gunst en de gunst aller Asen,"

zong de oude:

„die reikt door het laaiende vuur
en boven mijn hoofd de ketel wegneemt
die mij de hemel verbergt."

Agnar sprong toe en rukte de ketel weg uit de schoorsteen boven het hoofd van den oude. Door het open rookgat blonk de hemel naar binnen, sterre aan ster.

Toen sprong den oude uit de gloed, gebaarde naar boven, en onmiddellijk doofde het vuur in de zaal: nacht werd het in de hal. Door het donker echter vlamde in een vreselijke glans het ene oog van den vreemdeling.

Toen herkende Geirröd hem. Hij sprong van de troon en tuimelde de trappen af. Het zwaard, dat hem Odin eens geschonken had, gleed uit de schede en rechtop bleef het staal in de grond steken met zijn blauw blinkende punt omhoog. In zijn angsthuivering viel Geirröd, en zijn eigen kling doorboorde zijn hart. Zo voer hij naar Hel..."

„Dat was Odin-Ygg, de verschrikkelijke," fluisterde Swart, „geen mensenoog kan zijn blik verdragen. Als Odin-Ygg zijn gelaat aan de vijanden toont, grijpt een plotselinge ontzetting het leger aan, en de dappersten, die nooit gebeefd hebben voor de dood, vluchten zoals de kudde geiten hals over kop wegstuift over de rotsen, wanneer de wolf voor hen opspringt!"

„Eén gave echter," zei Haakon, „bracht Odin aan goden en mensen, die hun harten nog dieper verwarmt dan de zonnestraal hun lichamen: Odroerir, de godendrank, de heilige mede uit het hartebloed van den Wane. Wie daarvan geniet, voor hem wordt alles, wat hij uitspreken wil, tot lied.

Uit donkere diepte bracht Odin hem naar Asenheim.

Er was eens een Wane, de goddelijke fluisteraar ; hem hadden de goden na hun verzoening als symbool van hun verbond geschapen en hij was de wijste geworden onder alle levende wezens in het heelal. De dwergen in de holen konden hun afgunstige blikken niet van hem afhouden. Vol begeerte naar zijn wijsheid lokten zij hem tot zich in de spelonken. Ze wierpen zich in woest gedrang over hem heen en stietten hem het staal door de borst, zodat zijn hartebloed in een warme straal eruit spoot. Bedrijvig vingen ze de golven op in kostbaar klaar kristal en vermengden dit met geurige honing en schuimende mede. En toen zij daarvan proefden, doorstroomde een heilig vuur hun aderen. Duidelijk zagen zij de verborgen erts- en goudaders in het steen, en een nieuwe scheppingskracht doorgloeide hun ledematen : de smidsen dreunden van de hamerslagen, de blaasbalgen sisten van 's morgens vroeg tot diep in de nacht, en onmetelijke schatten hoopten zich op in hun holen. Odroerir, de geestwekker, noemden zij de drank. Naar Asenheim zonden zij echter de boodschap, dat de goddelijke fluisteraar bij hen gestikt was in de overvloed van zijn eigen wijsheid.

Er was een reus die Suttung heette, de dronkaard. Met zijn gemene ogen tuurde hij uit Thursenheim in het rijk der dwergen omlaag. Daar glansde gloeiend rood Odroerir uit de donkere diepte ; nijver als bijen zag hij de kleine schepsels rond het kristallen glas zoemen en eruit slurpen, en zij, die voor kort nog vaal van gezicht waren geweest, hanteerden nu met gloeiende wangen de zware hamers.

Toen brak Suttung op een nacht in bij het holenrijk en roofde de drank. In Thursenheim, in een spelonk, verborg hij hem diep in het rotssteen.

Op Hlidskjalf, zijn troon, zat Odin en keek in de avondzonneschijn naar het verre gebergte. In de blauwe glans blonk de stenen wand als was hij van glas. Daar zag hij opeens, hoe bloedrood een gloed midden door het gebergte scheen heen te breken, en in die gloed verdrongen zich harige reuzenkoppen

om het kristallen vat met de lichtgevende vloeistof. Begerig slurpten zij, dronken tuimelden zij door de holen. Door de drank ontbrandde de moed in hun harten tot zinloze woede : ze brulden en vielen in een kluwen over elkander heen met beukende vuisten.

Schel kraste Hugin den verbaasden god iets in het oor, en Munin fladderde gejaagd om zijn hoofd.

Toen werd de god vertoornd en schreed uit Walhalla's poort, met de donkere stormhoed diep in de ogen.

Aan de rand van het Reuzengebergte woonde Suttungs broer, Baugi, de kromme.

Honderdjarig, omhangen door haren,
het gezicht naar de aarde gebukt, zó oud.

Negen knechts van Baugi waren in de vroege morgen op de hooggelegen bergwei aan het maaien ; maar slecht sneden de plompe zeisen van de reuzen. Toen kwam een wandelaar op hen toe, de onweershoed diep in de ogen.

„Jullie zeisen zijn stomp," zei hij, en gooide een slijpsteen midden onder hen.

„Wie éénmaal zijn ijzer daaraan heeft gewet, hoeft het nooit meer te slijpen."

Hals over kop vielen zij allen op de slijpsteen aan, en ieder wilde hem voor zich alleen hebben. In een woeste vechtpartij rolden zij over hem heen op de grond. Dan sprongen ze overeind, grepen de zeisen en stormden op elkander los. En niet eerder bedaarden zij, dan eer ze allen morsdood op de grond lagen.

Naar Baugi's hal daalde de vreemdeling af.

Krassend riep de oude daarbinnen bij zijn vuur : „Wie komt daar aan ?"

„Bölwerk, de booswicht heet ik," zei de zwerver, „ik breng je een slechte tijding. Je negen knechts hebben elkaar op de bergwei met hun zeisen doodgeslagen."

Jammerend sloeg de grijze reus zijn handen in elkaar.

„Wie helpt nu mij, armen ouden man !"

„Ik zal je helpen," sprak Bölwerk, „en gering is het loon, dat ik voor mijn diensten verlang. Wijs mij de weg naar den reus Suttung, meer vraag ik niet."

„Tot in de wolken verrijst Thursenheims wal, het gebergte !" mompelde de grijsaard, „gesloten is Thursenheim van de rots tot in de heuvel voor al wat ademhaalt. Daar springt geen haas, daar vliegt geen hert over de bergkam, geen adelaar neemt zijn vlucht over de ijsgrauwe top !"

„Leid mij dan langs de weg, die je zelf rijdt door de rotsen heen !" riep Bölwerk.

In verbazing tilde Baugi zijn witte hoofd hoog op tussen zijn schouders en keek met troebele blik zijn gast wantrouwend aan.

„Je weet veel, Bölwerk, als je weet hoe ik naar Suttung rijd. Maar ik zal je de weg wijzen, als je me trouw hebt gediend."

Toen diende Bölwerk den reus een jaar lang. Daarna stegen zij samen omhoog tot de rotswand, die zich steil boven de bergwei verhief. Een boor, Rati, de ratelaar, had Baugi meegebracht. Toen hij deze in het steen zette, zwol hij voor Bölwerks ogen tot een ongelooflijke schroefdraad, zoals de spar, wanneer de nevels zich rond haar deinen, plotseling boven zijn maat omhoogschiet uit de kloof.

Knerpend wervelde hij vanzelf in de wand, zodat de steensplinters alom door de dalen snorden en een krakend dreunen door het gebergte voer.

„Rijd nu maar, Bölwerk," riep Baugi en trok de boor eruit. Maar Bölwerk bukte zich en keek in de spleet ; daarbinnen was het volkomen duister. Hij blies erin — toen vloog het stof hem in het gezicht.

Brommend liet Baugi opnieuw de boor ratelen, en opnieuw bukte zich Bölwerk en keek in het gat — daar blonk uit de verte een lichtschijn hem tegen, en toen hij erin blies, stoof het stof ver weg.

In een oogwenk werd Bölwerk tot een slang en schoot in de spleet. Verraderlijk stiet Baugi hem na met de boor, maar reeds kronkelde de punt van de staart heel in de verte, en daarachter sloeg het steen weer dicht . . . .

Diep in het Thursengebergte schemerde de gletschergrot met wanden van blauw ijs, en machtige ijskegels flikkerden overal van de zoldering omlaag. Door de lichtschijn van het ijs straalde, bloedrood uit stenen nis, in een kristallen bokaal het hartebloed van den Wane. Een zacht ademen was hoorbaar in de grot : op haar mossige legerstee, de gele vlechten in haar schoot, zat Gunlöd, Suttungs dochter, en hoedde de heilige drank. Eenzaam vloden haar dagen en nachten, en zuchtend trilde haar borst uit verlangen naar leven en licht.

Toen klonk er een echo in de grot van voetstappen, die galmend dichterbij kwamen door de holengang in de rotswand. De deur van ijs barstte open. Geschrokken vloog Gunlöd omhoog van haar legerstee.

Hoog en donker stond een man in de schaduw van de ingang. Gebiedend vlamde zijn ene oog onder de stormhoed.

„Gunlöd, er is een gast gekomen om je te bevrijden van je hoederstaak. Reik mij de beker ten groet, gevuld met de heilige mede !"

Toen werd door dat oog het Gunlöd te moede, of in het donker van haar hol de hemelzon opging. Haar eigen wil smolt weg. Het hoofd gebogen, blozend van deemoed, bood zij den gast de beker aan.

Toen sloeg hij zijn armen om haar heen en zat de hele nacht bij haar op de mossige legerstee.

Maar toen daarbuiten ruisend de morgen door de dalen ging, greep de gast naar de mede, zodat het kristal weerklonk, en een adelaar wiekte omhoog uit het hol, met het kostbaar bokaal in de klauwen en, vervuld van een goddelijke overmoed, waagde

hij de vlucht over de grensmuur van het gebergte — naar Asenheim.

Woedend en brullend gingen de reuzen te keer, toen zij voor de morgendronk samenkwamen en Gunlöd, geheel ontdaan, alleen vonden in de grot. Als een pikzwarte reuzengier steeg Suttung den ontvoerder door de luchten achterna. Maar toen stonden de goden al voor Asenheims poort. Zij trokken de speren en Thor slingerde zijn hamer : dood smakte de reuzengier van de hemel op de grond.

Toen gebeurde het, zoals staat in het lied :

Nu treurt Gunlöd, de reuzendochter,
door Odin verlaten, in 't rotsige ijs.
Nu glanst de drank op de tafels der goden,
de vloeistof van 't leven in 't fonk'lende licht."

Hoofdman Haakon greep de beker en dronk.

„En toch," zei hij zachter, „ondanks alle dapperheid van Thor en alle grootse daden van Odin — Ragnarök nadert, als het lot het gebiedt en de goden gaan ten onder !"

„Waarom moet Odin dan ook sterven, oom, net als de mensen ?"

„Omdat ook hij te kort geschoten is, Erik, tegen de wet, die alle wezens beheerst. Omdat ook de goden in schuld zijn geraakt en in zonde. Het was al verkeerd, dat zij Loki onder zich opnamen in de hemelshal, dien leugenaar. Maar wat daarna gebeurde, was nog erger.

In de Wanenoorlog was het Walhalla tot de grond toe afgebrand. Lange tijd peinsden de goden erover, hoe zij de burcht weer zouden opbouwen, en het scheen hun een zwaar werk te worden. Toen zei Loki :

„Ik weet daarboven onder de Thursen een bouwmeester, die al prachtige sloten gebouwd heeft, in één enkele nacht. Dien zal ik voor jullie huren. Laat mij het maar met hem eens worden over het loon."

En opnieuw vertrouwden de goden den valsaard.

Toen beloofde Loki den ijsreus heimelijk : hij zou hem Freija tot vrouw geven, en ook de zon en de sterren aan de hemel zou hij bezitten, als hij in de tijd van één winter de burcht opbouwde.

Brommend kwam de reus uit het Noorden gereisd : als een langharige beer zat hij in de slee, en ijskegels klingelden van zijn baard tot aan zijn gordel. Zijn paard, zwart als de nacht, trok briesend het voertuig ; waar zijn hinniken opklonk, vielen de vogels dood uit de bomen en een enorme last sleepte hij aan : bouwstenen, blank als ijsblokken in blauwende glans. Snel stapelde de reus die op elkaar, rusteloos hijgde het paard uit het Noorden, zodat het koud door de godenwoningen voer als was een winterstorm opgestoken. Machtig verrezen de muren, en reeds blonken de tinnen, toen de eerste warme winden uit het Zuiden waaiden.

Toen trad de bouwmeester voor de Asen en brulde :

„Morgen is het Walhalla gereed, morgen verlang ik van jullie mijn loon : Freija en alle gesternten aan de hemel, die Loki mij namens jullie, goden, met heilige eden beloofde !"

Grijnzend en snuivend liep hij luid stampend terug naar zijn werk.

Eén angstkreet steeg op uit de rijen der godinnen, die zich wenend om Freija verdrongen. Hevig schrokken de goden, en zij keken naar Loki. Maar die zweeg en richtte zijn onbetrouwbare ogen op de grond.

Thor greep hem bij zijn laaiende haren en slingerde de hamer boven zijn hoofd.

Toen grinnikte Loki, de valse.

„Ik heb den reus gehuurd — maar hij heeft nog niet geheel voldaan aan onze afspraak : Freija blijft in Asenheim en de sterren aan de hemel ! Laat mij mijn gang maar gaan !"

Het morgenrood glansde over de tinnen, donker stond de bouwmeester voor de burcht en de hengst kwam hijgend aan met de blinkende last op de slede. Maar boven de kloof achter de burcht wachtten reeds alle vroegwakkere goden en keken

met zorg toe, hoe het reuzenwerk zijn voltooiing naderde. Alleen Loki ontbrak.

Daar kwam uit het dichtbijzijnde woud een merrie te voorschijn met lokkend gehinnik.

Fladderend waaiden de manen in de wind
En zilver als zijde glansde de huid.

Toen de hengst de merrie ontdekte, steigerde hij voor de slede, hinnikte hel haar tegemoet en stormde haar na. De bouwstenen vlogen van de slede, de leidsels braken, en ver over de heuvels renden de rossen achter elkander aan.

In schrik en woede begon de reus te brullen.

„Bedrogen hebben jullie mij, leugenaars! Ik wil mijn loon hebben, Loki!"

In blinde woede stormde hij door de kloof op de goden toe. Thor hief de hamer, en verbrijzeld stortte de reus in de diepte.

Bevrijd was Freija, verlost waren zon, maan en sterren: gered het heelal! En het Walhalla straalde met gouden tinnen in 't blauw!

Maar met bedrog waren de eden gebroken, die Loki uit naam van de goden gezworen had, en daarmee waren alle hemelingen in zijn zonde verstrikt!

Van toen af was Loki gehaat bij de goden, en een voorwerp van spot voor de mensen.

Loki, de merrie, noemde men hem overal; want hij had een merrie moeten worden om den reus in zijn loon te bedriegen.

Wrokkend sloop hij 's nachts weg uit Asenheim en zocht de Onheilsbode op in het holenrijk, Angrboda, de reuzin. Toen fokte hij daar de ontzetting van de wereld, de vreselijke drieling, Erik, waarvan ik je heb verteld.

Luid steunde de nacht en de stormen brulden, toen Loki's gruwelijk gebroed aan het licht kwam: Fenrir, de wolf, de schoonschijnende Midgaardslang en Hel met de holle ogen, de vale.

Vanaf Wigrid, het strijdveld, keken de goden huiverend omlaag. Reeds slingerde Thor de hamer om het broedsel te verdelgen. Maar afwerend hief Odin zijn speer. Hij wist heel goed: verderf zou het gebroed brengen over hem en de goden — maar bloedsbroeder van de Asen was Loki, en de sibbetrouw gebood, dat zij zijn kinderen spaarden, ook als het de ondergang van de goden zou worden.

Omlaag naar Thursenheim reed Odin op Sleipnir. Hij greep de slang en slingerde haar ver over de landen in de wereldzee. Naar het dodenrijk verbande hij Hel, en Fenrir, de veelvraat, boeiden zij met list aan de hemelpoort....

Sindsdien sluipt Loki in het donker heimelijk over de aarde, Erik. Waar de mokkende begeerte woont, waar de haat zijn venijn spuwt, waar de afgunst wrokt, daar sist en kruipt zijn gestook tegen de goden....

Boze voortekenen zagen de Asen. Als een herfstadem blies het door het loof van de wereldes.

Thjazi, de stormreus, had eens Loki te pakken gekregen, toen hij door de lucht naar Asenheim op weg was. Daar zat Loki gevangen zoals eens bij Geirröd en niet eerder raakte hij los, dan voordat hij Thjazi beloofde, de meesteres van de gouden appels naar Thursenheim te brengen: Idoen, de vrouw van Bragi.

Zij lag in de schaduw van haar boom in het gras, en sliep. Daar kwam Loki in zijn valkengedaante aansuisen: hij veranderde Idoen in een noot, greep die noot met zijn snavel en vloog met haar weg naar Thursenheim.

Alleen gelaten verdorde de heilige boom, en de gouden appels vielen verwelkt uit het loof op de grond. Vergeefs zocht Bragi, de zanger, zijn vrouw; vergeefs zochten haar alle Asen met hem: Eindelijk ontdekte Heimdal, de hemelwachter, haar in

het Thursengebergte. Toen dwongen de goden Loki haar met list terug te brengen naar Asenheim.

Maar de goden waren ouder geworden, sinds ze niet meer van Idoens appels gegeten hadden, en menigeen had grijze haren tussen zijn lokken gekregen.

Toen bemerkte de monsters, dat de banden van tucht en orde minder strak werden. Overal zochten de reuzen elkaar op, het dodenleger lawaaide oproerig onder de grond, en de slang kronkelde zich op de bodem van de wereldzee en omknelde met haar lijf de aarde, dat zij sidderde. Voor de hemelpoort groeide Fenrir aan kracht en spande tandenknarsend zijn geboeide ledematen.

Zo naderde onze tijd, Erik, en het is een slechte tijd geworden. Monsters en reuzen waren altijd reeds de vijanden der goden. Nu nemen echter ook onder de mensen de vijanden der goden toe; zij slaan geen acht op wet en trouw, en gaan als wangedrochten te keer tegen de heersersmacht van de hemelingen. Twist, Erik, en tweedracht, gaan hun weg over de wereld."

„En wat gebeurt er dan, oom?"

„Dan komt het einde van de wereld, Erik. Wanneer het komen zal, kan niemand zeggen. Maar komen doet het, en hoe het zal komen, dat hebben de zangers en de zieners geopenbaard, want Odin liet hen in de toekomst zien.

Van tweedracht en haat weerdreunt de wereld. Maar nog altijd leeft Balder, de blonde, de wereldverzoener. En zolang hij leeft, kan het recht niet ten onder gaan, en de wereld blijft bestaan ondanks alle zonde.

Dan veert eens Balder geheel ontdaan op uit zijn slaap, en Nanna, zijn vrouw, schrikt als zij hem aanziet: zo bleek is zijn moedig gezicht!

Zwaar heeft hij gedroomd: er droop bloed van Balderheims muren en Asenheim trilde van de schrille pijnkreten!

Naar het thing onder de es ijlen goden en godinnen en vol zorg bespreken zij, wat het toch wel kan betekenen, dat Balder zo angstig heeft gedroomd.

Maar Odin springt op Sleipnirs rug, met de speer in de hand, en rijdt omlaag langs de Dodenweg naar Hel. De grond dreunt, uit de kloven stijgt gehuil, woedend blaft de dodenhond Garm en rukt aan de rammelende ketting, als de vader der goden door de poort van de onderwereld springt.

Voor de grafheuvel van Wala houdt Odin stil. Met een lied vol toverkracht dwingt hij de zieneres der reuzen nog eenmaal uit het graf te stijgen, de wijd en zijd beroemde, die daar reeds lang tot stof vergaat.

Dan duikt de dode boven de grafheuvel op in de vale dodenschemering. Zwaar van dauw hangen haar grijze haren om haar bleek gezicht.

„Wie roept zo machtig naar de diepte omlaag? Wie kwam mij in mijn doodsslaap storen?"

„Wegtam, Waltams zoon ben ik," roept Odin, „de vensters lichten in Helheims hal: voor wie zijn de vele tafels gedekt, voor wie zijn de wanden versierd?"

Dan galmt de droombange stem van de heuvel:

„Op Balder wacht de blinkende beker,
Het schild dekt de schuimende drank:
De zonen der Asen in angst en ellende!
Gij dwongt mij tot spreken — nu laat mij in rust."

Maar Odin heft gebiedend de speer omhoog, en niet eerder laat hij de dode terugkeren naar haar slaap in het graf, dan eer hij alles ervaren heeft, hoe het zal geschieden.

Zwijgend keert hij terug in Asenheims zaal: Widar, den wreker roept hij, en in het geheim spreekt hij lange tijd met hem.

Angst grijpt Balders moeder aan, de hemelsvorstin. Met vliegende haren rept Frigg zich door het wereldal en bezweert al wat ademt en groeit, wat de aarde draagt en wat zich onder

de aarde verbergt, om Balder, den blonden, geen leed te doen: de Thursen in de kloven, de dwergen in de holen, de dieren in het bos, de vissen in het water, de ruisende bomen, de kolkende stromen, de verterende vlammen, het erts in het moeras, de harde steen. En met heilige eden zweren allen de bange moeder Balder, den rechtsbewaarder, den wereldverzoener te zullen sparen; want zelfs onder Thursen en monsters is hem niemand vijandig gezind.

Verlicht herademt Frigg en met stralende ogen keert zij in de hemel terug.

Maar één heeft zij vergeten : de myrtetak.

Al te gering scheen haar het twijgje,
Buigzaam en teer als een meisje-fijn.

Dan sluipt Loki naderbij, rukt de loot uit, en die schiet in Loki's vuist snel op tot een speer, met moordbeluste punt.

Alle goden jubelen, als Frigg met haar blijde boodschap terugkeert : alleen Odin tuurt zwijgend omlaag van zijn troon.

Met een glimlach op het gezicht staat Balder in de zaal, en de goden beproeven of hun wapens trouw zijn aan de eed, die brons en steen en alle dingen zwoeren. Juichend zwaaien zij de zwaarden en slingeren de speren naar hem toe. De zwaarden gonzen weg van Balders hoofd, de speren suizen naar zijn borst en glijden dan voorbij.

Alleen Höd, de blinde, staat treurig en zwijgend terzijde. Dan komt Loki stiekem naar hem toe en drukt hem de myrtespeer in de vuist.

„Werp jij ook ter ere van Balder," sist hij hem toe, „ik zal je hand besturen."

Achter de schare der goden staat Höd en haalt met nietsziend oog uit voor de worp. Loki leidt zijn hand. In een verre boog snort de speer over de hoofden der juichende goden heen, en stoot trillend door in Balders borst.

In zijn bloed ligt de god op de grond.

Eén felle angstschreeuw. Dan stort Nanna ontzield op hem neer.

De zon verliest haar gloed. Door het donker stormen en roepen de goden. Loki sleurt den blinden Höd met zich mee naar buiten in de nacht. Alleen Odin tuurt zwijgend omlaag van zijn troon.

Radeloos lopen daarbeneden op aarde de mensen te hoop, schuw komen de dwergen uit hun holen gekropen, verwilderd staren de reuzen uit de dalen en van de gletschers omhoog naar de duistere hemel.

Gesneuveld is Balder, en nooit meer keert de blonde terug. De goden maken het schip gereed voor de laatste reis van hun lieveling. In de trieste schemer aan het strand der zee rijst het op uit de bruisende branding. Boven de steven verheft zich hoog de brandstapel. Daar troont in een gouden zetel de dode god, de speer in zijn arm, Nanna aan zijn borst.

Dan beginnen de luchten te bruisen en de aardbodem dreunt. Uit hoogten en diepten, van nabij en van ver komen alle wezens aantrekken om Balder voor de laatste keer te zien : de dwergen trippelen, de mensen hollen, de reuzen stampen nader. Het schuwe wild komt uit het woud, de wemelende vissen steken hun koppen uit het water. En ruisend cirkelt alles wat vleugels heeft boven het schip.

Maar uit de grauwe wolken gloeit nog Bifrøst, de veelkleurig fonkelende brug; daarboven straalt Asgards poort door het duister, en de goden trekken omlaag uit de hemel. Odin op Sleipnir voorop, met zijn gouden helm en Gungnir, de speer in zijn rechterhand; Wingthor in de bokkenwagen met de hamer; Freijer met de stralenkrans op de goudborstelige ever, Freija, met Brisingamen op de borst, in de koets met de blazende katten, Heimdal op Goudkop, de Gjallarhoren aan zijn zijde. Diep gehuld in donkere sluiers volgt Frigg hen te voet, en achter haar komen haar helpsters en maagden en de scharen der helden, die Asenheim heeft.

Dof zwelt het stemmenrumoer van de menigte op het zeestrand aan. Zwijgend staan daar de goden in de schittering

van hun wapenen : dan stijgt Odin omhoog op het drakenschip. Hij schuift het wereldsieraad van zijn arm, legt het den doden zoon op de borst en fluistert dan zijn afscheidswoord, het diepste van al wat hij weet, de laatste wijsheid van de eeuwige hoop.

Krakend slaat Thors bliksemhamer in het schip. Lekkende vlammen, en nog éénmaal straalt op uit de laaiende gloed de dode god met Nanna. Dan kronkelen rookwolken over de drakenkop, en het schip drijft af op de zee — naar dààr, waar de poort van de onderwereld gaapt.

Op Verteglans, in de verlaten hal van den doden zoon, wringt Frigg de handen ineen.

„Is er dan niemand, die het waagt in de dodenhal door te dringen? Wie rijdt omlaag om Balder af te smeken van de dood? Wie biedt de hebzuchtige Hel alle schatten van de hemel in ruil voor hem?"

Hermod springt op Odins ros Sleipnir en drijft het omlaag in de duistere grot. De grond beeft, een gehuil stijgt op uit de kloven. De zwarte stromen van de onderwereld bulderen. Dreunend springt Hermod op Sleipnir over de brug. Daar staat onbeweeglijk voor Helheims poort een reuzin met een bleek gezicht onder de helm; zij trekt de speer.

De brug dondert: „Dat zijn geen spoken, die rijden! Wie davert met levend lichaam naar Lijkenheim? Terug!"

Hermod geeft het ros de sporen en met een geweldige sprong haalt Sleipnir de hoge omheining. Hij komt in Hels hal.

Naargeestig smeult de langgerekte vuurhaard in de reusachtige zaal. In de blauwe rook ziet hij de doden schemeren, rond om de tafels en op de troon Balder, zijn broer, met starre droomogen en Nanna, de bleke, aan zijn borst.

Luid galmt Hermods roep in de doodstille zaal. „Waar is de vorstin in het huis van de doden? Losgeld breng ik voor Balder en Nanna — Asenheims glanzende schatten!"

Dan klinkt hol van achter uit de hal: „Niet Asenheims schatten begeer ik voor Balder. Niet ruil ik voor goudglans den god.

Wanneer alle wezens in Wereldheim wenen,
Als niemand den dode zijn tranen onthoudt,
dan open ik Balder de ijzeren poorten,
dan laat ik den blonde in 't leven terug!"

Nu loopt Frigg met de kruik in haar hand door de landen om de tranen te vergaren voor Balder, den doden zoon. En alles weent, wat in de hemel leeft en op de aarde: de somberste Thurse, de geniepigste dwerg in de kloven. De dieren in het bos komen de tranen in de ogen, gras en loof trilt van de dauw en het harde steen in de bergen druipt van de druppels.

Het is avond geworden. Door de hele wereld is Frigg gelopen. Dan vindt zij in een hol van de Thursenspelonken een reusachtige vrouw: Loki's gezellin, de onheilsbode Angrboda, haar hoofd door sissende slangen omstrengeld.

Ruw lacht de reuzin.

„Dankloos" heet ik, de ijskoude Thursin. Niet voor *mijn* plezier leven de goden in het licht. Mijn droog oog heeft geen tranen voor Balder: laat Hel houden, wat zij heeft!" ....

Tevergeefs is Frigg met de tranenkruik door de werelden gelopen: Balder blijft onder de grond ....

Aan het dodenmaal zitten de goden in Aegirs glazen hal, op de bodem van de zee: zij beraadslagen en fluisteren, zij vermoeden wel wie Höds hand bestuurd heeft bij het noodlottige schot.

Dan komt Loki binnen met een uitdagende groet. In een verre schuilhoek heeft hij van het land uit toegeluisterd: toen kreeg hem de lust te pakken de goden in hun smart te bespotten, en als een vuurstraal is hij door de vloed naar de bodem geschoten.

ASGARD - 9

x 1660

Zwijgend kijken de goden Loki aan, en niemand beantwoordt de groet. Alleen Odin geeft Widar, den zwijger, opdracht om zijn bloedsbroeder de beker mede aan te bieden. Dorstig drinkt Loki, dan begint hij de goden te belasteren. Bragi, den zanger, scheldt hij voor een lafaard uit : alleen dapper in zijn woorden, bij het bier en op de bank.

Met Tyr drijft hij de spot, omdat hij zijn rechterhand verloor in de muil van de wolf.

Freijer smaadt hij, dat hij omwille van Gerds gunst zijn zwaard aan zijn dienaar heeft weggeschonken.

Lachend staat hij voor Skadi te pochen : *hij* heeft het vuur aangestoken, waarin haar vader is verbrand.

Hij slaat op zijn zijde en toont aan Heimdal het zwaard, dat hij den hemelwachter heeft ontstolen.

De schreiende Sif roept hij toe, hoe zij met kaal hoofd voor Thor gestaan heeft, toen hij haar het haar had geroofd.

Het recht in de wereld heeft Odin vernietigd, — zo beschimpt hij den vader der goden.

En de godenmoeder bespot hij, omdat zij vergeefs als een bedelvrouw door de hele wereld gelopen is omwille van Balders leven.

Dan rinkelt de glazen hal en Thor komt stampvoetend binnen.

„Aan het lawaai herken ik Thor !" roept Loki, „jij was ook stiller, toen je in de handschoen van den reus was weggekropen !"

Woedend heft Wingthor de hamer.

Dan springt Loki uit zijn stoel.

„Die slaat toe — daarom verdwijn ik ! Maar eer ik verdwijn, zullen jullie horen, wie het was, die Balder doodde : blindelings heeft de blinde de myrtespeer geslingerd — maar ik bestuurde zijn hand :

Naar wraak dorstte ik, wraak verkreeg ik,
het licht in de lucht doofde uit.
In de boeien des doods zucht Balder, de trooster.
Met de macht van de Asen is 't uit !"

Dan springt Loki met een snerpende lach de deur uit en sist flikkerend omhoog door de vloed . . . .

Nu trekken de goden de wereld in om de vete tegen Loki te beslechten. Dan ontdekt Heimdal hem ver van de hemelpoort in het Thursengebergte, in het rotsachtige dal. Hij zit aan het rivierstrand en herstelt zijn visnet om vissen te vangen.

Heimdal roept de goden samen en wijst hun den boosdoener aan. Vereend stormen zij aan door de lucht. Dan is Loki verdwenen. Ze grijpen het net en laten het zakken in de rivier Aan beide oevers trekken de goden het stroomopwaarts. Thor echter waadt midden door het kolkende water achter het net aan, en speurt.

Een enorme zalm wipt blinkend hoog op uit de stroom. Thor grijpt hem in de lucht, en in de vuist van den god trappelt Loki, de boosdoener . . . .

De Asen komen tesamen om recht te spreken over den godsmoordenaar. Wraakgierig briesend komt de wilde Skadi naderbij. Loki's bevende zonen sleept zij met zich voort : dan gaat, als zij hun vader zien, hun haar recht overeind staan. Wolfsharen schieten op uit hun lijf, wolfsmuilen scheuren zij open : in zinloze woede vallen zij op elkander aan en de ene broeder verscheurt den anderen, door waanzin aangegrepen.

Uit de bloedige darmen van zijn zonen wikkelt Skadi de boeien voor Loki. Zij worden tot ijzeren klemmen, als zij Loki boven de rotsspleet vastbinden. Een adder, het lijf gezwollen van gif, laat Skadi los boven Loki's hoofd in de spleet : die spuwt hem zijn gif in het gezicht ! In woede en pijn schreeuwt Loki het uit, en met lichaam, voeten en armen rukt hij aan de boeien, dat de aarde beeft.

Dan klimt Sigyn, zijn vrouw, langs steile paden omhoog naar haar trouwelozen man. Op het harde steen zit zij vóór hem en houdt met beide handen beschermend een schaal voor zijn gezicht : daarin vangt zij het bijtende gif van de slang op. Zo zit zij dag en nacht bij hem en waakt over hem, vol zorg.

En steeds woester dondert de tijd van de tweedracht over de wereld. Hij wordt tot de tijd van de schrik :

Schriktijd, smaadtijd, schildgekraak,
Bijltijd, bloedtijd, broedermoorden,
Stormtijd, wolftijd huilt door de wereld !"

De aarde is bevlekt door Balders godenbloed, dat uit de hemel omlaag is gedrupt. Dan verdwijnt de zon voor eeuwig uit de landen en de Fimboelwinter, de winter van het geweld, en de laatste op aarde, breekt aan. Verbleekt kijkt de zon uit het grauw wolkendek, zonder warmte, krachteloos. Huilende sneeuwstormen, kletterende ijshagel . . . . Dan valt ook uit de twijgen van de wereldboom ritselend het loof omlaag, en kaal strekt zij zich uit boven het stijfbevroren heelal.

En op een dag bruist de storm door Yggdrasils takken, zodat de top heel diep uit de hemel omlaag buigt : een siddering vaart door de stam en het kraakt in de wortels alsof de boom omviel.

In een plotselinge schrik steekt Goudkam, de haan, zijn kop uit de veren : hij schudt zijn vleugels en zijn wekroep schrilt door de luchten.

In Thursenheim daarbeneden veert Goudkams broer Vlammenkop op uit zijn slaap : zijn schreeuw vliegt door de dalen omhoog naar de toppen der bergen. En dof roept onder de grond broer Roetkop zijn antwoord uit het huis van Hel.

Overeind springt Heimdal, de hemelswachter, uit de kruin van de es boven zich rukt hij de Gjallarhoren en blaast, dat het weergalmt door alle werelden.

Alle deuren en poorten in Asenheim vliegen open. Goden en

helden stormen in dicht gedrang te voorschijn. Op Wigrid, het strijdveld vóór Walhalla's poort, verzamelen zij zich, gewapend. Daar, op de grote hemelsvlakte, wacht Odin hen te paard, met de gouden helm, en Gungnir, de speer, in zijn rechterhand. In slagorde stelt hij de ontelbare scharen op : de goden vooraan, de helden van het Walhalla en Volkwang, schild aan schild, daarachter.

Dof dringt uit de diepte gebulder omhoog. Thursenheim dreunt. Loki's boeien in de afgrond barsten ; hij springt uit het steen en stormt met een schrille strijdkreet omhoog : zijn vuurharen laaien de bergen op en achter hem aan kronkelt zich zwart door de kloven en over de gletschers het ruige reuzenleger op de hemel af.

Rondom de aarde bruist in woest gewoel de wereldzee. Boven de donderende golven duikt de Midgaardslang op : haar glinsterend lijf kronkelt zich hoog de lucht in en haar muil gaapt in de hemel.

Ver aan het eind van de wereld slaat Lijkenverzwelger, de stormarend, met zijn vleugels om zich heen op het rotseiland : dan springt de poort van de onderwereld open en het dodenleger dringt uit de diepte omhoog. Er schommelt een machtig schip aan het strand, vaalgeel, zoals de wassende schijf van de maan glijdt uit de nevelen van de nacht. De scharen stromen binnen in het schip : Lijkenverzwelger hakt het met zijn snavel los van de touwen en voort bruist het vaartuig der doden . . . . Verlaten brult in de onderwereld Garm, de Lijkenhond, aan zijn ketting : die scheurt, en met woest geblaf draaft hij achter de doden aan.

Zon en maan aan de hemel verbleken. Uit de duistere wolken staan blazend Skoll en Hati op, de beide wolven, en storten zich over de van schrik verbleekte gesternten. Nacht wordt het in de luchten.

Alleen Bifrøst, de hemelbrug, fonkelt nog naar alle zijden door de duisternis. Dan springt een laaiing op van de grond : een vlammenzee steigert : — Vuurheims zonen op briesende

rossen, Sud, de Verzenger, koolzwart voorop! Over de brug dondert het gloeiende leger de hemel in, en krakend stort die achter hen tussen de wolken ineen.

De aarde huivert en verslindt in haar spelonken het geslacht der mensen. De dwergen liggen sidderend in hun holen.

Dan slingert een suizen, als scheurde de streng van elk leven, zich door het heelal: Gleipnir springt voor Asenheims poort in tweeën, de boeien van Fenrir! Met één geweldige sprong jaagt het ondier naar het leger toe, dat optrekt.

Wolvengehuil, reuzengebrul!

In dichtgesloten gelederen wachten de goden en helden voor Asgard hun vijanden af: als de glans van de zon door de drommende onweerswolken, zó gaat er een straling van hen uit.

Talmend wankelen voor hen de scharen der monsters. Dan komt uit de rijen van de wangedrochten, de ontzettende, borstelige rug gekromd, Fenrir met gloeiende ogen nader geslopen. Huilend scheurt hij zijn muil open, die donker gaapt als de poort van de dood.

Odin drukt zijn ros de sporen in de weke delen en groet met zijn speer de zijnen voor de laatste maal. Dan laat hij Gungnir zinken en springt op het huilende ondier af — het paard valt, voor de wolf sneuvelt de vader van de wereld, en dan stormen de razende scharen op elkander in.

Met één voet treedt Widar de wolf in de muil, met de linkerhand scheurt hij zijn kaak wijd omhoog en stoot hem het staal in de keel. Met den vuurreus vecht Freijer.

Borst aan borst liggen Heimdal en Loki en zij doorboren elkaar. Goden, helden en monsters vallen.

Dan klinkt een gillend janken door het strijdrumoer: de Midgaardslang strekt haar kop. Gif en vlammen spuwt zij over de goden.

Tegen zijn erfvijandin stormt Thor: de bliksemhamer snort en verplettert de slang de kop. Maar door de giftige adem dodelijk getroffen, wankelt Thor negen stappen terug en valt.

Surts laaiïng slaat op uit de top van de wereldes, Asenheim

vergaat in het vuur. De hemel barst en stort krakend op de aarde neer. Sissend kronkelt de damp omhoog uit de zee, en in de kokende golven verzinkt het heelal.

Dan wordt het stil, en als in de oertijden dampen slechts de wolken over de wateren.

Dat is Ragnarök, de val der goden en het eind van de wereld ....

Maar eens op een dag, Erik, waait een adem over de wateren: de nevels drijven uiteen, bergtoppen verheffen zich uit de vloed, en opnieuw staat in het jonge groen uit de grijze zee de aarde op. Helderder nog dan de verzonken zon straalt een nieuwe, haar kind, op uit zee, en opnieuw spreidt de wereld-es zijn takken uit en ruist met fris loof over het heelal. Uit de groeve van de stam daar diep beneden komen twee mensen, Lif, de vrouw, licht als de aardse morgen, Lifthrasir, de man, sterk als het levensverlangen in de ademende borst: zij hebben onder de bescherming van de boom, terwijl de wereld in vlammen verging, in elkaars armen geslapen.

Boven de aarde welft zich opnieuw de hemelsweide: in haar gras blinken de langverloren gouden dobbelstenen, waarmee de Asen in hun blije jeugd hebben gespeeld. En weer trekken als in oertijden goden op in Asenheim, en de kracht van de vaderen licht verjongd uit hun ogen: in de hand van Widar, den wreker, fonkelt Gungnir, Odins overwinningsspeer; Modi en Magni, Thors zonen, zwaaien zijn heilige hamer, Gimle, de Edelsteenhal, straalt boven de top van de es. Daar bestuurt Balder de wereld, de behoeder van het recht: daar groenen alle weiden weelderiger dan ooit en rijker vrucht dragen de akkers der aarde. Verzoend met Höd, die vroeger blind was, zit Balder aan de dronk, met al zijn uit de dood herrezen broeders rond zich en met de schare der helden, die in de wereldstrijd gestreden hebben. Dan spreken en fluisteren zij over de dagen van de voorbije tijd en over de geweldige daden der vaderen. En onder de es zit Hoenir, de wijze, juist als vroeger en hij werpt de twijgen van het lot, om aan goden en mensen te tonen, wat geschieden zal.

Uit de diepten der aarde duikt begerig Nidhøgg op, de draak, zijn bloedige klauwen zwaar van de lijken der zondaars : wijd spreidt hij zijn zwarte vleugels uit om storm te lopen tegen de hemel, maar, verblind door de glans van Gimle, zinkt hij in de diepte terug."

Haakon zweeg. Stil zaten de knechts en meiden in de hal. Skeggi, de boer, streek nadenkend over zijn baard. Diep haalde de vrouwe adem. Maar Erik, met gloeiende wangen, pakte de hand van zijn oom en keek hem met vragende ogen aan.

Toen hief hoofdman Haakon het hoofd.

„Zo zingen onze zieners, en zo zal het geschieden.

Bont en rijk is het leven voor hem, die met sterke ogen kijkt in het licht. Schoon is de overwinning : als een diepe dronk verkwikt en bedwelmt hij na de hete slag. Buit en rijkdom brengt heersersmacht met zich mee. Maar niet buit en rijkdom en heersersmacht is het hoogste. Het hoogste is ook niet de overwinning. Het hoogste is, dapper te leven en dapper te sterven. Want in de eeuwige wisseling verandert alles. Ook de goden vergaan. Maar het goddelijke, dat uit den hoge de sterke gebiedt, dat blijft."

HET GESLACHT DER GODEN

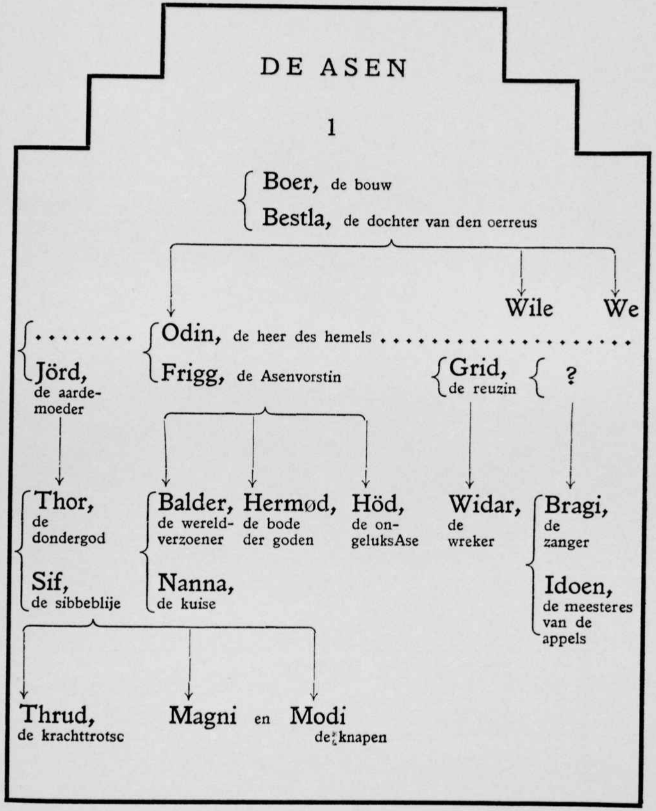

HET GESLACHT DER GODEN

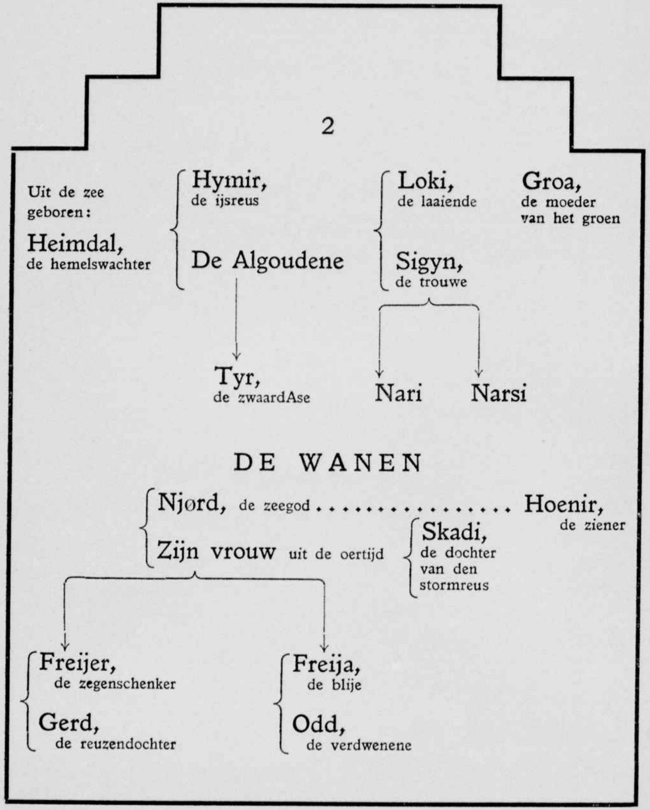

DE HELPERS DER GODEN

1. Odins gevolg

De Walkuren, de schildmaagden van Odin
De Einheriërs, de helden, die in het Walhalla wedergeboren werden.

2. Friggs maagden

Gefjoen, de kuise
Fulla, de hoedster van de schatkist
Gna, de bode
Hlin, de beschermster van de mensen
Lofn, de voorspreekster
Snotra, de zedenstrenge
War, de behoedster van de eed
Saga, de zangeres, Odins vriendin.

3. Thors dienaren

Thjalfi, de vlugge knecht
Röskwa, de bedrijvige dienstmaagd.

4. Freijers bode

Skirnir, de schitterende.

DE WOONSTEDEN DER GODEN

Asgard — Asenheim, het hemelsgebied
Walhalla, de heldenzaal van Odin
Fensalir, Friggs boswoning
Sökkwabek — Stortbeek, Saga's zetel
Thrudwang, het veld van de kracht: Thors woning
Himinbjørg, Heimdals hemelsburcht
Lichtelfenheim, Freijers rijk
Volkwang, Freija's volkswei
Widi, Widars weideland
Verteglans, Balders burcht
Noatoen, Njørds woonschip
Gimle, de Edelsteenhal van de wedergeboren goden.

-GODENWAPENS EN GODENBEZIT

Gungnir, Odins speer
Draupnir, zijn heersersring
Mjølnir, de verbrijzelaar: Thors hamer
Gjallar, de giller, de wachtershoren van Heimdal
Skidbladnir, Freijers luchtschip
Brisingamen, Freija's halsketen
Het Valkenkleed van Freija
Odroerir, de godendrank.

GODDELIJKE WEZENS

Nott, de nacht
Dag, de dag
Mani, de bestuurder van de maan
Sol, de bestuurster van de zon
Zomer, zoon van Swasud
Winter, zoon van Windswal.

GODDELIJKE DIEREN

Audumla, de hemelskoe
Heidrun, de hemelsgeit
Eikthyrnir, het wolkenhert

Sleipnir, Odins *Gullkop* — Goudkop, Heimdals *Goudmanen,* Freijers *Hoefsnel,* Gna's *Skinfaxi* — Schittermanen, Dags *Hrimfaxi* — Rijpmanen, Notts	paard
Arwakr — Vroegwakker *Alswider* — Heelsterk	de zonnerossen
Hugin *Munin*	Odins raven
Geri *Freki*	Odins wolven
Tanngrisnir, de knerser *Tanngniost,* de knarser	Thors bokken

Gullinbursti, Freijers goudborstelige ever
Het kattenspan van Freija

Gullinkambi — Goudkam *Vlammenkop* *Roetkop*	de hanen in Asenheim, Reuzenheim, de Onderwereld.

DE REUZEN (OOK THURSEN OF JOTEN)

Ymir, de oerreus, de bruller
Bestla, de vrouw van den Ase Boer, de verzoenster, Ymirs dochter
Bergelmir — Berengebrul, zijn zoon
Aegir, de zeereus
Ran, diens vrouw

Jörd, de aardemoeder *Grid,* de trouwe	Odins vriendinnen

Farbauti — Sladood, Loki's vader
Angrboda, de onheilsbode, Loki's vriendin
Gymir, de ijsreus
Gerd, zijn dochter
Thrym, de hamerdief, de heer der Thursen
Geirröd, de gletscherreus
Hymir, de ijszeereus
Hrungnir, de bergreus
Mökkurkalfi — Nevelkuit, de leemreus
Thjazi, de stormreus
Skadi, zijn dochter, Njørds vrouw
Wafthrudnir — Waankracht, Odins tegenstander in de woordenstrijd
Suttung, de rover van de godendrank Odroerir
Baugi, de oude, zijn broer
De Reuzenbouwmeester, die het Walhalla weer opbouwde
Surt, de zwarte, de heerser over het vuurrijk Muspelheim
Mimir, de watergeest

Urd *Werdandi* *Skuld*	de Nornen, de Dochters van het Lot
Swasud, de vader van de Zomer *Windswal,* de vader van de Winter	de Luchtreuzen

Wala, de reuzenzieneres in de onderwereld
De Joten, aan de andere kant van de wereld.

MONSTERS EN GEDROCHTEN

Lijkenverzwelger, de stormarend
Nidhøgg, de draak van de onderwereld onder de wortels van de wereldboom

Skoll *Hati*	de wolven, besluipers	van zon en maan

Hel, de doodsgodin *Fenrir,* de wereldwolf *De Midgaardslang*	Loki's kinderen van de reuzin Angrboda.

DWERGEN

Alwis, de dwergenvorst
Iwaldi en zijn zoons
Sindri, de Slakkenman
Brokk, de „Das"

WERELDEN IN HET HEELAL

Asgard en *Wanenheim* *Thursen-* of *Jotenheim* *Helheim* of *Nevelheim*	het rijk der	Goden Reuzen Doden	onder de wereld-es Yggdrasil

Jotenheim, aan de andere kant van de wereld
Muspelheim, het Vuurrijk.

f 2,90 +